

časopis

Skupnost občin Slovenije

Časopis Skupnosti občin Slovenije ISSN 1581-8500

junij, julij, avgust, september 2008, št. 57, 58, 59, 60 brezplačni izvod

Janez ŠKULJ

Mladinska politika

Še vedno poslušamo tezo, da v Sloveniji ni mladinske politike.

stran 2,3

Manja FABČIČ

Modeli financiranja predšolske vzgoje

V Mestni občini Ljubljana (MOL) živi 276.000 prebivalcev, od tega je več kot 34% mlajših od 24 let.

stran 11-13

Mag. Mateja TAJNŠEK

Nova določila - novi problemi

Državni zbor Republike Slovenije je v mesecu juliju tega leta sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

stran 22,23

Delujmo lokalno! na pohodu

Dejavno sodelovanje mladih pri odločitvah in dejavnostih na lokalni in regionalni ravni.

stran 6,7

Adam ŠISERNIK

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju

Zakon predstavlja osnovo za nov plačni sistem.

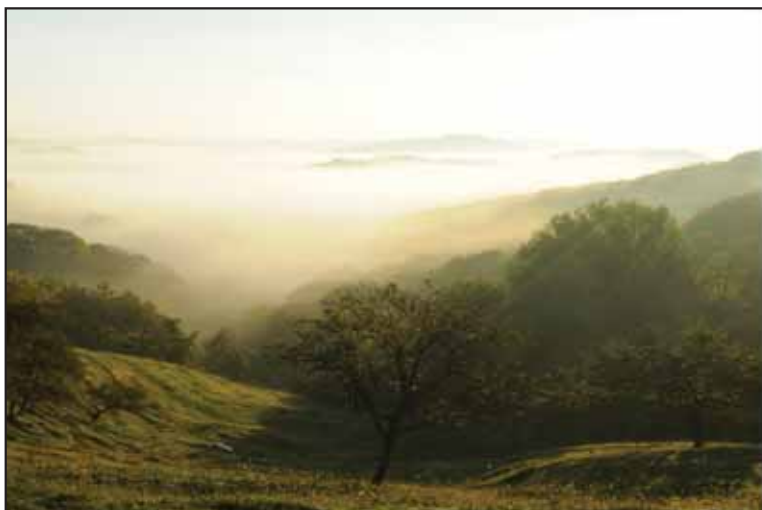
stran 14-19

Saša KEK

Dogovor o sodelovanju

Ministrica za visoko šolstvo znanost in tehnologijo Mojca Kucler Dolinar in predsednik Skupnosti občin Slovenije Franc Kangler sta konec meseca avgusta podpisala dogovora o sodelovanju.

stran 27

Mladinska politika

Še vedno poslušamo tezo, da v Sloveniji ni mladinske politike. Toda ta teza je napačna. V Sloveniji je veliko tistega, kar lahko opredelimo kot mladinsko politiko, vendar je vprašanje, ali posamezne ukrepe sploh prepoznamo kot sestavni del mladinske politike. Vprašanje je lahko tudi, ali so ti ukrepi učinkoviti ali ne. Vendar nikakor ne moremo govoriti o odsotnosti mladinske politike.

Kaj je mladinska politika?

Mladinska politika je nabor ukrepov na različnih področjih javne politike, katerih namen je integracija vedno novih generacij v posamezne dele življenja družbe, predvsem pa spodbujanje čim hitrejšega osamosvajanja mladih. Na področju zaposlovanja govorimo o ukrepih za prve iskalece zaposlitve, na področju stanovanjske politike govorimo o mladih družinah in na področju prometne varnosti govorimo o mladih voznikih. V vseh teh primerih posamezen ukrep ni ravno omejen z neko starostno omejitvijo, saj je iskalec prve zaposlitve lahko tudi starejša oseba, vendar je po svoji vsebini namenjen ravno mladim, saj se večina ljudi z vprašanjem svoje prve zaposlitve srečuje med 20. in 30. letom starosti. Največji manko - vsaj primerjalno z razvitejšimi državami - je verjetno na področju, ki naj bi spodbujal in krepil politično participacijo mladih. Vendar ne moremo govoriti o pomanjkanju politične volje ali celo osnov za razvoj tega področja. Zakon o mladinskih svetih, ki je eden izmed redkih tovrstnih zakonov v Evropi, vsaj na papirju ustvarja odlične možnosti za oblikovanje participativnih mladinskih struktur vsaj v večjih okoljih. Vendar se zelo malo dogaja na ravni participativnih procesov mladih v družbi in njihove vsebine.

Evropska mladinska politika

Evropsko mladinsko politiko sestavljata dva vsebinska stebra: Odprta metoda koordinacije (OMK) in Evropski mladinski pakt (EMP).

OMK se je v zadnjih sedmih letih predvsem osredotočala na vidik integracije mladih v družbene in politične sisteme evropskih družb: informiranje, participacija, prostovoljne aktivnosti ter boljše poznavanje mladine so bila štiri prednostna področja. Področja niso presenečenje, saj izhajajo iz dejstva, da je glavni cilj mladinske politike ravno spodbujanje in učenje o družbeni in politični participaciji mladih v skupnosti.

EMP, ki je bil sprejet v okviru uresničevanja lizbonske strategije, določa tri drugačna prednostna področja: izobraževanje in usposabljanje, zaposlitev ter usklajevanje med

poklicnimi in družinskimi obveznostmi. Tudi opredelitev teh področij ne sme biti presenečenje, saj je ravno doseganje avtonomije mladih (osamosvajanja mladih od staršev) vse večji izziv.

Oba stebra sta tudi močno vplivala na razvoj programa **Mladi v akciji**. EMP je postavil zahtevo, pri kateri se ni mogoče izogniti vprašanju učnih učinkov sodelovanja pri projektih, ki si želijo podpore iz programa. Celo več, učni učinki, ki naj prispevajo h krepitvi osebnih kompetenc, so jasno uokvirjeni v širši okvir splošnih kompetenc vseživljenjskega učenja. OMK je prispevala k uvedbi dveh novih akcij programa, ki sta obe namenjeni oblikovanju participativnih struktur in procesov mladih za njihovo vpetost v življenje družb.

Nov okvir evropske mladinske politike

V naslednjem letu bo sprejet nov okvir evropske mladinske politike. Ukrepi in spodbude v tem novem okviru naj bi se dotikali širšega spektra javnih politik na evropski in posledično tudi na nacionalnih, regionalnih in lokalnih ravneh. Nekaj vprašanj je zelo preprostih, pri čemer izhajajo iz vse bolj prisotnih potreb v državah članicah EU (in tudi zunaj njenih meja):

- Kako lahko spodbudimo družbeni in strokovni razvoj posameznih obrobni skupin mladih oziroma mladih z manj priložnostmi? Izključevanje zaradi različnih razlogov povečuje razkorak med posameznimi družbenimi skupinami, s tem pa se ustvarja tudi okolje pogostejših konfliktov.
- Kako lahko spodbudimo aktivno državljanstvo med mladimi tudi z oblikami zunaj sedanjih uveljavljenih praks? Dejstvo, da lastna odgovornost do družbenega razvoja mladih ne aktivira, pomeni konec evropske demokracije. Umik v sfero zasebnega je sicer legitimna pravica vsakogar, vendar ni dopustno, da se družba s tem le sprijazni. Evropska demokracija potrebuje sodelovanje ljudi. Brez njihovega sodelovanja - ne samo na volitvah - bo družbo kaj hitro upravljalo nekaj drugega.

- Kako lahko izboljšamo stanje zaposlenosti mladih? Tudi v Sloveniji postaja vprašanje zaposljivosti in zaposlenosti mladih osrednje vprašanje. Živeti od lastnih prihodkov je ključni element doseganja avtonomije.
- Kako lahko okrepimo mobilnost mladih? Mobilnost v vseh svojih pomenih postaja odgovor tudi za vprašanje reševanja osnovnih eksistencialnih vprašanj mladih v Evropi. Toda mobilnost, ali v strokovni ali geografski razsežnosti, je v Sloveniji še vedno trd oreh. Namesto da bi se selili za delom, pričakujemo, da bo delo prišlo k nam.
- Kako lahko okrepimo kreativnost in duh podjetništva med mladimi z namenom prispevati k inovacijam? Podjetnost vedno predstavlja poskus ustvarjanja novih možnosti, tudi zato, da imamo tisto, od česar živimo. Vendar podjetnost - in tudi inovacija - ni samo ekonomska kategorija. Ključno vprašanje je namenjeno tudi mladinskemu delu, in sicer kakšno vlogo naj ima, zato da prispeva k uresničevanju odgovorov na zgornja vprašanja.

V Sloveniji pričakujemo spremembe

Spremembe verjetno ne bodo hitre. Spremembe mladinske politike, predvsem njenih ukrepov in njihova večja prepoznavnost, bodo verjetno počasnejše od sprememb na polju mladinskega dela, pri čemer morajo slednje vključevati med drugimi tudi naslednje korake:

- Sprejetje načela subsidiarnosti, po katerem je najpomembnejši okvir javne politike razvoja mladinskega dela lokalna skupnost, medtem ko vse višje ravni subsidiarno prevzamejo naloge, ki niso mogoče ali smiselne na lokalnih ravneh
- Oblikovanje delujoče skupine mladih v lokalnem okolju v skladu s svojimi interesi in svojimi pravili kot temelj mladinskega dela
- Krepitev prostovoljnih mladinskih organizacij kot instrumenta za vpliv mladih v družbi in kot instrumenta za učenje demokracije
- Krepitev sposobnosti različnih akterjev na področju za spodbujanje in usmerjanje neformalnega učenja v mladinskem delu

Pomemben korak je tudi spoznanje, da je mladinsko delo prostor pluralnosti in da

priseganje na neideološkost ali nepolitičnost različnih akterjev ni odlika, ampak pomanjkljivost. Ta položaj na področju mladinskega dela je rezerviran le za nosilce izvajanja javnih politik ter monopolnih dejavnosti.

Toda morda je najpomembnejši korak čisto drugje. Ukrepi vsake pametne politike so takšni, da niso le odgovor na trenutne izzive, ampak izzive v prihajajočih obdobjih. To pomeni, da bo njihova relevantnost večja, če bomo natančneje določili prihajajoče izzive. Zato je, ko bo govor o sedanjih in prihodnjih ukrepih mladinske politike, pomembno, da v to opredeljevanje prihajajočih izzivov v naslednjih desetih let ne vključimo le različne strokovnjake, ampak tudi čim več mladih. Je že res, da cilje mladinske politike v posameznem obdobju vedno opredeljujejo potrebe družbe, vendar je res tudi, da je njihovo izvajanje brez tega, da jih mladi posvojijo, (skoraj) vedno neučinkovito. Zato je upati, da bo prvi korak spremembe tako kot v Evropi tudi v Sloveniji širok proces posvetovanj, kako in kje lahko pričakujemo izzive za integracijo vedno novih generacij mladih v družbo.

Janez ŠKULJ

Kaj je to mladinsko delo?

Razprava o mladinskem delu v Sloveniji ni nekaj trenutnega in še manj nekaj novega. Izraz mladinsko delo (youth work) se je pojavil v 20. letih prejšnjega stoletja v Angliji kot posledica družboslovnega raziskovanja mladinskega prestopništva. Po prvi svetovni vojni se je v Veliki Britaniji pojavilo vprašanje institucionalnega urejanja (predvsem financiranja) dela z mladimi in med mladimi, ki je zajemalo različne prakse in manifestacije vse od sredine 19. stoletja.

Razprava o mladinskem delu v Sloveniji ni nekaj trenutnega in še manj nekaj novega. Izraz mladinsko delo (youth work) se je pojavil v 20. letih prejšnjega stoletja v Angliji kot posledica družboslovnega raziskovanja mladinskega prestopništva. Po prvi svetovni vojni se je v Veliki Britaniji pojavilo vprašanje institucionalnega urejanja (predvsem financiranja) dela z mladimi in med mladimi, ki je zajemalo različne prakse in manifestacije vse od sredine 19. stoletja.

Z uveljavitvijo besedne zveze mladinsko delo so postali ostali izrazi podpomenke. Verjetno ni treba posebno poudarjati, da sta oblikovanje in razvoj mladinskega dela neločljivo povezana z mladino in mladostjo ter odnosi med posameznimi družbenimi sferami.

V zgodovinski analizi razvoja mladine in mladosti ter mladinskega dela je Smith (Youth work uvod, dostopno na: www.infed.org) analiziral različne prakse in ugotovil, da obstajajo različne oblike ali manifestacije mladinskega dela in ne zgolj mladinsko delo s poenotenimi značilnostmi. Izluščimo lahko nekaj ključnih razsežnosti, ki dajejo vsebinsko-metodološki okvir mladinskemu delu od sredine 19. stoletja do danes. Ključne razsežnosti in načela so:

1. Usmerjenost na mladega človeka
2. Poudarek na prostovoljni participaciji in osebnem odnosu
3. Pripadnost organizaciji - biti njen del
4. Prijateljstvo, tovarištvo v neformalnih odnosih in delovanje z integriteto
5. Skrb za vzgojo in učenje ter za splošno blaginjo mladih

Vsekakor s tem opredelitev mladinskega dela ni končana. Svet Evrope (Socio-economic Scope of Youth Work in Europe, dostopno na: www.youth-partnership.net) v opredelitvi socialno-ekonomskega razpona mladinskega dela poudari, da ne obstaja enoznačna opredelitev mladinskega dela v evropskih državah. Oblikovana je na podlagi različnih tradicij in pravnih okvirov in zajema široko paleto aktivnosti. Svet Evrope opredeli (A European framework for youth policy, dostopno na: www.youth-partnership.net), da se mladinsko delo odvija v različnih razmerah, oblikah, obdobjih in zaradi različnih razlogov ter ciljev. Nekatere države imajo tradicije poklicnega mladinskega dela, druge združujejo take prakse s prostovoljstvom, spet druge poznajo prostovoljno mladinsko delo in tretje promovirajo mladinsko delo v obliki storitev za mlade v okviru države blaginje. Avtorji izpostavijo pomembno točko, okoli katere se vrti mladinsko delo: neformalno in priložnostno učenje.

Če je zgodovinska analiza izpostavila določena načela mladinskega dela, ga opredelitvi Sveta Evrope izpostavlja tudi kot polje med različnimi sferami družbe, s čimer se mladinsko delo v različnih sistemih države blaginje oblikuje na različne načine. Zgodovinsko izhaja mladinsko delo iz zasebnega in se glede na sistem države blaginje odpira v smeri javnega. V tem okviru lahko mladinsko delo z vsemi načeli opredelimo kot prostor med zasebno sfero (družino, prijatelji) in šolo oziroma trgov del. Mladinsko delo predstavlja vzporedni prostor ob formalnem izobraževanju in zaradi vseh načel neformalnega in priložnostnega učenja pomeni pomemben dodaten prostor. Mladinsko delo predstavlja vzporedni prostor ob formalnem izobraževanju in zaradi vseh načel neformalnega in priložnostnega učenja

pomeni pomemben dodaten prostor v družbo in osamosvajanja na prehodu v odraslost. Uresničevanje blaginje posameznika se razlikuje glede na kontekst sistema države blaginje, kot je že bilo omenjeno. Zato je tudi opredelitev mladinskega dela odvisna od posameznih nacionalnih kontekstov in razmerij med zasebno in javno sfero, trgom ter civilno družbo. To pomeni, da je v nekaterih okoljih vpliv države večji tudi v organizacijskem smislu, ne le v oblikovanju politik, spet drugje so zasebne organizacije tiste, ki prevzemajo vodilno vlogo za uresničevanje ciljev mladinskega dela. V vseh kontekstih je v sodobnem času pri oblikovanju politik, ki urejajo to področje, značilen integriran medsektorski pristop. Akterji in vloge med njimi se seveda razlikujejo.

Pri razpravi je smiselno tudi vprašanje opredelitve mladinskega dela glede na rezultate, ki naj jih to polje prinaša. Pri tem bomo vsekakor naleteli na vprašanje participacije, aktivnega državljanstva, učenja za prevzemanje odgovornosti in posledično družbene odgovornosti, torej zavedanja posledic svojih dejanj, ne le zase, ampak tudi za druge. Pomembno je tudi vprašanje sprostitev in prostega časa, reševanje osebnih dilem in težav skupaj z vrstniki ter javne manifestacije stališč in odnosa do ožjega in širšega okolja ter družbe.

Polje mladinskega dela lahko uresničuje cilje, ki jih na eni strani formalni šolski sistem (v Sloveniji zelo širok in obsežen) in na drugi strani družinsko okolje ne moreta, predvsem zaradi značilnosti, kot so zasebno, neformalno (v kontekstu medsebojnih odnosov) in nepridobitno. S starostjo se pri posamezniku širi prostor delovanja in samouresničevanja. Vsak posameznik je tukaj na svoji poti, zato je ključno, da je polje mladinskega dela pluralno tako z vidika ideoloških praks kot tudi organizacijskih kultur. V Sloveniji so se predvsem ob koncu 80. let in v 90. letih 20. stoletja uveljavile nove prakse in spreminjale stare. Tako je danes polje mladinskega dela vitalno in zelo raznoliko. Vendar se pomanjkanje združenega medsektorskega pristopa kaže tudi v tem, da je kar nekaj pomembnih področij, ki tradicionalno spadajo

v mladinsko delo, vendar so pri nas urejena popolnoma samostojno. V tem smislu prevladuje predvsem šport mladih, vendar ni zanemarljivo niti vprašanje prostega časa, ki se vse bolj pomika v področje storitev trga, za katere je treba seveda plačati.

Polje mladinskega dela v Sloveniji je v tem trenutku opredeljeno z vidika uresničevanja politik ter sega v okvir programov za mlade in mladinskih programov z določenimi značilnostmi: neformalno učenje in usposabljanje mladinskih delavcev, prostovoljno delo, participacija, informiranje in mobilnost, kot jih opredeljuje Urad RS za mladino. Mrgole (2003, Kam z mularijo, MŠZŠ - URSM in Aristej) ugotavlja, da bo naloga prihodnjega razvoja natančnejša opredelitev mladinskega dela in zagotovitev pogojev za delovanje: od izdelave vednostne podlage, določitev pojavnih oblik, organizacijske strukture do systemske podpore. Tukaj je treba pozornost nameniti tako lokalni, regionalni kot tudi nacionalni ravni ter odnosom med mladinskimi organizacijami (članskimi in nečlanskimi) in javnimi institucijami, ki delujejo na polju mladinskega dela ali mejijo nanj (šole, centri za socialno delo ...).

Ne glede na nacionalni (družbeni) kontekst osnovni namen mladinskega dela vodi v odpiranje priložnosti mladim za oblikovanje njihove prihodnosti. Nastanek mladine kot fenomen meščanskih družb je pripeljal do nastanka mladinskega dela kot neizogibnega polja ob (kakovostnem) formalnem šolskem sistemu in kot »igrišča« socializacije mlade osebe za zagotavljanje integritete ter njene/njegove polnopravne vloge v družbi s ciljem oblikovanja odnosa do človekovih pravic in demokracije, ki jo mora za zagotavljanje blaginje vseh vsaka generacija na novo odkriti, oblikovati in gojiti.

Primož FERJANČIČ
Movit na mladina

Delujmo lokalno! na pohodu

... vse do nacionalnega srečanje O mladih z mladimi

Foto: P. Rahariz

Foto: P. Rahariz

Aktivni mladi!

Mladi so dinamična in hitro spreminjajoča se skupina. Zahtevajo hitre odzive, glede na širok interes pa obravnavo posameznika. Nikakor niso pasivni in lahko tako kot pred desetimi leti premikajo meje, a le v akcijah s konkretnimi cilji. Zato je pomembno vključiti mlade v delovanje lokalne skupnosti. Sodelovati morajo v pogovorih, zagotoviti je potrebno, da se sliši in upošteva njihov glas. In temu je bil namenjen projekt Delujmo lokalno!

Deset regijskih dogodkov.

Projekt Delujmo lokalno!, ki ga je v sodelovanju z mladinskimi centri in v partnerstvu s Skupnostjo občin Slovenije, Nacionalno agencijo programa Mladi v akciji ter Uradom Republike Slovenije za mladino izvedla Mreža MaMa, mreža mladinskih centrov Slovenije, je pomenil pripravo in izvedbo desetih regijskih dogodkov.

Listina s konkretnimi koraki

Vsak regijski dogodek Delujmo lokalno! je bil sestavljen iz dveh delov. V okviru jutranjih delavnic so akterji na mladinskem področju skupaj s predstavniki v občinskih upravah odgovornih za področje mladine analizirali delo na mladinskem področju v določenem lokalnem okolju ter preko razprave oblikovali

prvi korak nadaljnega razvoja mladinskega področja za svojo občino. V popoldanskem delu je sledila konferenca, na kateri je bil predstavljen pomen mladih in mladinskega področja za razvoj posamezne lokalne skupnosti t. i. lokalnim odločevalcem, nato pa so mladi ponudili županom občin v podpis Listino o vključevanju mladih v lokalno življenje, ki je vsebovala tudi tisti konkretni korak izoblikovan na jutranji delavnici.

Začetek je bil dober

Odzivi medijev in njihova poročanja so bili dobri, s čimer smo prispevali k večanju prepoznavnosti mladinskega dela v Sloveniji. Odzivi lokalnih odločevalcev tudi, saj se niso le udeležili dogodkov ter podpisali listine, ampak velikokrat ostali in sodelovali v pogovorih, poslušali mlade ter predstavnike mladinskih organizacij. Kot pomembno pa se je izkazalo tudi to, da se akterji na mladinskem področju v posamezni občini srečamo, razpravljamo in na podlagi izzivov, ki jih zaznavamo, načrtujemo skupno delo v prihodnje.

In potem?

Na koncu projekta Delujmo lokalno! se začne projekt O mladih z mladimi. To je nacionalno srečanje, ki ga je Mreža MaMa izvedla v okviru akcije 5.1 programa MLADI V AKCIJI.

»Dejavno sodelovanje mladih pri odločitvah in dejavnostih na lokalni in regionalni ravni je ključnega pomena, če hočemo zgraditi bolj demokratično, vključujočo in uspešno družbo.« To je zapisano v preambuli evropske listine o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje. In o tem smo od aprila do junija 2008 v Sloveniji veliko govorili v okviru projekta Delujmo lokalno!

O mladih z mladimi

Dogodka se je v jutranjem delu udeležila dr. Alenka Šverc, državna sekretarka na Ministrstvu za šolstvo in šport RS, ki je udeležencem iz lastnih izkušenj povedala več o pomenu neformalnega izobraževanja, ki da je že danes zelo pomemben del vsakega mladega človeka in vedno večja referenca. Patricia Čular, direktorica Mreža MaMa, je s prisotnimi podelila sedem mladinskih tez, ugotovitev, ki jo je najbolj izpostavila, pa je bila, da so mladi pomemben del družbe, ki potrebujejo hiter odziv, saj imajo njihove pobude kratek rok trajanja, zato je potrebno mladinsko delo jemati resno in mlade ravno tako, saj so mladi kreativni, odprti in imajo energijo. Vse to pa pomeni razvoj, ki si ga vsekakor želi vsaka lokalna skupnost.

Prvič se je mladim in mladinskim akterjem javno predstavil tudi nov direktor Urada RS za mladino Peter Debeljak. Optimistično je javno napovedal, da se bo zavzemal za mladinske interese in interese mladih in za konec dodal, da bo v prihodnosti na vseh ravneh zahteval, da odločanja o mladih, o mladinskih vprašanjih brez mladih ni več. Na srečanju je bila prisotna tudi metliška županja Renata Brunskole, članica predsedstva Skupnosti občin Slovenije, ki je sporočila, da

mladi potrebujejo tudi podporo lokalne skupnosti in ne zgolj razumevanja. Po njenem mnenju je z mladimi potrebno delati načrtno, dolgoročno in jim nuditi priložnosti in ne samo obljube. Dopoldanski del nacionalnega srečanja je zaključil Janez Škulj, direktor MOVIT NA MLADINA, Nacionalne agencije programa Mladi v akciji, ki je tudi sofinancer srečanja O mladih z mladimi. Izpostavil je problem različne terminologije mladinskega dela in razumevanje le-tega, saj se je potrebno zavedati, da je mladinska politika integracija mladih v družbo in s tem doseganje njihove avtonomije.

Udeleženci srečanja O mladih z mladimi so po jutranjem plenarnem delu sodelovali v treh različnih delovnih skupinah - Lokalne upravne strukture, Mladinsko delo v okviru mladinskih politik ter v delovni skupini Mladi in mladinska organizacija kot razvojni potencial družbe. Ugotovitve in kratki zaključki srečanja so, da so vsi prisotni, kot že večkrat doslej, največ pozornosti namenili temu, da je potrebno mladinsko delo statusno in s tem tudi zakonsko urediti. Le na takšen način si bodo lahko vsi vključeni še bolj prizadevali za status mladih v družbi in za njihove pravice ter jim zagotavljali varnost na poti k njihovi avtonomiji in integraciji v družbo.

Zaključnega dogodka se je udeležil tudi Minister za šolstvo in šport dr. Milan Zver, ki je prisluhnil zaključkom delovnih skupin. Povedal je, da se zaveda, da se mladi srečujejo s problemi na vseh ravneh tako v Sloveniji kot tudi na ravni Evropske unije. Na tem področju je po njegovem mnenju še veliko manevrskega prostora. Za konec je še dodal, da morajo vsi mladi imeti občutek, da so vključeni in da je zanj mladinsko delo zelo pomembno, saj šola še zdaleč ni več najpomembnejši dejavnik socializacije.

Mreža MaMa, ki je v sodelovanju s partnerji - Skupnostjo občin Slovenije in Uradom RS za mladino ter ob sofinanciranju projekta s strani Nacionalne agencije programa Mladi v akciji pripravila nacionalno srečanje, bo povzetke delovnih skupin izdala v posebni publikaciji še v tem letu.

Mreža MaMa
www.mreza-mama.si

Položaj mladinskega turizma

Gledano iz aspekta nacionalnega koordinatorja mreže mladinskih prenočišč

Zgodovina

Slovenija se lahko pohvali z zelo zgodnjimi začetki mladinskega popotništva, saj segajo prvi zapisi v leto 1884, ko se je ustanovilo počitniško društvo študentov tehničnih ved. Iz razloga, da so to ustanovili nemški in nemško govoreči študentje, za začetek štejem ustanovitev ferijalnega društva »SAVA« v letu 1892. Kasneje je dejavnost prevzel Ferijalni savez Jugoslavije, po osamosvojitvi pa Pocitniška zveza Slovenije. Leta 2000 je na tem področju nastalo Popotniško združenje Slovenije, ki vodi mrežo 35 mladinskih prenočišč po vsej Sloveniji.

Trenutno stanje

V zadnjih osmih letih, odkar Popotniško združenje Slovenije zastopa Slovenijo v International Youth Hostel Federation (IYHF), so se zgodili vidni premiki. Mreža prenočišč je z enega stalnega in štirih sezonskih zrastle na 35 objektov, od katerih je večina odprtih skozi vse leto. Zgled Slovenije so s pridom uporabili še v nekaterih drugih državah (Romunija, Slovaška, Litva, Makedonija ...), IYHF pa je moje delo in razvoj v Sloveniji in regiji že drugič nagradil z izvolitvijo v upravni odbor (Board of trustees) IYHF-a.

Evropska komisija me je tudi kot strokovnjaka imenovala v delovno skupino za pripravo Evropske strategije socialnega turizma, kamor

sodita mladinski turizem in turizem za upokojeence. Čeprav nas država jemlje za partnerja, je pri sofinanciranju dejavnosti odziv nekoliko slabši, vendar se premika v pozitivno smer. Z zadnjim razpisom Urada RS za mladino za mladinsko infrastrukturo vidimo priložnost, da se v mrežo vključijo objekti v krajih in regijah, kjer do sedaj niso obstajali.'

Vizija

V prihodnosti vidimo pozitiven razvoj dejavnosti, še uspešnejše sodelovanje s Slovensko turistično organizacijo, Ministrstvom za gospodarstvo, Ministrstvom za šolstvo in šport (posebej z Uradom RS za mladino). Enako vidimo tesnejše sodelovanje s Trgovinsko zbornico Slovenije ter Mladinskim svetom Slovenije in drugimi predstavniki nevladnih organizacij. Na lokalnem nivoju vidimo prihodnost v sodelovanju s predstavniki lokalnih oblasti, saj ravno njim prihod mladih turistov največ prinese v smislu življenja mesta in tudi finančno. V prihodnje vidimo mrežo youth hostlov še bolje preprejeno, hkrati pa nameravamo periodično izvesti revizijo obstoječih objektov in ugotoviti, kje je potrebno ponuditi še dodatno pomoč v razumevanju filozofije in strategije ter mrežo razširiti z objekti, katerih vodje razmišljajo v smeri te strategije in filozofije.

Priložnosti

Sloveniji je bila prvi od slovanskih držav zaupana organizacija največjega dogodka mladinskega popotništva v svetovnem merilu. Leta 2012 bomo v Mariboru organizirali svetovno konferenco nacionalnih koordinatorjev mrež youth hostlov z vsega sveta ob 80. obletnici ustanovitve IYHF (1932) in 120. obletnici mladinskega popotništva na Slovenskem. Poudariti je treba, da bo to potekalo ravno v obdobju, ko bo Maribor Evropska kulturna prestolnica, tako da bodo udeleženci zapustili Slovenijo s še boljšimi vtisi kot sicer. Veliko priložnosti vidimo v sodelovanju s partnerji, ki sem jih omenil že v 3. točki, zato tega sedaj ne ponavljam.

Nevarnosti

Kot največjo nevarnost vidimo, da se v Sloveniji ne razmišlja dolgoročno in da se rezultati posameznih vlaganj in aktivnosti ne vidijo takoj. Najbolj pomemben rezultat vlaganja v mladinski turizem je ravno razvoj turizma na posamezni destinaciji.

Žal pa se rezultati vidijo skozi vse drugo kot pa samo delovanje youth hostla. Mladi, ki so tukaj našli svoj prostor za preživljanje dopusta, se bodo z družinami najverjetneje vračali v druge objekte višje kategorije. Tako pa se zabriše tudi sled statističnega zajemanja.

V državah, kjer se na razvoj turizma glede dolgoročneje (Švica, Nemčija, Portugalska ...), je država znatno podprla nacionalne organizacije youth hostlov, saj se zavedajo rezultatov, ki pa so tako posredni, da jih ni moč izmeriti. Ker verjamem, da bomo tudi v Sloveniji kmalu uvideli pomen in smisel razvoja mreže Youth Hostlov, bodo zgornji stavki pod 1. točko v naslednji oceni stanja najverjetneje zgodovina. Ampak na današnji dan je na to vendarle treba opozoriti.

Igor JURIŠIČ
predsednik popotniškega društva Slovenije

Mladi, mladinsko delo in mladinske politike

V zadnjih desetletjih postajajo sodobne družbe vse bolj »stare«; na eni strani se podaljšuje življenjska doba prebivalstva, na drugi strani pa neprestano upada število mladih v sodobnih družbah.

Statistični urad RS je ob svetovnem dnevu mladih (12. avgust) predstavil podatke, da mladi v Sloveniji predstavljajo le še dobro petino prebivalstva (20,7 %). Čeprav število prebivalstva v Sloveniji počasi narašča, upadeta število in delež mladih v celotni populaciji. Konec leta 2005 je tako v Sloveniji živelo 415.000 mladih. Po projekcijah prebivalstva lahko v naslednjih dvajsetih letih pričakujemo, da naj bi njihov delež upadel na komaj 14 %.

S staranjem sodobnih družb se je pred politične odločevalce v njih postavil velik izziv. Kako ustvariti takšne javne politike, ki bodo ublažile izpad bioloških in potencialno sociokulturnih vitalnih sil, katerih nosilci so mladi v vsaki družbi? Kako prilagoditi delovanje sodobnih družb dejstvu, da je v družbah na eni strani vedno manj mladih z njihovimi vitalnimi potenciali, na drugi strani pa se nadaljnje življenje sodobnih družb ne more načrtovati brez zadostne (in vedno večjega) aktiviranja vitalnih potencialov.

Zaradi teh izzivov nastajajo v zadnjih desetletjih v Evropi in v drugih zahodnih družbah različne na mlade usmerjene javne politike, ki jih sodobne družbe pred tem niso poznale. Tako lahko sedaj govorimo v grobem o dveh velikih sklopih javnih politik, ki sta usmerjena proti mladim; v ožjem smislu imamo na eni strani polje mladinskega dela, na drugi strani pa širše polje niza mladinskih politik, ki jih najdemo znotraj resornih politik posameznih javnih uprav.

Mladinsko delo je usmerjeno v neposredno delo z mladimi, ki jih javnosti v glavnem prepoznava kot interesno delo z mladimi v času njihovega prostega časa. Znotraj samega polja mladinskega dela pa je mladinskim delavcem in delavkam jasno, da gre v tem primeru predvsem za dejavnosti neformalnega učenja in razvijanja številnih sociokulturnih kompetenc, na osnovi katerih se lahko mladi vključujejo v družbo kot kompetentni aktivni državljani in konkurenčni akterji na trgu delovne sile. Mladinske politike pa so vse tiste politike znotraj posameznih javnih politik, ki posebej urejajo dostop mladih do različnih javno reguliranih dobrin (kot so na primer zaposlovanje, reševanje stanovanjskih problemov, otroško varstvo, izobraževanje).

Mladinsko delo in mladinske politike v Sloveniji se danes nahajajo na pomembni razvojni točki.

Znotraj polja mladinskega dela se je izoblikovalo spoznanje o potrebi vpetosti mladinskega dela v različne mladinske politike, ki so se izoblikovale do sedaj v Sloveniji. To konkretno pomeni odpiranje mladinskega dela »nazven« tako na ravni individualnih zavesti mladinskih delavcev in delavk kot na ravni organizacije kolektivnih akcij - na primer na Uradu RS za mladino, kjer se nameravajo v prihodnje posebej ukvarjati prav z medresorskim povezovanjem odločevalcev na ministrskih ravneh.

Istočasno se je zgodil izjemno pomemben in velik premik na ravni delovanja slovenskih občin in mest. Analiza deležev sofinanciranja programov in dejavnosti slovenskih mladinskih centrov (status podeljuje Urad RS za mladino) kaže, da prispevajo lokalne skupnosti v proračune le-teh že skoraj 2/3 vseh sredstev! To je podatek, ki je bil še pred desetimi leti nepredstavljiv. Takrat je bil delež sredstev Urada RS za mladino tako pomemben, da praktično ni bilo mogoče delovanje mladinskih centrov in klubov po Sloveniji brez njegove podpore.

Ob tem je treba dvakrat podčrtati, da se je premik v financiranju lokalnega mladinskega dela zgodil brez zakonske »prisile«, pač na podlagi prepoznavanja potencialov mladinskega dela v lokalnih okoljih in potrebi lokalnih odločevalcev, da storijo nekaj za »svoje« mlade.

Na pravkar minulem nacionalnem posvetu ob zaključku projekta Delujmo lokalno!, ki ga je v vseh slovenskih regijah organizirala mreža slovenskih mladinskih centrov Mama ob podpori Skupnosti občin Slovenije, Urada RS za mladino in Zavoda Movit - nacionalne agencije Mladina, je bilo jasno zaznati željo in pripravljenost tako lokalnih kot nacionalnih odločevalcev, da še naprej in še bolj načrtno razvijajo dialog s poljem mladinskega dela. Kar tudi pomeni, da se lahko nadejamo odličnih institucionalnih rešitev tako v dobro mladih kot celotne družbe in naše skupne prihodnosti. Na mladih lahko svet stoji samo z izgradnjo konkretnih podpor- nih ukrepov, mehanizmov in struktur, ki razvijajo vitalne potenciale mladega človeka tako kot aktivnega državljana kot kompetentnega za delovanje opremljenega posameznika na trgu dela in kapitala.

Dr. Andrej FIŠTRAVEC

Modeli financiranja predšolske vzgoje

V Mestni občini Ljubljana (MOL) živi 276.000 prebivalcev, od tega je več kot 34% mlajših od 24 let (Ljubljana glavno mesto, 2007). Na območju MOL poteka dejavnost predšolske vzgoje v 23 javnih zavodih, ki delujejo na 95 lokacijah, ter v 6 zasebnih vrtcih. V vrtce je vključeno preko 11.700 otrok, zanje pa skrbi preko 2100 zaposlenih delavcev.

V Sloveniji občine v povprečju namenijo za vrtce in druge izvajalce predšolskih programov 14 odstotkov občinskih proračunov, MOL pa približno petino vseh mestnih odhodkov, saj je v vrtce vključenih 82,5% vseh otrok, medtem ko je na državni ravni povprečje 67,9%.

Za upravljanje in financiranje javnih vrtcev v MOL je značilno, da poteka nekoliko drugače kot v večini drugih slovenskih občin, saj je bilo potrebno zaradi obsega dejavnosti le-to prilagoditi tako, da je omogočalo hitro in učinkovito odzivanje na spremembe. Medtem ko večina občin uporablja zgolj censki pristop, smo v MOL razvili rešitev - kombinacijo censkega in namenskega financiranja vrtcev.

Censki model pomeni, da so vsi stroški (ki jih Zakon o vrtcih in pravilnik o metodologiji opredeljujeta) upoštevani v ceni programa, ki ima trojno funkcijo:

- predstavlja merilo financiranja vrtcev,
- je podlaga za določitev plačila staršev in
- merilo za medobčinska poravnavanja stroškov glede na domicil otrok oziroma staršev.

Prednosti censkega modela, ki ga uporablja veliko število občin in vrtcev v Sloveniji, so zlasti v primerljivosti, preglednosti stroškov v strukturi cene in enostavnosti - občinska uprava se s stroški v vrtcih ukvarja samo enkrat letno, med letom pa ni potrebno nadzorovati morebitnih dodatnih stroškov, saj se financiranje vrtcev izvaja samo preko obračuna razlike med ceno in plačili staršev na podlagi enega mesečnega zahtevka. Slabosti tega modela pa kažejo zlasti na to, da ni fleksibilen

pri spremembah strukture stroškov in obsega dejavnosti, da ni mogoče zadostno nadzorovati porabe javnih sredstev, ki v občinah predstavljajo enega največjih občinskih proračunskih odhodkov in da politika (župani in občinski sveti) izrazito nerada potrjuje ekonomske cene¹, zaradi vpliva na povečana plačila staršev. Censki model se v praksi ni uveljavil, razlike v cenah med občinami za enak program pa so še vedno neupravičeno visoke.

¹ Pač pa je praksa v občinah, da kljub izračunom vrtcev in občinske uprave po pravilniku o metodologiji občinski sveti brez pravne podlage potrdijo nižje cene programov, kot so izračunani stroški po pravilniku o metodologiji. Vpliv in posledice so dvojne: težave pri tekočem poslovanju vrtcev, ki uporabljajo zgolj censki model in nižji prihodki s strani plačil drugih občin za »svoje otroke«. Razliko do stroškov vrtcem le deloma krijejo iz občinskega proračuna, kar pomeni da vrteci pred izgubo znižujejo predpisane normative zlasti pri kadrovskih pogojih.

Bistveno vprašanje pri censkem modelu je: ali je ta model v praksi zadosten? Kaj storiti, ko občinska politika ne poveča cen? Dejstva pa so naslednja:

- plače zaposlenih v vrtcih se zaradi učinka Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) ali kolektivne pogodbe povečajo, to povečanje pa ne sme biti že upoštevano v veljavnih cenah,
- zaposlijo se strokovni delavci, ki imajo zaradi izobrazbe bistveno višjo plačo kot predhodniki, vrtec jim jo je po kolektivni pogodbi dolžan izplačati, virov zanj pa ne zagotavlja v ceni programa,
- v vrtcu se na novo odprejo/zaprejo oddelki predšolske vzgoje
- zaradi višjih cen živil zagotovljeni prihodek v ceni ne zadošča za kritje stroškov prehrane za otroke,
- zaradi višjih cen kurilnega olja zagotovljeni prihodek v ceni ne zadošča za kritje stroškov ogrevanja.

Kaj predstavlja namenski oziroma kombinirani model in v čem se razlikuje od censkega modela? Glede na veljavno zakonodajo to pomeni, da na eni strani mestni svet potrdi ceno programa na podlagi strokovnih izhodišč (pravilnik o metodologiji). V ceni programa je po posameznih elementih cene izračunana višina stroškov

po posameznih namenih: za plače, davke in prispevke, osebne prejemke delavcev, premije KDPZ, materialne in nematerialne stroške in živila za otroke, preračunano na program, oddelek in na otroka. S tem je zadoščeno zakonskim določbam, da občina mora potrditi ceno programa z obveznimi elementi cene in predpisanim postopkom in višino izračuna stroškov. Po drugi strani pa finančni načrt MO Ljubljana ne vsebuje samo ene vrste odhodka za javne vrtee z enim samim namenom - plačilo razlike v ceni programa, pač pa so oblikovani odhodki na več proračunskih postavkah v okviru istega programa in podprograma. V finančnem načrtu MO Ljubljana so posebej opredeljeni nameni porabe: sredstva za plače, davke in prispevke, druge osebne prejemke delavcev, premije KDPZ, medtem ko sredstva za materialne in nematerialne stroške in živila za otroke v finančnem načrtu občine niso opredeljeni. Razlog je v obračunavanju plačil staršev, ki se opravljajo neposredno v javni zavod. Tu nastopi logična težava: kako povezati oba modela in tehnično ugotavljati pravilno višino sredstev, do katerih je upravičen vrtec.

Na podlagi potrjene cene programa vrtec mesečno izračuna normirane prihodke z naslova cene programa s strani MO Ljubljana, od teh prihodkov pa odšteje fakturirana plačila staršev

za programe v vrtcu. Razlika med ceno programa in plačili staršev se kot mesečni zahtevki izstavi na strokovno službo MOL. Tu se pregleda pravilnost obračuna in odšteje v ceno vštete plače, davke in prispevke, druge osebne prejemke delavcev, premije KDPZ. Vrtec na podlagi konkretnega mesečnega stanja zaposlitev delavcev v vrtcu in predhodno letno potrjene sistemizacije delovnih mest posreduje zahtevek za plače, davke in prispevke, druge osebne prejemke delavcev in premije KDPZ.

Obvezna in bistvena sestavina zahtevka vrtca so priloge, iz katerih je natančno razvidno obračunana višina stroškov za javno službo, poimensko in na podlagi vnaprej opredeljenih vnosnih obrazcev. Način financiranja, roki in zahtevana dokumentacija je opredeljena v pogodbi o financiranju.

Izven tega modela se financirajo vsi stroški, ki so v Zakonu o vrtcih in podzakonskih aktih opredeljeni kot stroški, ki se financirajo poleg cene programa, to so zlasti stroški za nadomeščanje strokovnih delavcev v oddelkih predšolskih otrok, financiranje fiksnih materialnih stroškov za morebitna nezasedena prosta mesta, stroški presežnih delavcev v vrtcih, zaposljivost, ki presega normative ter drugi dogovorjeni ali nepričakovani odhodki za vrtee.

Praktični prikaz modela, prednosti in slabosti

Za ilustracijo je predstavljen konkretni primer postopka po kombiniranem modelu financiranja vrtcev v MO Ljubljana.

Slika 1: Elementi cene programa

	Elementi cene	
1	Bruto plače	279 €
2	Davki in prispevki	56 €
3	Premije kdpz	7 €
4	Regres za letni dopust	12 €
5	Povračilo stroškov prehrane	13 €
6	Povračilo stroškov prevoza na delo	13 €
7	Jubilejne nagrade	3 €
8	Odpravnine ob upokojitvi	6 €
9	Solidarnostne pomoči	2 €
10	Stroški materiala in storitev	44 €
11	Stroški živil za otroke	39 €
12	cena programa na otroka	474 €

Na sliki 1 je predstavljena trenutno veljavna cena programa prvega starostnega obdobja v vrtcih v MO Ljubljana, ki je oblikovana skladno po določilih pravilnika o metodologiji. Cena na otroka je izračunana v višini 474 EUR mesečno. Zaradi kombiniranega namenskega financiranja vrtcev cena ne predstavlja edine podlage za financiranje programov v vrtcih, pač pa podlago za plačila staršev² in medobčinsko poračunavanje za stroške programov za otroke po njihovem domicilu.

Slika 2: Določitev začetnega prihodka vrtca: obračun plačil staršev v okviru cene programa

12	cena programa na otroka	474 €
13	Plačila staršev	104 €
14	Prihodek (začetni) = razlika za plačila občine (12-13)	370 €

Slika 3: Določitev končnega prihodka vrtca: obračun namenskih prihodkov iz občinskega proračuna

15	Bruto plače	279 €
16	Davki in prispevki	56 €
17	Premije KDPZ	7 €
18	SKUPAJ 18 = 15+16+17	342 €
19	Prihodek končni = prihodek začetni - namenska nakazila (18)	28 €

Na sliki 2 je prikaz obračuna plačil staršev, po zgolj censkem modelu vrtcu mesečno za vsakega otroka pripada 370 EUR. Ta prihodek

zaradi lažjega razumevanja označimo za začetni prihodek. Ker pa vrtce iz občinskega proračuna prejema sredstva za plače in druge stroške dela (slika 3 - vrstice od 15 do 18), jih je potrebno v višini, ki je vključena v ceno programa, od prihodka vrtca odšteti, v navedenem primeru se odšteje 342 EUR. Ta znesek je identičen znesku prvih treh elementov cene, prikazanem na sliki 1. Končni prihodek vrtca je razlika med začetnim prihodkom (censki model) in namenskimi nakazili, všteti v ceno (namenski model).

Na tem mestu je potrebno poudariti, da so namenski prihodi vrtca, opisani v tem poenostavljenem modelu, le tisti, ki so vključeni v ceno programa, medtem ko vrtce za plače in ostale stroške dela dejansko prejme na podlagi zahtevka bistveno višja sredstva (do katerih je seveda upravičen).

Model kombiniranega financiranja vrtcev pomeni, da se prva funkcija censkega modela umika, ostali dve funkciji pa ostajata. Pozitivni vpliv pričakujemo iz izkušenj modela MOL in nekaterih mestnih občin: stabilno financiranje vrtcev in fleksibilno odzivanje na spremembe. Poleg tega model omogoča stalen nadzor nad stroški in je transparenten tako za vodstvo v vrtcih, javnost, strokovne službe v občinah in na Ministrstvu za šolstvo in šport ter v nadzornih organih. Izenačevanje pogojev v vrtcih za končnega uporabnika - otroke in starše je naloga resornega ministrstva, ki je prav z novelo Zakona o vrtcih postavilo primerno podlago za uveljavitev modela namenskega oziroma kombiniranega financiranja vrtcev.

Slabosti tega modela se kažejo v obsegu podatkov in dokumentov, ki jih potrebuje občinska uprava za financiranje vrtcev in ročni obdelavi le-teh. S tem se poveča možnost napak subjektivnega značaja. Zato bo v bodoče nujno potrebno posvetiti primerno pozornost razvoju informatike v prvi fazi za potrebe nadzora poslovnih podatkov in postopkov na relaciji vrtce - oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje - oddelek za finance, v drugi fazi pa avtomatizaciji poslovanja na relaciji javni zavodi - občinska uprava. Informatizacija računovodskih podatkov za potrebe financiranja javnih zavodov in odprava ročnega dela je

nujen korak, ki mora prinesiti tudi bistveno boljše in pravočasne informacije vodstvu občine glede oblikovanja stroškov v vrtcih. Pri tem je potrebno tudi analizirati vpliv morebitnega prenosa plačnega sistema na državno raven.

Kljub opisanim slabostim pa praksa kaže, da je možnost dobre rešitve za področje celotne države v odpravi cen programov v vrtcih kot načinom financiranja javnih vrtcev in uvedba modela financiranja vrtcev po namenu uporabe, pri čemer se cene programov uporabljajo zgolj kot podlaga za plačila staršev in občinska poračunavanja.

Manja FABČIČ
MO Ljubljana

² Osnova za plačilo staršev je po sklepu Mestnega sveta MO Ljubljana še dodatno znižana za 22%, kar vpliva na nižji prispevek staršev, kot bi sicer veljal zgolj po določbah pravilnika o plačilih staršev za programe v javnih vrtcih. Zato je končno ocenjeno plačilo staršev v višini 22% namesto ocenjenih 35% in je uporabljeno tudi v tem prikazu.

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju

Zakon predstavlja osnovo za nov plačni sistem

17. januarja leta 2002 je bil na Uradu za sistem plač v javnem sektorju pripravljen prvi predlog Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki je bil predmet zakonodajnega postopka ter 26. marca leta 2002 tudi sprejet na tretji obravnavi v Državnem zboru Republike Slovenije.

S sprejetjem tega zakona je bila vsem uporabnikom proračuna, to je vsem državnim organom in samoupravnim lokalnim skupnostim, javnim agencijam, javnim skladom, javnim zavodom in javnim gospodarskim zavodom ter drugim osebam javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, dana osnova za enoten in transparenten način obračuna plač zaposlenih v javnem sektorju, ki je zasledovala predvsem štiri ključne cilje:

- vzpostavitev skupnega plačnega sistema za javne uslužbence in funkcionarje,
- določitev ustreznih razmerij med plačami javnih uslužbencev in funkcionarjev,
- vzpostavitev fleksibilnega plačnega sistema, ki bo višino plač bolj povezoval z učinkovitostjo in rezultati dela,
- transparenten in obvladljiv plačni sistem z vidika javnih financ.

Bistvene novosti in spremembe so zapisane v aktih, ki določajo novo metodologijo

Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) je v 40. členu določil, da morajo vsi izplačevalci plač v javnem sektorju obračunavati in izplačevati plače na podlagi enotne metodologije in obrazcev, ki jih z uredbo predpiše vlada, in sicer na podlagi povprečne mesečne delovne obveznosti, ki izhaja iz sprejetega letnega delovnega koledarja. Na osnovi zgoraj omenjenega določila 40. člena je bila sprejeta primarna pravna osnova, ki določa enotno metodologijo novega obračuna plač v javnem sektorju. To je UREDBA o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju (Uradni list RS, ŠT. 64/08, 69/08 in 78/08).

ZSPJS je v 38. členu določil javnost plač v javnem sektorju, in sicer na način, da se podatki o plačah posredujejo skladno z metodologijo, ki jo predpiše minister, pristojen za sistem plač v javnem sektorju. Na osnovi tega je bila izdelana enotna metodologija, ki jo določa PRAVILNIK o metodologiji za posredovanje in analizo podatkov o plačah v javnem sektorju (Uradni list RS, ŠT. 71/08). ZSPJS je v 3. členu določil tudi, da se plače javnih uslužbencev za delo v tujini določijo z uredbo vlade. Pravna osnova, ki določa enotno

metodologijo novega obračuna plač za javne uslužbence javnega sektorja napatene na delo v tujino v okviru Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, je UREDBA o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini (Uradni list RS, ŠT. 76/08).

Vstop vseh javnih uslužbencev v nov sistem

1. avgusta 2008, dobrih šest let od sprejetja ZSPJS, pa smo v nov sistem obračuna plač vstopili še vsi ostali javni uslužbenci javnega sektorja.

Odprava nesorazmerja za javne uslužbence plačnih podskupin od C1 do J3 na podlagi 49. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) in 49. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor (KPJS) je naslednja:

- prva četrtina z vstopom v nov plačni sistem, vendar s poračunom od 1. 5. 2008
- druga četrtina s 1. 1. 2009,
- tretja četrtina s 1. 9. 2009 in
- četrta četrtina s 1. 3. 2010.

Uredba o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju

Uredba o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju določa enotno metodologijo in obrazce za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju, na podlagi katerih morajo v skladu s prvim odstavkom 40. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju izplačevalci obračunavati in izplačevati plače. Uredba velja za vse uporabnike proračuna Republike Slovenije, kot jih določa sklep o subjektih, za katere velja zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 115/02).

Uredba vsebuje tudi tri priloge:

Priloga 1 vsebuje plačilne liste, ki jih je potrebno vsebinsko upoštevati pri prikazu obračuna plače:

- Plačilno listo 1
- Plačilna lista za delo v tujini
- Plačilno listo 2

Priloga 2 določa izhodiščno plačo za negospodarske dejavnosti za I. tarifni razred, ki je s prehodom v nov sistem obračuna plače ne bo več.

Priloga 3 vsebuje plačno lestvico s plačnimi razredi, ki določajo nominalne vrednosti osnovnih plač (Z070).

Pravilnik o metodologiji za posredovanje in analizo podatkov o plačah v javnem sektorju

Ta pravilnik določa metodologijo za posredovanje in analizo podatkov o plačah in drugih izplačilih v javnem sektorju v skladu z 38. in 39. členom Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Metodologija je podlaga za oblikovanje informacijskega sistema za posredovanje in analizo podatkov o plačah v javnem sektorju (ISPAP), ki se vzpostavi pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Metodologija določa vsebino, obliko in način prenosa podatkov o plačah proračunskega uporabnika, ki jih ministrstvo pristojno za sistem plač v javnem sektorju uporablja za pripravo analiz v skladu z 39. členom ZSPJS.

Način posredovanja podatkov

Podatki o plačah se pošljejo agenciji v elektronski obliki in morajo biti kodirani in digitalno podpisani s kvalificiranim potrdilom za pravne osebe enega od overiteljev digitalnih potrdil, ki so vpisani v register overiteljev spletnih digitalnih potrdil v Republiki Sloveniji in jih v aplikacijah podpira agencija. Če podatke o plačah pošilja drug poslovni subjekt, ga mora za to pooblastiti uporabnik proračuna. Uporabnik proračuna predloži agen-

ciji pred prvim pošiljanjem podatkov pooblastilo z navedbo identifikacijske številke kvalificiranega potrdila pošiljatelja. Če pošiljatelj nima šifre proračunskega uporabnika, mu agencija dodeli ustrezno šifro za pošiljanje podatkov. Uporabnik proračuna mora izpolniti vlogo za način posredovanja podatkov o plačah v javnem sektorju, ki jo zagotovi agenciji vsaj 30 dni pred prvim pošiljanjem. Vloga je kot priloga sestavni del pravilnika.

Podatki, ki se zbirajo in analizirajo v informacijskem sistemu, so določeni v 2. in 3. členu Uredbe o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju.

Enotna metodologija za vse javne uslužbence, napotene na delo v tujino

Uredba o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini velja za vse uporabnike proračuna Republike Slovenije, kot jih določa sklep o subjektih, za katere velja Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 115/02), razen za vojake OKO (MORS).

Uredba ureja plače in druge prejeme javnega uslužbenca na diplomatskih predstavništvi in konzulatih Republike Slovenije v tujini ter uradih Republike Slovenije v tujini (predstavništva) in drugih javnih uslužbencev,

ki so napoteni na delo v tujino. Uredba ima tri priloge, in sicer:

Priloga 1: Nominalne osnove za delo v tujini

Priloga 2: Indeksi življenjskih stroškov

Organizacije združenih narodov

Priloga 3: Tabela limitov za povračilo stroškov za nastanitev javnega uslužbenca za delo v tujini.

Zaključek

S sprejetjem Zakona o sistemu plač v javnem sektorju oziroma v tem prispevku omenjenih uredb in pravilnika je bila vsem uporabnikom proračuna, to je vsem državnim organom in samoupravnim lokalnim skupnostim, javnim agencijam, javnim skladom, javnim zavodom in javnim gospodarskim zavodom ter drugim osebam javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, dana osnova za enoten in transparenten način obračuna plač zaposlenih v javnem sektorju, ki zasleduje predvsem štiri ključne cilje, ki so navedeni v uvodu tega prispevka. Na osnovi dosedanjih analiz podatkov o plačah direktorjev in županov se je že izkazalo, da so ključni cilji novega sistema obračuna plač uresničeni. Z vstopom vseh javnih uslužbencev v nov sistem obračuna plače pa sem prepričan, da se bodo ti cilji še potrdili. ☑

Praktični primer prehoda referenta v sistem obračuna plač v skladu z zspjs

Pri pripravi in izračunu podatkov o plači javnega uslužbenca zaposlenega v javnem sektorju bomo ob prehodu iz obstoječega plačnega sistema v nov sistem obračuna plač v skladu z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju v testnem primeru upoštevali naslednje predpostavke:

- Javni uslužbenec je v obstoječem sistemu zaposlen na delovnem mestu REFERENT na upravni enoti, in sicer v nazivu REFERENT IV. Za zasedbo omenjenega delovnega mesta oziroma naziva je zahtevana srednješolska izobrazba, ki jo javni uslužbenec ima.
- V novem sistemu, v katerega bo javni uslužbenec vstopil s 1. avgustom 2008, se bo pri istem uporabniku proračuna zaposlil na delovno mesto REFERENT, ki je pod šifro C025003 določeno v kolektivni pogodbi za državno upravo, uprave pravosodnih organov in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, in sicer v naziv REFERENT IV pod šifro naziva 4.
- Predlagani plačni razred za delovno mesto »C025003 / 4 - REFERENT IV« je 18 PR.
- Zaposleni ima skupno 2 leti delovnih izkušenj in na delovnem mestu še ni napredoval.
- Zaposleni nima povečanja v skladu z 15. členom ZSPJS (zaposlitev za določen čas).
- Javni uslužbenec ima ustrezno izobrazbo za zasedbo delovnega mesta in zato nima zmanjšanja osnovne plače v skladu s 14. členom ZSPJS (neustrezna zahtevana izobrazba za zasedbo delovnega mesta).
- Zaposleni bo na delovnem mestu zaposlen za polni delovni čas (100 % delež zaposlitve na delovnem mestu).
- Odprava nesorazmerij v plači javnega uslužbenca se bo odpravljala v štirih naslednjih korakih (1.5.2008, 1.1.2009, 1.9.2009, 1.3.2010)

Na predstavitvenih straneh Ministrstva za javno upravo je objavljen testni model za izračun prevedene plače (v obliki Microsoft Excel), ki omogoča simulacijo prehoda javnega uslužbenca iz starega (obstoječega) obračuna plače v nov sistem obračuna plač. V testnem modelu verzija 23. 6. 2008 je upoštevana nova izho-

diščna osnova za negospodarstvo v višini 248,72 € in nova plačna lestvica, ki se bosta začeli uporabljati s 1. 7. 2008. DATUM?????

Tesni model lahko dobite na tej povezavi: http://www.mju.gov.si/si/placni_sistem/modeli_simulacije_in_izracuni/

Prevedba delovnega mesta ali naziva javnega uslužbenca

Prevedba delovnega mesta oziroma naziva se izvede v skladu z 49. a členom ZSPJS na naslednji način:

- Za določitev plačnega razreda javnega uslužbenca na podlagi ZSPJS se opravi prevedba nominalnih zneskov osnovnih plač določenih za delovna mesta oziroma nazive in nominalnih zneskov osnovnih plač javnih uslužbenecov po predpisih in kolektivnih pogodbah, ki se uporabljajo do izplačila plače po tem zakonu.
- Nominalni znesek osnovne plače delovnega mesta oziroma naziva »Referent IV«, ki je podlaga za prevedbo, se določi tako, da se seštevek količnika delovnega mesta in dodatkov iz 49. b člena ZSPJS pomnoži z vrednostjo izhodiščna osnova za negospodarstvo.
- Nominalni znesek osnovne plače javnega uslužbenca, ki je podlaga za prevedbo, se določi tako, da se seštevek količnika, ki ga je javni uslužbenec dosegel z napredovanjem v nazivu »Referent IV« in dodatkov iz 49. b člena ZSPJS, pomnoži z vrednostjo izhodiščna osnova za negospodarstvo.

C025003	Referent IV	V	2,20	0,75	0,75 (dodatek za UD za naloge povezane s posebnimi naporji in psihofizičnimi obremenitvami - Uredba 14 člen)	0%	0	0,90	3,10	771,03	14	18
				0,15	0,15 (dodatek za usklajevanje plač - Uredba 16a člen)							

Referent se prevede z osnovnim količnikom 2,20 in pripadajočima dodatkom 0,75 in 0,15 količnika. Skupni količnik znaša 3,10 in se pomnoži z vrednostjo izhodiščna osnova za negospodarstvo, ki znaša 248,72 € in tako dobimo nominalni znesek osnovne plače obstoječega sistema v višini 771,03 €. Ta znesek se prevede v najbližji plačni razred iz plačne lestvice, in sicer v 14. plačni razred. To je prevedena osnovna plača Z105.

V skladu z 49. b členom ZSPJS se za določitev osnovnih plač, ki so podlaga za prevedbo v skladu z ZSPJS, upoštevajo dodatki, določeni z zakoni in drugimi predpisi ter kolektivnimi pogodbami. Tako so v členu tudi za plačno skupino C, kamor spada naš referent, določeni vsi dodatki, ki se lahko upoštevajo. V našem primeru se za referenta se upošteva dodatek za upravne delavce za naloge povezane s posebnimi naporji in psihofizičnimi obremenitvami - Uredba 14. člen v višini 0,75 količnika in dodatek za usklajevanje plač - Uredba 16 a člen v višini 0,15 količnika.

Določitev plačnega razreda v novem sistemu obračuna plač

Za nadaljevanje izračuna je potrebno za naziv »Referent IV« upoštevati pripadajoč plačni razred, ki je za ta naziv določen v kolektivni pogodbi za državno upravo, uprave pravosodnih organov in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, ki velja za vse javne uslužbence zaposlene v vladnih službah, ministrstvih in organih v sestavi, upravnih enotah, upravnih pravosodnih organov in upravnih samoupravnih lokalnih skupnosti. Za naziv »Referent IV« je določen 18. plačni razred.

S tem je razlika med prevedenim plačnim razredom (Z105 = 14 PR) in predlaganim plačnim razredom (Z070 = 18 PR) 4 plačne razrede. V skladu z 49. c členom ZSPJS bi bilo potrebno v primeru, če bi bila razlika med

prevedenim PR in predlogom PR več kot štiri 4 PR, izvesti korekcijo, in sicer tako, da se prevedena osnovna plača (Z105) poveča za vrednost v višini nesorazmerja nad štirimi plačnimi razredi, kar bi predstavljalo korekcijsko osnovno plačo (Z106). Nominalna vrednost razlike med 18. in 14. plačnim razredom predstavlja skupna sredstva za odpravo nesorazmerja (Z107).

**Za »Referenta IV« ni korekcije osnovne plače, saj je razlika med prevedenim PR in predlogom PR 4 plačne razrede.*

**Za »Referenta IV« ni povečanja osnovne plače v skladu s 15. členom ZSPJS, saj ni zaposlen za določen čas.*

**Za »Referenta IV« ni zmanjšanja osnovne plače v skladu s 14. členom ZSPJS, saj izpolnjuje pogoje za zasedbo delovnega mesta (V. tarifni razred).*

**V primeru, da bi bil javni uslužbenec pripravnik v nazivu »Referent IV«, bi se predlog plačnega razreda na osnovi 9. a člena ZSPJS znižal za šest plačnih razredov (18-6=12 PR).*

**Javni uslužbenec je v nazivu »Referent IV« zaposlen za polni delovni čas, zato ima delež zaposlitve v višini 100 %.*

Določitev plačnega razreda z upoštevanjem napredovanj

Če bi želeli izračunati konkreten primer za javnega uslužbenca, ki je že napredoval in je že nekaj časa zaposlen v javnem sektorju, v testnem modelu upoštevamo število napredovanj na delovnem mestu oziroma nazivu in pripadajoče dodatke posameznega javnega uslužbenca, za katerega želimo uporabiti testni model.

Določitev plačnega razreda z 49. c členom ZSPJS

Plačni razred javnega uslužbenca, ki je v obstoječem plačnem sistemu že napredoval, se lahko določi v skladu z 49. c členom ZSPJS, ki določa naslednje:

»(2) Nominalni znesek osnovne plače javnega uslužbenca izračunan v skladu z 49. a in 49. b členom tega zakona se prevede v osnovno plačo po tem zakonu z uvrstitvijo v po vrednosti najbližji plačni razred iz priloge 1, vendar ne nižje kot v plačni razred, ki je za toliko razredov višji od plačnega razreda delovnega mesta javnega uslužbenca, kot jih je dosegel z napredovanjem do dneva prevedbe.« Pri tem določilo gre za upoštevanje števila napredovanj in se upošteva kot število plačnih razredov, ki je enako številu napredovanj v obstoječem sistemu obračuna plač.

Primer:

Javni uslužbenec je v obstoječem sistemu štirikrat napredoval, zato se plačnemu razredu delovnega mesta ali naziva prišteje 4 plačne razrede.

Določitev plačnega razreda z 49. c členom ZSPJS

Plačni razred javnega uslužbenca, ki je v obstoječem plačnem sistemu že napredoval, pa se lahko določi tudi v skladu z 49. c členom ZSPJS, ki določa naslednje:

»(1) Javni uslužbenec, ki je bil s prevedbo uvrščen v višji plačni razred od prevedenega plačnega razreda njegovega delovnega mesta oziroma naziva, se zaradi odprave nesorazmerja uvrsti v plačni razred, ki je od plačnega razreda delovnega mesta oziroma naziva, določenega v skladu s tem zakonom, višji za razliko med prevedenim plačnim razredom javnega uslužbenca v skladu z drugim odstavkom 49. c člena in prevedenim plačnim razredom delovnega mesta oziroma naziva v skladu s prvim odstavkom 49. c člena tega zakona.«

Pri tem določilo gre za upoštevanje razlike med prevedeno plačo delovnega mesta oziroma naziva in plačnim razredom prevedene plače javnega uslužbenca.

Primer:

Plačni razred delovnega mesta ali naziva v obstoječem sistemu (PR1) predstavlja prevedena osnovna plača na podlagi osnovnega količnika delovnega mesta ali naziva.

Plačni razred javnega uslužbenca v obstoječem sistemu (PR2) je prevedena osnovna plača na osnovi napredovalnega količnika javnega uslužbenca, kar pomeni seštevek plačnega razreda delovnega mesta ali naziva v starem sistemu in števila napredovalnih razredov javnega uslužbenca.

Razlika med plačnim razredom delovnega mesta ali naziva v obstoječem sistemu (PR1) in plačnim razredom javnega uslužbenca v obstoječem sistemu (PR2) predstavlja število plačnih razredov, ki se jih upošteva pri določitvi plačnega razreda z napredovanji v novem sistemu obračuna plače po ZSPJS. Pri tem pa obstaja seveda omejitev, da se lahko plačnemu razredu delovnega mesta oziroma naziva prišteje največ pet plačnih razredov, pri zdravnikih pa izjemoma sedem plačnih razredov.

**Referent še ni napredoval, zato se mu napredovanja ne upoštevajo. ☒*

V kolikor je razlika med plačnim razredom prevedene plače in plačnim razredom javnega uslužbenca, ki mu je določen v novem sistemu obračuna plače, večja kot štiri plačne razrede, se število plačnih razredov »nad štirimi plačnimi razredi« upošteva takoj in se na ta način ugotovljeno število plačnih razredov prišteje plačnemu razredu prevedene plače, kar predstavlja korekcijsko osnovno plačo.

**Za mesece, ko je javni uslužbenec na porodniškem dopustu, v neplačani in neupravičeni odsotnosti, ko je odstranjen z dela, ko čaka na delo in ko prejema refundirano nadomestilo med bolniško odsotnostjo, se delež za odpravo nesorazmerja ne izračuna in ne izplača. Delež za odpravo nesorazmerja v primeru bolniške odsotnosti v breme organizacije se korigira s faktorjem bolniške odsotnosti.*

**Za referenta znaša osnovna plača za obračun II 819,36 €. Izračunana je tako, da od osnovne plače (919,49 €) odštejemo vrednost deleža za odpravo nesorazmerja v višini 75 % celotne razlike (100,13 €). Na tej osnovi je izračunana tudi bruto urna postavka, ki znaša 4,71 €.*

Osnovni plači za obračun II je potrebno prišteti še izračunane vrednosti dodatkov, ki se upoštevajo v izračunu primerljive varovane

plače javnega uslužbenca po ZSPJS, da dobimo primerljivo plačo po ZSPJS, ki jo primerjamo z zadnjo plačo pred prvim obračunom plač v skladu z ZSPJS, ki se javnemu uslužbencu varuje v novem sistemu obračuna plače (Z111). Ta izračunana vrednost se v novem sistemu ne spreminja in ostaja nominalno nespremenjena do trenutka, ko primerljivo plačo po ZSPJS preseže to vrednost.

**Za referenta vpišemo pri dodatku za delovno dobo 0,33%, kolikor znaša višina dodatka za delovno dobo na osnovi določitev v KPJS za vsako zaključeno leto. Pri izračunu dodatke se mu upoštevata 2 leti delovnih izkušenj. Dodatek znaša 5,41 €.*

**Za referenta znaša primerljiva plača po ZSPJS (Z104) 824,77 €. Izračunana je tako, da osnovni plači za obračun II (819,36 €) prištejemo vsoto vrednosti pripadajočih dodatkov, ki se upoštevajo v primerjavi in znašajo 5,41 €.*

Izvedemo primerjavo med primerljivo zadnjo plačo pred prvim obračunom plač in primerljivo plačo po ZSPJS. V kolikor je primerljivi znesek zadnje plače višji od primerljivega zneska plače obračunanega v skladu z ZSPJS, se znesku primerljive plače po ZSPJS doda razlika do zneska plače (A040).

**Če pri referentu na dan 1. 5. 2008 primerjamo zadnjo plačo pred prvim obračunom plač v skladu z ZSPJS (Z111) v vrednosti (776,50 €) in primerljivo plačo po ZSPJS (Z104) v vrednosti 824,77 €, vidimo, da je nova plača za 48,27 € višja od stare. V tem primeru ni potrebna uporaba razlike do plače glede na 49. člen ZSPJS.*

Vrednosti A040 so vidne v zadnjih poljih v zgornji tabeli.

Adam ŠISERNIK
sekretar

Ministrstvo za javno upravo
Direktorat za plače v javnem sektorju

Izobraževanje občin - množično vrednotenje nepremičnin

Usklajevanje modelov množičnega vrednotenja nepremičnin z vsako občino posebej

Geodetska uprava RS bo v skladu s sporazumom med Skupnostjo občin Slovenije in Združenjem občin Slovenije po prvem splošnem izobraževanju s področja množičnega vrednotenja nepremičnin izvedla tudi drugo operativno izobraževanje z namenom izvedbe zakonskih določil Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (U.L. št. 50/2006).

Drugo izobraževanje je zelo praktično usmerjeno, zato je izjemnega pomena, da se ga udeležijo vse občine. V nasprotnem primeru bo prišlo do tega, da v postopku usklajevanja modelov množičnega vrednotenja nepremičnin tiste občine, ki na izobraževanju ne bodo prisotne, sistema ne bodo razumele in ne bodo znale podati odgovorov na predloge modelov v skladu z Zakonom o množičnem vrednotenju nepremičnin. Pri tem naj samo omenim, da so se prvega splošnega izobraževanja s področja

množičnega vrednotenja nepremičnin udeležili predstavniki 84 občin, kar predstavlja skromnih 40%, pri tem da je sistem množičnega vrednotenja namenjen prvotno prav občinam.

Izobraževanje bo sestavljeno iz naslednjih vsebinskih sklopov:

1. Predstavitve Pravilnika o kriterijih in merilih množičnega vrednotenja nepremičnin (trenutno je v fazi sprejema)

Pravilnik zagotavlja pravno podlago za oblikovanje predlogov in pripomb na množično vrednotenje nepremičnin. Vsi predlogi in pripombe na modele morajo biti skladni s tem pravilnikom

2. Predstavitve podatkov o modelih množičnega vrednotenja nepremičnin, ki jih bo prejela vsaka občina

Predstavljeno bo, kakšni podatki in v kakšni obliki bodo posredovani vsaki občini posebej. Prav tako bodo predstavljena orodja pregledovanja podatkov in orodja posredovanja predlogov in pripomb na modele.

3. Predstavitve postopka usklajevanja modelov vrednotenja

Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin v 9. in 10. členu določa način usklajevanja

modelov množičnega vrednotenja nepremičnin z vsemi občinami in postopek za razgrnitev modelov množičnega vrednotenja nepremičnin na krajevno običajen način. Predstavljeni bodo načini komuniciranja, delovanja in usklajevanja med Geodetsko upravo RS in občinami.

4. Predstavitve elementov modelov, kjer naj bi občine ključno pripomogle k večji kakovosti modelov

Celoten sistem temelji na empiričnih podatkih in statističnih analizah, zelo pomemben pa je mikro zaris vrednostih con, in sicer ločeno za vsako vrsto nepremičnin posebej.

Pri tem občine lahko zelo pripomorejo k večji kakovosti zarisov con na podlagi lokalnega poznavanja razmer.

5. Agregatna predstavitve zamenjave obstoječega sistema

Predstavitve agregatnih podatkov primerjalne analize nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč in premoženjskega davka z davkom na nepremičnine za območje celotne Slovenije. Primerjavo za vsako občino posebej bodo na podlagi podatkov, ki so jih občine posredovale na Geodetsko upravo RS, občine prejele pred izobraževanjem. Primerjava se bo izvedla samo za občine, ki so podatke o NUSZ za leto 2007 posredovale, to je za 184 občin.

Geodetska uprava RS ima v svoji evidenci podatke o kontaktnih osebah na posameznih občinah (za 184 občin, ki so posredovale podatke o NUSZ za leto 2007). Zato pozivamo občine (26 občin), ki se do danes niso odzivale na pobude Geodetske uprave RS, ZOS in SOS, da posredujejo podatke o kontaktnih osebah na občinah, in sicer podatke o občini, matični številki občine, ime in priimek kontaktne osebe, elektronski naslov in telefonsko številko. Podatke naj posredujejo Tini Kreitmayer na elektronski naslov tina.kreitmayer@gov.si ali telefonsko številko 01 4784 - 971.

Izobraževanje bo potekalo podobno kot spomladi, in sicer dve izobraževanji v okolici Ljubljane in dve izobraževanji v okolici Maribora. Na vsako izobraževanje bo s strani SOS in ZOS vabljenih do 100 udeležencev. Izobraževanje bo izvedeno v dneh med 20. in 30. oktobrom 2008.

Operativno usklajevanje modelov množičnega vrednotenja nepremičnin, to je izvedba 9. člena zakona, bo izvedeno v mesecu novembru in decembru 2008, zato pozivamo vse občine, da planirajo aktivnosti povezane z izobraževanjem in operativno izvedbo usklajevanja modelov z vsemi slovenskimi občinami.

Ob uveljavitvi Pravilnika o kriterijih in merilih množičnega vrednotenja bodo vse občine preko SOS in ZOS seznanjene, da je pravilnik uveljavljen in objavljen v uradnem listu.

Občinam, ki so posredovale podatke o NUSZ za leto 2007, bodo podatki primerjave med sistemom NUSZ in PD ter MVN posredovani na elektronski naslov kontaktnih oseb, in sicer najkasneje do 10. oktobra.

Mag. Dušan Mitrović
Urad za množično vrednotenje nepremičnin
direktor

Nova določila - novi problemi

Državni zbor Republike Slovenije je v mesecu juliju tega leta sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-K), katerega predlog je predhodno obravnavala tudi komisija za zdravstvo in socialo pri Skupnosti občin Slovenije. Kljub številnim pripombam, ki jih je na Ministrstvo za zdravje na predlog omenjene komisije posredovala Skupnost občin Slovenije, po sprejetju zakona ugotavljamo, da so bile le-te v celoti prezrte in s tem tudi neupoštevane. Spremembe in dopolnitve na novo objavljenega zakona so namreč ključnega pomena za nadaljnje delo zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja v slovenskih občinah, zato je neupoštevanje njihovih mnenj in predlogov ob sprejetju tega zakona še toliko bolj zaskrbljujoče.

Bistvena sprememba, na katero so občine članice Skupnosti občin Slovenije opozarjale že skozi celotno medresorsko obravnavo, je sprememba 21. točke 15. člena zakona, ki se je do sedaj glasila tako, da občine zavarujejo vse tiste državljane Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki niso zavarovani iz drugega naslova. Sprememba zakona k že obstoječemu besedilu dodaja naslednjo dikcijo, ki govori o temu, da državljane iz te točke v obvezno zavarovanje prijavi občina stalnega prebivališča, če nimajo nobenih dohodkov oziroma če, kadar živijo sami, njihovi povprečni mesečni dohodki v zadnjih treh mesecih ne dosegajo 50% minimalne plače, oziroma če, kadar živijo z ožjimi ali širšimi družinskimi člani v skupnem gospodinjstvu, njihovi povprečni mesečni dohodki na družinskega člana v zadnjih treh mesecih ne dosegajo 25% minimalne plače, razen kadar ima sam ali njegovi ožji ali širši družinski člani prihranke oziroma premoženje, ki dosega ali presega višino 60 osnovnih zneskov minimalnega dohodka. Komisija za zdravstvo in socialo je na tem mestu opozorila na dejstvo, da se v cenzus štejejo samo zavarovancev dohodek in premoženje, ne pa tudi dohodek vseh ožjih in širših družinskih članov, torej tudi dohodki in premoženje bratov, sester, dedkov, babic, pastork ipd.; tukaj lahko torej opazimo neskladje glede na trenutno veljavne

predpise o dolžnostih preživljanja v Republiki Sloveniji. Občine članice so opozorile tudi na to, da je postopek za izvajanje tega določila v praksi prezahteven ter da zbiranje in analiziranje podatkov pa tudi izdaja določenih dokumentov zahtevajo svoj čas in dodaten razpoložljiv kader ljudi, ki delajo na tem področju, to pa bi za občine predstavljalo dodatno finančno obremenitev. V zvezi s pridobivanjem podatkov iz uradnih evidenc, ki se nanašajo na posamezne zavarovance, občine opozarjajo tudi na dejstvo, da nimajo vpogleda v uradne elektronske evidenc, kar bi bilo smiselno predvsem zaradi bolj ekonomičnega, hitrejšega in za stranke prijaznejšega poslovanja. Občine članice Skupnosti občin Slovenije so opozorile tudi na opredeljene pravice tako imenovanih družinskih pomočnikov, ki bodo po njihovem zahtevale dodatna sredstva in dodatno delo v praksi občin. Iz zakona je sicer jasno razvidno, da občine družinskim pomočnikom vsak mesec izplačujejo minimalno plačo, od katere ustrezno odvedejo tudi vse prispevke in davke v skladu z veljavnimi predpisi. Sem spada tudi plačilo obveznega zdravstvenega zavarovanja za družinske pomočnike, kar posledično pomeni, da več kot ima občina družinskih pomočnikov, več sredstev potrebuje za izplačilo njihovega obveznega zdravstvenega zavarovanja in večje finančno breme to predstavlja zanj.

V skladu s 24. točko 15. člena objavljenih sprememb in dopolnitev Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju so občine dobile še eno finančno obveznost, in sicer so po novem plačnice obveznega zdravstvenega zavarovanja za tiste otroke do 18. leta starosti, ki se šolajo in niso zavarovani kot družinski člani, ker njihovi starši ne skrbijo za njih oziroma njihovi starši ne izpolnjujejo pogojev za obvezno zdravstveno zavarovanje. Pri tem ostaja nedefinirano, kdo so tisti starši, ki ne izpolnjujejo pogojev za obvezno zdravstveno zavarovanje, saj predpostavljamo, da se v obvezno zdravstveno zavarovanje lahko vključi vsak državljan Republike Slovenije, ki ne izpolnjuje pogojev, da bi se zavaroval kakorkoli drugače.

Nekatere občine članice so med obravnavo zakona opozorile tudi na uveljavljanje pravice do obveznega zavarovanja za študente, starejše od 26 let. Zanje je do sedaj namreč veljalo, da so lahko bili obvezno zdravstveno zavarovani po starših, Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju pa to kategorijo izključuje. Tudi ta sprememba bo v prihodnje občinam v finančnem smislu prinesla kar nekaj dodatnih obveznosti.

Naslednja nejasnost se nanaša na izdajanje odločb, s katerimi občinski upravni organ strankam priznava pravico do obveznega zdravstvenega zavarovanja. Vprašanje, ki se postavlja, je, kaj se bo zgodilo s stranko, ki bo zahtevala, da ima urejeno zavarovanje od dneva, ko je oddala popolno vlogo in ne šele od takrat, ko ji bo izdana odločba, s katero ji bo priznana pravica do obveznega zdravstvenega zavarovanja. Ali se ji bo ta pravica z izdajo odločbe lahko urejala od datuma oddaje popolne vloge?

In ne nazadnje, predvsem večje občine so izpostavile vprašanje in nejasnosti v zvezi z revizijo podatkov o zavarovancih, ki naj bi jo občine v skladu s spremembami in dopolnitvami zakona izvedle do 31.12.2008. Do sedaj namreč vloge občin niso bile tako natančne, da bi lahko ugotavljali pogoje, ki so navedeni v 21. točki 15. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, zato tudi ni jasno, na kakšen način naj se izvede revizija. Občine članice Skupnosti občin Slovenije so tako predlagale, da se sprejme poseben pravilnik, ki bo urejal to področje in s tem na nek način tudi poenotil postopke med posameznimi občinami.

Ob koncu lahko ugotovimo, da je dilem in nejasnosti v zvezi s sprejetim Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju kar precej, zato se je Skupnost občin Slovenije pisno obrnila na Ministrstvo za zdravje v želji, da se do razrešitve nejasnosti in dilem odloži izvajanje določb omenjenega zakona. Želimo si, da podani predlogi ne bi bili ponovno prezrti ter da bi bili predlogi občin, za katere velja, da se vsakodnevno ukvarjajo s področjem obveznega zdravstvenega zavarovanja, dejansko tudi upoštevani.

Mag. Mateja TAJNŠEK
predsednica Komisije za socialo in zdravstvo
MO Slovenj Gradec

Gesta vredna mojstrov komedije

Podzakonski predpisi s področja predšolske vzgoje

Ministrstvo za šolstvo in šport je v poletnih mesecih na svojih spletnih straneh objavilo vrsto predlogov sprememb in dopolnitev podzakonskih predpisov s področja predšolske vzgoje. Na večkratna opozorila, da so v skladu z določili Zakona o lokalni samoupravi občine in reprezentativne asociacije dolžni obveščati o predlaganih spremembah, še zmeraj niso bili pripravljene (od)reagirati. Navkljub dejstvu, da predstavnice in predstavniki skupnosti redno sodelujejo na vse bolj rednih (in marsikdaj brezplodnih) pogajanjih za pripravo sprememb nekaterih podzakonskih predpisov, pa je dejansko obveščanje ministrstva o številnih drugih spremembah popolnoma nezadostno. Ob dejstvu, da ministrstvo svoje predloge sprememb in dopolnitev pripravlja v zadnjih trenutkih in zato občinam in reprezentativnim asociacijam odmerja skop in minimalen čas za pripravo in posredovanje pripomb, je tak že skoraj običajen način komunikacije še posebej problematičen. Porablja se čas za neke postopke, ki kradejo že tako skopo odmerjen čas. Ob tem pa v teh zadnjih primerih ni šlo za kar-tako-neke podzakonske predpise, prav tako ni šlo za kar-neke in nepomembne spremembe podzakonskih predpisov. Navsezadnje so se spreminjali tako za občine kot tudi starše pomembni podzakonski predpisi, ki jih ni mogoče odpraviti kar "z levo roko". Še posebej ob dejstvu, da bodo nekateri vsaj posredno, če ne neposredno, vplivali na povečanje potrebnih sredstev v nekaterih občinah. Govorimo o predlogu pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o plačilih staršev za

programe v vrtcih, predlogu pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, predlogu pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o vzgojno-varstvenih družinah, predlogu pravilnika o načinu zagotavljanja sredstev iz državnega proračuna vrtcem za namen sofinanciranja plačil staršev.

Četudi je bil čas resnično skopo odmerjen, so občine članice skupnosti pripravile številne predloge in pripombe. Še posebej burno pa so številne reagirale na določilo iz zadnjega izmed naštetih predlogov pravilnikov - o zagotavljanju sredstev iz državnega proračuna, po katerem bodo morale občine izdajati odločbe za subvencije staršem, ki imajo v vrtec vključenega več kot enega otroka, namesto ministrstva, ki je podeljevalec omenjenih subvencij. Prav tako pa so občine in skupnost ocenile, da pravilniki širijo obveznosti občin v primerjavi z zakonskimi določili. V pravilnikih se tako vedno pogosteje bohotijo do podrobnosti urejena določila, ki jih v zakonskih predpisih sploh ni. Kar ni praksa samo tega ministrstva, temveč se je razpaslo čez vsako mero in razuma kar po vseh. Skupnost pa je ogorčeno in ostro nasprotovala določilom, v skladu s katerimi bo ministrstvo "izbiralo", katere stroške za drugega ali vsakega naslednjega otroka bo krilo in katere ne. Ministrstvo si je namreč v predlog pravilnika o plačilih staršev zapisalo določila, po katerih naj bi bilo ministrstvo "upravičeno" do dodatnih subvencij, tistih, ki so jih občine še dodatno namenile staršem, da bi jim finančno olajšale vključevanje otrok v vrtce. Tako si je torej ministrstvo zamislilo rešitev, po kateri bodo občine še dodatno (občine tako in tako v povprečju financirajo vsakega otroka v višini med 60% in 70%) olajšale njihovo financiranje drugega in vsakega naslednjega otroka. Gesta vredna mojstrov komedije...

Jasmina VIDMAR

Izmenjava podatkov o obdavčljivih dohodkih

V zadnjih mesecih je Skupnost občin Slovenije intenzivno sodelovala z Davčno upravo RS in Ministrstvom za šolstvo in šport pri projektu izmenjave podatkov o obdavčljivih dohodkih, ki jih občine potrebujejo pri izvajanju zakona o vrtcih. V ta namen je bilo organiziranih nekaj sestankov, na katerih so predstavnice Skupnosti občin Slovenije predstavile potrebe občin po podatkih iz uradnih evidenc davčne uprave za izvajanje določenih zakonskih in podzakonskih predpisov na področju predšolske vzgoje. V poletnih mesecih je bilo dogovorjeno, da bo mogoče že v jeseni s strani davčne uprave

prejeti vse potrebne podatke (občine s strani davčne uprave potrebujejo po grobih ocenah vsaj 17 različnih podatkov), prav tako pa so se dogovorili za ustanovitev dveh delovnih skupin: prva bo sestavljena iz predstavnic in predstavnikov občin, ki bodo spremljali dogajanje na tem področju ter opozarjali na potrebe občin s strani uradnih evidenc, druga pa bo tista, ki bo skrbela za tehnično izvedbo občinskih potreb. V nadaljevanju pa je Skupnost občin Slovenije pripravila vprašalnik s šifrantom dohodkov, da bi natančno preverila, katere podatke občine potrebujejo za odločanje v postopkih za

uveljavitev znižanega plačila staršev za programe predšolske vzgoje v vrtcih. Odgovori občin so pokazali, da te potrebujejo vse v šifrant vključene dohodke, ob teh pa še podatke o dobičku brez znižanj in višino zavarovalne osnove za samostojne podjetnike, višino katastrskega dohodka, za samozaposlene davčni obračun dohodnine dohodka iz dejavnosti in potrdilo o višini zavarovalne osnove... ter še nekaj drugih. Občine tako lahko v kratkem pričakujejo lažje pridobivanje podatkov iz uradnih evidenc davčne uprave za področje predšolske vzgoje.

Srečanje z ministrom za šolstvo in šport

Minister za šolstvo in šport dr. Milan Zver je sklical sestanek, na katerega je povabil vodstvi obeh asociacij občin. Tema razgovora naj bi bila predvsem spremembe v plačnem sistemu na področju predšolske vzgoje ter športa. Žal se je na samem sestanku izkazalo, da želi minister govoriti še o drugih bolj sistemskih temah (novela Zakona o vrtcih, investicije na področju predšolske vzgoje in športa...), kar pa zaradi izrazito strokovno naravnane sestave s strani predvsem skupnosti ni bilo mogoče. Tako je je bila izgubljena dobra priložnost za prevetritev težav občin na številnih področjih, ki jih pokriva Ministrstvo za šolstvo in šport, ki pa pravzaprav zaradi slabega obveščanja niti ni bila priložnost. Ker je bilo v uvodnem ministrovem nagovoru omenjeno financiranje predšolske vzgoje, investicije, problematika Zakona o financiranju občin..., smo prisotni iz vrst Skupnosti občin Slovenije opozorili na nekaj pomembnih dejstev, na katera opozarjamo že nekaj let. Med drugim tudi na dejstvo, da so ministrstva pri sprejemanju različnih zakonskih predpisov medsebojno izrazito neusklajena - npr. strateški cilj države po večji vključenosti otrok v vrtnice, kar pa se ne odraža v spremenjenem zakonu o financiranju občin; drugi, tretji otrok brezplačen, posledično pritisk na povečanje investicijskih sredstev za zagotovitev novih in dodatnih mest v vrtcih, kar pa se ne odraža v spremembah Zakona o

graditvi objektov, po katerih bi bili investitorji novih stanovanjskih sosesk dolžni vlagati tudi v javno infrastrukturo (npr. izgradnjo vrtca). Minister je v zvezi s spremembami plačnega sistema povedal, da bo ministrstvo vrtcem nudilo vso potrebno pomoč in podporo. Skupnost pa je zahtevala, da podpora in pomoč ministrstvo nudi tudi občinam, saj bodo županje in župani tisti, ki bodo odgovorni za pravilnost in zakonitost novih

sistemizacij ter plačnega sistema. Sestanek je prav zaradi neusklajenosti pričakanj in pripravljenosti ene ali druge strani izzvenel precej v prazno.

Jasmina VIDMAR

Spremembe v plačilih staršev

Ministrstvo za šolstvo in šport je v svoji okrožnici namenjeni vrtcem in občinam o poteku izplačevanja sredstev vrtcem za zagotovitev brezplačnega vrtca za drugega in nadaljnje otroke med drugim zapisalo tudi: »Višina plačila staršev za program vrtca predstavlja hkrati tudi višino državne subvencije. Ta podatek izhaja iz odločbe o znižanem plačilu, pri čemer pa so v praksi občine s sklepi plačilo tudi dodatno znižale. V teh primerih morate v aplikacijo vnesti višino plačila, pri kateri je upoštevano tudi znižanje s strani občine, čeprav in sami odločbi to ni razvidno.«

Ob pogajanjih za novelo pravilnika o plačilih staršev je skupnost izrecno in večkrat

opozorila, da absolutno nasprotuje temu, da bi občine subvencije, ki so jih prejemale starši za zmanjšanje finančnega bremena, morale sedaj namenjati ministrstvu. V skupnosti smo to ocenjevali kot izrazito sporno in pritlehno zadevo in dosegli, da pravilnik o plačilih staršev ni vključeval določil, ki bi ministrstvu omogočale, da bi s strani občin prejemale tudi kakšno občinsko subvencijo. Zgornji zapis v okrožnici ministrstva pa kaže, da ministrstvo od same ideje ni odstopilo, saj v navodilih vrtcem (občinam) opozarja, da je potrebno v višino plačila vključiti in upoštevati tudi subvencijo občine.

Občine, ki so skozi sistem dodatnih subvencij pomagale staršem, smo tako posebej in

ponovno opozorili, da za takšna navodila ne v zakonu o vrtcih niti v noveli pravilnika o plačilih staršev ni nikakršne pravne podlage. Zato ni razloga, da navodilo ministrstva upoštevajo. O čemer pa smo obvestili tudi Ministrstvo za šolstvo in šport. Še posebej pa smo pozvali občine, ki so uporabljale sistem dodatnega subvencioniranja za starše, da tak sistem v najkrajšem času spremenijo in prilagodijo tako, da **preprečijo pričakovanja ministrstva, da ga bodo občine pri plačilih za vsakega drugega in naslednjega otroka še dodatno sponzorirale!!**

Jasmina VIDMAR

5. seja komisije za varstvo okolja

V Ljubljani se je koncem septembra sestala komisija za varstvo okolja na svojem petem sestanku. Prisotni so se pogovarjali o lokalnih energetskih konceptih. Alenka Loose se je kot predstavnica SOS pred več kot pol leta udeležila sestanka, ki ga je sklicalo Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za energijo. Na sestanku so bili prisotni predstavniki SOS, Ministrstva za gospodarstvo in Službe Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko in se soglasno dogovorili, da pripravljavec čim prej vme pravilnik o metodologiji v postopek

sprejemanja. Pričakovati je bilo, da bodo občine že v naslednjem tednu prejele osnutek v usklajevanje, pa se od 1. februarja do danes ni zgodilo nič. Zato so prisotni sklenili Ministrstvo za gospodarstvo pozvati k obrazložitvi situacije in k odgovoru, v kateri fazi je postopek sprejemanja pravilnika o metodologiji in obveznih vsebinah lokalnih energetskih konceptov. Mag. Boris Selan iz okoljskega ministrstva je še podal informacijo, da je ministrstvo oz. sektor za aktivnosti učinkovite rabe in obnovljivih virov energije, ki spodbuja in sofinancira izdelave lokalnih energetskih konceptov, iz državnega proračuna namenil finančne spodbude 122 občinam v obdobju 1998 do 2008.

Prisotni so razpravljali o zunanjih izvajalcih, ki v sodelovanju in po naročilu občin pripravljajo OPVO. Ob tem so izpostavili, da se nekateri zunanji izvajalci težko seznanijo s celotno vsebino in ne poznajo celostnih okoljskih pristopov. Najbolj je priporočljivo, da se občine lotijo dokumenta same, ali pa tesno sodelujejo z zunanjimi izvajalci. Razprava je potekala tudi o vprašanju, ali je smiselno pristojnost priprave OPVO prenesti na pokrajine. V primeru majhnih občin je bila komisija prepričana, da je to smiselno, v primeru mestnih občin pa je predstavnica MO Ljubljana menila, da morajo MO same pripravljati OPVO.

V nadaljevanju je razprava tekla o državnih in lokalnih monitoringih. Alenka Loose je

opozorila, da se Evropa vse pogosteje naslanja na lokalne skupnosti glede monitoringov, slovenska lokalna samouprava pa nima zakonske osnove za izvajanje monitoringa, kar je velik problem. Seveda pa tukaj ni problem samo monitoringa, ampak celotnega sklopa problematik s področja trajnostne lokalne politike. Žogice o pristojnosti na področju varstva okolja se podajajo med občinami in državo. V Zakonu o lokalni samoupravi pa je v pristojnosti občin izključno komunalna in gradnja cest. Kako se lahko potem lokalne skupnosti temeljito in trajnostno lotijo problematik prometa, kmetijstva, turizma ...? Komisija se bo na enem od prihodnjih sestankov osredotočila samo na problematiko monitoringa, na drugem pa uredbe o svetlobnem onesnaževanju.

Pri temi nelegalnih odlagališč je MO Ljubljana predstavila težave, s katerimi se srečuje, skupna občinska uprava iz Ptuja pa je predstavila primer dobre prakse s tega področja. Alenka Korpar je kot recept za uspešno odpravljanje nelegalnih odlagališč navedla naslednje sestavine: učinkovita inšpekcija, volja župana, rezervirana finančna sredstva v proračunu, sodelovanje s sodišči in predvsem lastna iniciativa, sodelovanje in želja za reševanjem teh zadev tako občanov kot vseh institucij, ki jih to zadeva.

Saša KEK

Dogovor o sodelovanju

Ministrica za visoko šolstvo znanost in tehnologijo Mojca Kucler Dolinar in predsednik Skupnosti občin Slovenije Franc Kangler sta konec meseca avgusta podpisala dogovora o sodelovanju pri dveh projektih razvoja lokalne e-uprave.

E-uprava je pomemben del celostnega razvoja informacijske družbe, zato Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Ministrstvo za javno upravo, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko in Skupnost občin Slovenije že več let sodelujejo pri razvojnih projektih lokalne e-uprave. Enoten pristop, združevanje finančnih in kadrovskih virov državne in lokalne uprave, skupen razvoj in uporaba centralne informacijske infrastrukture Ministrstva za javno upravo prinaša racionalizacijo in enotne rešitve, ki so na voljo vsem občinam. Projekti temeljijo na iskanju sinergijskih učinkov uporabe informacijskih rešitev državne e-uprave in uporabi izkušenj, pridobljenih pri prehodu državne uprave v e-upravo.

Cilj medresorskih projektov je razvoj e-storitev, ki na enem mestu in preko enotnega uporabniškega vmesnika državljanom in občanom omogočajo komunikacijo z državno ali lokalno upravo. In to ne glede na to, ali je določen upravni postopek v pristojnosti državne uprave ali lokalne samouprave. Centraliziran pristop je v skladu s sodobnimi trendi razvoja integrirane enotne e-uprave, ki z uporabnikom prijaznimi e-storitvami prikrije interno kompleksnost procesov javne uprave.

Enotne vstopne točke z enostavnimi uporabniškimi vmesniki do polno funkcionalnih e-storitev so tudi eden od načinov, kako potencialne uporabnike motivirati za njihovo uporabo. Interesi uporabnika so na prvem mestu, zato je naloga institucij državne uprave in lokalnih skupnosti skupen razvoj enotnih e-storitev. Državna uprava se pri tem zaveda jasnih razmejitev, ki jih pred nas postavlja samostojnost in deklarativna neodvisnost lokalnih skupnosti.

Posodobitev in funkcionalna razširitev spletnega portala Skupnosti občin Slovenije

Prvi je dogovor o sodelovanju pri izvedbi projekta Posodobitev in funkcionalna razširitev spletnega portala Skupnosti občin Slovenije. Skupnost občin Slovenije (SOS) je s svojimi 160 članicami največje reprezentativno združenje lokalnih skupnosti v Republiki Sloveniji. V aktualnih procesih prenosa vse več pristojnosti z državne uprave na lokalno samoupravo je ta postavljena pred nove naloge, ki ob omejenih kadrovskih in finančnih virih zahtevajo aktivnejše sodelovanje med lokalnimi skupnostmi. Za opravljanje te zanjo osnovne vloge potrebuje Skupnost občin Slovenije učinkovitejši spletni portal z modularno zasnovano, ki bo omogočala dodajanje novih storitev za občine. Nov portal bo zasnovan na sodobnih odprtokodnih spletnih tehnologijah, ki omogočajo večjo prilagodljivost

potrebam lokalne samouprave, lažje dodajanje novih vsebin in storitev, kvalitetnejšo izrabo spletnih možnosti in enostavnejše tehnično in vsebinsko administriranje portala. Vsebinsko bo portal razdeljen na del, ki bo dostopen širši javnosti, in na del dostopen občinam - članicam SOS. S prenovljenim spletnim portalom bo SOS lahko kvalitetnejše opravljala nalogo povezovanja lokalnih skupnosti in njihovega zastopanja v odnosih do državne uprave in drugih institucij.

Pomoč pri administraciji življenjskih dogodkov in pri vključevanju občin v sistem e-SJU (portal elektronskih storitev javne uprave)

Ministrica Kucler Dolinarjeva in predsednik Kangler sta podpisala tudi dogovor o sodelovanju pri izvedbi projekta Pomoč pri administraciji življenjskih dogodkov in pri vključevanju občin v sistem e-SJU.

Projekt sodi v okvir medresorskega projekta prilagoditve sistema elektronskih storitev e-uprave (e-SJU) za potrebe lokalne samouprave. Tehnični del razvoja je v zaključni testni fazi, na vrsti je vključevanje občin v uporabo sistema in zahtevna administracija življenjskih dogodkov. Portal e-SJU bo omogočil opravljanje raznih upravnih postopkov celotne javne uprave, kar je edini tovrstni primer v EU.

Portal elektronskih storitev javne uprave (e-SJU), ki ga je razvilo Ministrstvo za javno upravo, je informativni in storitveni portal. Vsem prebivalcem omogoča pridobiti informacije o vlogah, s katerimi komunicirajo z javno upravo. Neizpolnjene vloge je mogoče preko portala prenesti na svoj računalnik, jih izpolniti ter prav tako preko portala oddati ustrezni ustanovi. Če je storitev plačljiva, se plačevanje prav tako lahko izvede elektronsko preko portala. Pregled elektronskih storitev, možnost iskanja vlog in pomoč ter dodatne informacije so na voljo preko glavnega menija na levi strani zaslona.

Cilj projekta je zagotoviti ustrezne pogoje za vključevanje občin v sistem e-SJU in zagotoviti kvalitetno delovanje celotnega sistema za potrebe občanov. Z izvedbo projektnih nalog se bodo lokalne skupnosti lažje in bolj enotno vključile v sistem e-SJU, pri čemer bo v največji možni meri zmanjšano podvajanje del. Namen projekta je pomoč Ministrstvu za javno upravo in Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko pri administraciji življenjskih dogodkov v okviru sistema e-SJU za potrebe lokalnih skupnosti, priprava novih vzorčnih opisov življenjskih dogodkov s področja lokalne samouprave in tehnično-organizacijska pomoč občinam pri vključevanju v uporabo sistema e-SJU.

Saša KEK

Priprava proračunov občin za leti 2009 in 2010

Na spletni strani Ministrstva za finance http://www.gov.si/mf/slov/fin_loksk/loksk_proracun.htm je objavljen proračunski priročnik za pripravo proračunov 2009 in 2010. V proračunskem priročniku za leti 2009 in 2010 ni novosti glede sestave proračuna. V posameznih poglavjih so dodane dodatne obrazložitve za evidentiranje stanja sredstev na računih, evidentiranje presežka nakazanih sredstev ožjim delom občin, strukturo obrazložitev proračuna, zadolževanje občin in javnega sektorja na ravni občin in evidentiranje proračunske rezerve. Dopolnjene so tudi priloge (obrazec 3, vzorec odloka). Priprava splošnega in posebnega dela proračuna ter načrta razvojnih programov je

možna v sistemu za pripravo občinskih proračunov (v nadaljevanju: APPrA-O), ki služi tudi za poročanje občin, tako o sprejetih proračunih kot tudi za poročanje o realiziranih proračunih. Zaenkrat z APPrA-O še ni možno poročanje o načrtu razvojnih programov. Ker bo v bodoče potrebno z APPrA-O poročati tudi o tem delu proračuna, vam priporočamo, da vse tri dele proračuna pripravite z APPrA-O oziroma zagotovite prenos podatkov v APPrA-O, v kolikor proračune pripravljate oziroma izvršujete v kakšni drugi aplikaciji. Ministrstvo za finance pripravlja tudi nadgradnjo APPrA-O, in sicer modula za pripravo obrazložitev proračuna, ki pa ga zaenkrat še ne boste mogli uporabljati pri pripravi proračunov za leti 2009

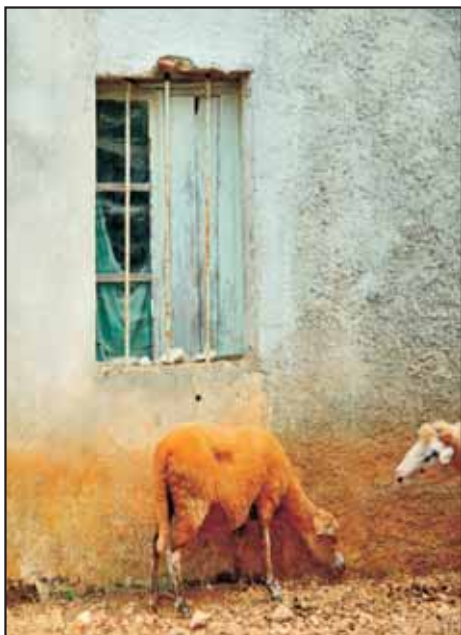
in 2010, ker bo pripravljen šele proti koncu leta. V proračunskem priročniku je zato v poglavju, ki zajema pripravo obrazložitev proračuna, navedena tudi struktura obrazložitev, ki jo bo v bodoče vsebovala APPrA-O, zato Ministrstvo za finance priporoča, da obrazložitve proračunov za leti 2009 in 2010 občine pripravijo na podlagi te strukture. Na osnovi ugotovitev pri pregledu proračunov za pretekla leta so tudi v letošnjem priročniku v posameznih poglavjih dana posebna opozorila, s katerimi želi ministrstvo izboljšati pripravo proračunov občin za leti 2009 in 2010.

Komisija sos o neodzivnosti Ministrstva za zdravje

V torek, 23. septembra 2008, se je v prostorih MO Celje sestala Komisija za socialo in zdravstvo Skupnosti občin Slovenije z namenom obravnave in določitve nadaljnjih postopkov zaradi neodzivnosti s strani ministrstva glede Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Skupnost občin Slovenije je na posledice, ki jih spremembe in

dopolnitve prinašajo občinam, ministrstvo opozarjala skozi celotno medresorsko obravnavo, dodatna opozorila pa so bila posredovana po sprejetju in objavi sprememb in dopolnitev v Uradnem listu RS 22. 8.2008 in 10.9.2008. Na tem mestu ni odveč, če poudarimo, da je ministrstvo vsa opozorila občin članic Skupnosti občin Slovenije prezrlo in ni upoštevalo ter se ni odzvalo na noben pisni poziv skupnosti. Skupnost občin Slovenije kot reprezentativno združenje slovenskih občin, v katero je danes včlanjenih že 162 vseh slovenskih občin, je tako ugotovilo, da predstavniki ministrstva za zdravje v okviru medresorske obravnave zgoraj omenjenega zakona niso upoštevali ter so v celoti prezrli podana stališča in pripombe občin članic. Še več, predlog sprememb in dopolnitev je bil predmet večkratne obravnave tudi na Komisiji za socialo in zdravstvo Skupnosti občin Slovenije, v katero so vključeni strokovnjaki zadevnega področja v lokalnih samoupravah. Tudi tukaj smo naleteli na gluha ušesa. Vsebina zgoraj navedenega zakona sprememb in dopolnitev je izrazito nejasna in nedoločna, občinam pa prinaša med drugim tudi nove finančne obremenitve in obveznosti. Ob tem je kršeno ustavno načelo Republike Slovenije, natančneje 140. člen Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS št. 33/1991 z vsemi spremembami in

dopolnitvami), ki določa, da lahko država z zakonom prenese na občine opravljanje posameznih nalog z državne pristojnosti v primeru, če za to zagotovi tudi potrebna sredstva. Spremembe in dopolnitve na novo objavljenega zakona so ključnega pomena za nadaljnje delo zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja v slovenskih občinah, zato so občine članice skupnosti podale opozorila, pripombe, stališča in ovire za izvajanje vsebine zakona v praksi. Ministrstvo smo pozvali k odlogu izvajanja določb zakona, k zagotovitvi potrebnih finančnih sredstev s strani države ter da se do zadeve opredelijo v roku 14 dni od datuma dopisa. Navedeno je obravnavalo tudi predsedstvo Skupnosti občin Slovenije 16. oktobra 2008. Ker je izvajanje sprejetih sprememb in dopolnitev zgoraj omenjenega zakona za občine neizvedljivo, nesprejemljivo, nejasno ter v praksi kadrovske in finančno nemogoče, bo predsedstvo sprejelo in določilo nadaljnje ukrepe.

Odpoved pogodbe o zaposlitvi

V sredo, 8.10.2008, je v Ljubljani potekal delovni posvet z naslovom Odpoved pogodbe o zaposlitvi v občinah.

Glede na to, da se javni uslužbenci v občinah pri svojem delu pogosto srečujejo z omenjeno problematiko, se je, temu primerno, delovnega posveta udeležilo večje število predstavnikov različnih slovenskih občin. Potem ko sta novosti novele Zakona o delovnih razmerjih (ZDR) in Zakona o javnih uslužbencih (ZJU) predstavili Tatjana Plešnik iz Sektorja za delovna razmerja in socialno partnerstvo iz Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Mojca Ramšak Pešec, generalna direktorica Direktorata za organizacijo in kadre iz Ministrstva za javno upravo, je dr. Etelka Korpič Horvat, predavateljica na Pravni fakulteti v Mariboru, pojasnila temeljne oblike odpovedi pogodbe o zaposlitvi, pravno varstvo ter odškodninsko odgovornost delavca in delodajalca, pri čemer je svoje trditve primerno podkrepila s primeri iz prakse.

Podatki o trpinčenju na delovnem mestu so zaskrbljujoči, zato je Tatjana Plešnik upravičeno pri novostih Zakona o delovnih razmerjih izpostavila večjo zaščito delavcev na delovnem mestu, saj je spolnemu in drugim oblikam nadlegovanja dodano trpinčenje oziroma t.i. »mobbing« na delovnem mestu. Gre za vsako ponavljajoče se ali sistematično, graje vredno ali očitno negativno in žaljivo ravnanje ali vedenje usmerjeno proti posameznim delavcem na delovnem mestu ali v zvezi z delom (6.a člen ZDR). Prav tako je v skladu s sodobnimi potrebami definiran tudi t.i. »telemobbing« oziroma delo na daljavo, ki ga delavec opravlja z uporabo informacijske tehnologije.

Delovna razmerja za javne uslužbence so urejena v Zakonu o javnih uslužbencih (ZJU), vendar je dr. Etelka Korpič Horvat na začetku predavanj opozorila, da ima zakon določene pomanjkljivosti oziroma pravne praznine, saj nekateri postopki v zakonu sploh niso obravnavani. V primeru, ko omenjen zakon ne ureja posameznega vprašanja, se uporabi načelo »lex specialis derogat legi generali«, kar pomeni, da se uporabi »generalni zakon« oziroma Zakon o delovnih razmerjih. Na drugi strani so nekatere določbe v obeh zakonih identične, kar je nesmiselno. Posebej je treba izpostaviti pravico do odpravnine, saj jo ZJU v prvem delu izrecno omenja, v nadaljevanju, na mestu, kjer bi zakon institut odpravnine moral podrobneje obravnavati, pa o njej molči in s tem pušča bralca v precejšnji zadregi.

V primerih iz prakse komisije za pritožbe iz delovnega razmerja je Mojca Ramšak Pešec opozorila predvsem na procesne napake ter pomanjkljivosti delodajalcev pri javnih natečajih za prosta delovna mesta in odpovedi pogodb delavcev ter javnih uslužbencev ter sugerirala predstavnikom občin, da posvetijo čim več pozornosti procesnim dejanjem.

Pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi se delodajalcem najpogosteje poraja vprašanje, katero obliko odpovedi ali disciplinskega ukrepa uporabiti pri kršitvah pogodbenih ali drugih obveznosti v zvezi z delom. Predvsem gre za dilemo, ali uporabiti disciplinski ukrep, redno ali izredno obliko odpovedi delovnega razmerja. Glavno vodilo delodajalcem, predlaga dr. Etelka Korpič Horvat, naj bo teža kršitve in namen kazni naj bo vedno preprečitev in nikakor ne reparacija.

Poleg omenjenih novosti so predavateljice predstavile še marsikatero koristno informacijo, ki bo javnim uslužbencem nedvomno v veliko pomoč pri njihovem delu v okviru predmetne problematike.

Siniša PLAVŠIČ

Kaj prinaša novi Zakon o javnih uslužbencih?

V Uradnem listu RS št. 65/2008 z dne 30.6.2008 je bil objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih uslužbencih, ki je začel veljati 15. julija 2008. Vsebina sprememb in dopolnitev prinaša kar nekaj novosti.

Ena bistvenih sprememb zakona se nanaša na ukinitvev instituta obveznega opravljanja strokovnih izpitov za imenovanje v naziv ter določitev instituta obveznega usposabljanja kot pogoja za zasedbo uradniškega delovnega mesta. V zvezi s tem je pomembno opozoriti tudi na določbo 39. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 65/08), ki določa, da se javnim uslužbencem, ki imajo v pogodbi o zaposlitvi ali v odločbi o imenovanju v naziv določeno, da morajo do določenega roka opraviti strokovni izpit za imenovanje v naziv, po uveljavitvi tega zakona namesto strokovnega izpita določi obveznost usposabljanja iz 89. člena zakona sprememb in dopolnitev. Obveznost usposabljanja se jim torej določi neposredno na podlagi prehodne določbe zakona.

Zakon o spremembah in dopolnitvah določa tudi, da bo Vlada RS lahko ne glede na določbe zakona, ki ureja delovna razmerja, v okviru skupnih izhodišč za sistemizacije delovnih mest določila trajanje odpovednega roka za javne uslužbence v organih državne uprave in v upravah lokalnih skupnosti

Zakon o spremembah in dopolnitvah določa tudi, da lahko javni uslužbenci, ki opravljajo organizacijsko-kadrovske naloge in naloge finančnega poslovanja, vezanega na obračun plač, pridobivajo, uporabljajo in spreminjajo podatke iz centralne kadrovske evidence samo na podlagi pooblastila predstojnika.

Predstojniki občin so morali z dnem uveljavitve sprememb in dopolnitev Zakona o javnih

uslužbencih javnim uslužbencem, ki to potrebujejo zaradi opravljanja nalog, izdati pooblastilo.

V okviru postopka javnega natečaja je novost, da se vsakemu kandidatu, ki se ne uvrsti v izbirni postopek, izda sklep, prav tako pa je vključena možnost, da predstojnik ponovi samo izbirni postopek, če izbrani kandidat sporoči, da ne bo sklenil delovnega razmerja oziroma podpisal pogodbe o zaposlitvi.

Določena je možnost premestitve na zahtevnejše delovno mesto, za katerega uradnik izpolnjuje pogoje oziroma če uradnik izpolnjuje pogoje za imenovanje v najnižji naziv, v katerem se opravljajo naloge na tem delovnem mestu. Določba pomeni, da ni več omejitve glede imenovanja v višji naziv upošteva števílo nazivov, temveč je pomembno le izpolnjevanje pogojev tako za imenovanje v naziv kot za delovno mesto.

Pri začasni premestitvi na delovno mesto, na katerem se naloge opravljajo v višjem nazivu, pa se uradnika ne imenuje v višji naziv. Pomembna novost v zakonu je tudi določba tretjega odstavka 64. člena, po katerem odločitev posebne natečajne komisije o primernosti kandidata za določen najvišji uradniški položaj velja eno leto po izdaji sklepa, funkcionar, ki mu je uradnik na položaju odgovoren, pa lahko predlaga takega kandidata v imenovanje brez ponovne izvedbe javnega natečaja.

Sprememba zakona določa tudi, da je za najvišje uradniške položaje potrebno kot pogoj določiti funkcionalna znanja upravnega vodenja in upravljanja kadrovskih virov, ki jih je potrebno pridobiti v petnajstih mesecih od imenovanja na položaj, v sedmem odstavku 83. člena pa je črtan stavek, ki je določal, da uradniku, ki mu je prenehal položaj, lahko tudi preneha delovno razmerje, če ni delovnega mesta, na katerem se naloge opravljajo v nazivu, ki ga ima. Sprememba zakona pomeni, da je uradnikom na najvišjih položajih, ki imajo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas, tudi v primeru, da jim položaj preneha pred potekom obdobja, za katerega so bili imenovani, zagotovljeno delovno mesto v nazivu, ki ga imajo in s tem tudi socialna varnost;

Naziv se po novem pridobi s premestitvijo uradnika na zahtevnejše delovno mesto. Navedena dopolnitev je bila potrebna, saj se je s prehodom na nov plačni sistem prenehalo uporabljati poglavje o napredovanju in ocenjevanju uradnikov.

Študijski obisk v Avstriji

Konec meseca septembra so predstavniki partnerjev projekta LoPES obiskali Avstrijsko Štajersko in si ogledali zanimive primere dobrih praks s področja uspešnih lokalnih zaposlitvenih iniciativ, ki prispevajo k večjemu zaposlovanju ter konkurenčnosti posameznikov in območij.

Eim, Center razvoja človeških virov je skupaj z avstrijskim partnerjem BAB Consulting organiziral obisk organizacij, ki so v zadnjih letih s podporo sredstev Evropskega socialnega sklada izpeljali uspešne projekte povezane z zaposlovanjem in povečevanjem konkurenčnosti. Razen tega je bil predstavljen avstrijski Operativni program za črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada 2007-2013, Štajerski zaposlitveni pakt (STEBEB) in njegove lokalne strukture. Predstavniki Zavoda RS za zaposlovanje, Skupnosti občin Slovenije, Štajerske gospodarske zbornice, Obrtno podjetniške zbornice Slovenije - Območne zbornice Maribor in Eim, Centra razvoja človeških virov so spoznali naslednje organizacije in njihove uspešne projekte:

NOWA - Projekt TecNOWA

Omogoča ženskam razširiti spekter izbire poklica. Motivacijski moduli spodbujajo ženske, da se otresejo predsodkov do tehnike in obrti ter prepoznajo svoje talente. Na ta način se ženskam odpirajo nove perspektive za

zaposlitev na področju tehnike, kjer so njihove možnosti glede na pomanjkanje kadrov veliko večje kot v klasičnih ženskih poklicih.

ZSI - Zentrum für Soziale Innovation - Projekt TEP_EQUAL_elderly (TEE)

Projekt je namenjen starejšim od 45 let in podjetjem. Za oboje velja, da se morajo prilagoditi novi situaciji demografske spremembe, večanje dela starejšega prebivalstva, daljšanje delovne dobe. Projekt analizira stanje in razvija orodja za spremembe organizacijske kulture v podjetjih ter in za osebnostni razvoj starejših zaposlenih ali brezposelnih posameznikov.

MOVE-MENT - Experience counts

Gre za sklad za reintegracijo starejših žensk in moških v delo. Udeleženci v projektu se usposablajo za razvoj individualnih zaposlitvenih strategij in redno sodelujejo s podjetji. Projekt nudi široko paleto ukrepov in informacij o ponudbi in povpraševanju na trgu dela in tako omogoča posameznikom, da hitro najdejo ustrezno zaposlitev, hkrati pa podpira podjetja pri naboru zaposlenih.

Grunderinnenzentrum

Je podpora ženskam, ki želijo ustanoviti svoje podjetje. Center pomaga ženskam pri zagonu in prvih korakih podjetja v podjetniškem inkubatorju.

Rettet das Kind -Network of integration Styria

Integriranje socialno izključenih in dolgotrajno brezposelnih oseb ter njihovo vključevanje na trg delovne sile v dveh regijah. Poskus z instrumentom "case management" kot metodo, ki deluje na problematiko nezaposlenih in na okvirno delo javnih ustanov, ki sodelujejo pri izvajanju tega projekta.

St:WUK - Vila Retznej

Arheološka izkopavanja in rekonstrukcija rimske vile s pomočjo sredstev ESS, ki so omogočila zaposlitev in reintegracijo brezposelnim osebam s številnimi problemi.

Zavod za zaposlovanje Štajerska - STEBEP

Gre za Štajerski zaposlitveni pakt, ki povezuje zaposlitveno politiko in regionalni razvoj, povečuje dostop do novih oblik financiranja, pospešuje izmenjavo izkušenj in ustvarjanja sinergije pri načrtovanju in izvedbi projektov s področja zaposlovanja in usposabljanja.

Udeleženci študijske poti so pridobili veliko novih vtisov, idej in vzpodbud za nadaljne delo. Zelo dragocena pa so bila tudi poznanstva s predstavniki podjetij in ustanov, ki so na področju črpanja sredstev iz ESF uspešni. Gotovo se bomo s katerim od jih srečali v kakšnem projektne partnerstvu. Projekt Lopes je sofinanciran iz sredstev EU.

Študijski obisk na Finskem v okviru projekta LoPES

Prvi septembrski teden so predstavniki partnerjev projekta LoPES preživeli na študijskem obisku pri finskem gostitelju Levon institut Univerze v Vaasi.

Predstavniki Skupnosti občin Slovenije, Štajerske gospodarske zbornice, Obrtno podjetniške zbornice Slovenije - Območne zbornice Maribor, Službe Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko in eim, Centra razvoja človeških virov so se seznanili z načinom upravljanja Evropskega socialnega sklada na Finskem in s primeri uspešnih praks, ki so se izvajali v regiji Ostrobothnia in širše.

Študijske poti sem se udeležila kot predstavnica SOS in izpostaviti bi želela presenetljivo vlogo univerze v lokalnem oz. regionalnem življenju. Finski zakoni univerzam na Finskem namreč ob izobraževalni in raziskovalni dejavnosti nalagajo tudi obveznosti delovanja v regionalnem razvoju. Tako je univerza dejansko prisotna v regionalnem življenju, v razvojnih projektih svoje in drugih regij. Zanimiv je bil tudi obisk regionalnega razvojnega centra, kjer so bile pisarne pretežno prazne. Direktor je delegaciji pojasnil, da so njihovi zaposleni pretežno del delovnega časa na terenu, pri podjetjih, občinah in drugih institucijah, ki sooblikujejo regionalni razvoj.

Udeleženci so se seznanili z izvedenimi projekti Inštituta Levon Vaaške univerze, ki so predstavljeni v nadaljevanju.

- **Projekt: GENERATION CHANGE IN THE MANAGEMENT AND OWNERSHIP IN FAMILY BUSINESSES (Medgeneracijske spremembe v lastništvu in upravljanju družinskih podjetij)**

Namen projekta, ki se je začel izvajati v letu 2003 ob finančni podpori Ministrstva za gospodarstvo, je bil pomagati malim in srednje velikim podjetjem pri uspešnem prenosu lastništva in upravljanja podjetja s starejše na mlajšo generacijo. Projekt je imel že sedmo ponovitev in se je kot primer dobre prakse uspešno prenesel tudi v druge regije na Finskem.

- **Projekt: UNIVERSITY AND LEARNING REGION (Učeca se regija)**

Leta 2001 je bil v okviru regionalnih razvojnih programov uveden koncept razvojnih regij, ki poudarja prednosti in znanja v posamezni regiji in na tej podlagi specializacijo le-te. Levon Institute je pri tem prevzel odgovornost za izvedbo tistega dela programa, ki se nanaša na izboljšanje kompetenc prebivalstva in promocijo koncepta vseživljenjskega učenja v regiji. Poseben poudarek je bil na konceptu priprave in uvajanja prilagojenih programov usposabljanja potrebam podjetij v regiji.

- **Projekt: NEW SERVICE MODELS FOR RURAL REGIONS THROUGH CONTRACT PARTNERSHIP (Novi storitveni modeli za ruralna okolja s pomočjo pogodbenih partnerstev)**

Namen projekta je bil oblikovati inovativen pogodbeni model razvoja in izvedbe storitev v lokalnih okoljih, ki bi v večji meri vključeval nevladni sektor in druge lokalne skupine. Za razvoj storitev in njihovo izvajanje so v lokalnih okoljih skrbeli predvsem različni izvajalci javnega sektorja, ostali akterji so bili mnogokrat prezrti in zaradi tega pasivni. Pilotni projekt, preizkušen v regiji Vaasa, se uspešno prenaša v druga ruralna okolja širom po Finski.

- **Projekt: ALKU: OPEN UNIVERSITY'S business STUDIES IN KUUSIOKUNNAT REGION (Študij poslovnih ved v okviru t.i. »Odpрте univerze« v regiji Kuusiounnat)**

Projekt se je izvajal v dveh fazah, in sicer v obdobju 2002-2005 in 2005-2007 v ruralnih okoljih na jugu regije Ostrobothnia. Cilj projekta je bil približati študij ljudem, ki živijo daleč od univerzitetnih središč. Na tak način je načrtovanje študija postalo del razvoja zaposlenih v podjetjih, razširjala se je tudi kultura vseživljenjskega učenja. Poleg klasičnega načina učenja je bila uporabljena tudi metoda učenja na daljavo. Finsko ministrstvo za šolstvo je projekt uvrstilo na listo primerov dobre prakse, predvsem zaradi t.i. pristopa »od spodaj navzgor« oziroma povezanosti univerze z lokalnim okoljem in možnosti prenosljivosti modela v druga okolja.

- **Projekt DEVOTE: Developing on womens own terms (Razvoj na ženski način)**

Projekt se je izvajal v obdobju 1996-1999 v okviru Pobude skupnosti Now. Namen projekta je bil izboljšati položaj žensk na trgu dela in zagotoviti pomoč podjetnicam. Oblikovana je bila skupina podjetniških svetovalk, ki so pomagale podjetnicam začetnicam predvsem v ruralnih okoljih. Izvajale so se aktivnosti za menedžerke v podjetjih in v posameznih pokrajinah/provincinah so bili vzpostavljeni posebni »ženski raziskovalni centri« (Womens Resource Centres). Projekt je bil uvrščen na listo dobrih praks finskega Ministrstva za delo.

Projekt LoPES sofinancira EU.

Saša KEK

Srečanje SOS in Städtebunda iz Avstrije

29. septembra so se predstavniki sekretariata Skupnosti občin Slovenije sestali s predstavniki avstrijskega Städtebunda v Grazu.

Namen sestanka je bil poglobiti sodelovanje med združenjema in ustvariti redno sodelovanje.

Avstrijski predstavniki so predstavili projekte, ki so v teku in projekte na katerih bi lahko sodelovali s Skupnostjo občin Slovenije.

Prvi predstavljen projekt je zajemal izdelavo priročnika za pridobivanje EU sredstev za občine, v sklopu katerega bi izvedli tudi nekaj izobraževanj. Žal so vlogo za projekt že poslali na Evropsko komisijo in čakajo na odobritev projekta. V kolikor projekt ne bi bil odobren, bi se vanj vključila tudi Skupnost občin Slovenije

in bi ponovno poizkusili prijaviti projekt na kakšnem drugem razpisu. Städtebund in Skupnost občin Slovenije sta izrazila interes po skupnem sodelovanju na evropskih projektih in na projektih meddržavnega sodelovanja.

Obe asociaciji se zavedata, da imajo občine velikokrat težave pri iskanju partnerjev za prijavo projektov in da je naloga asociacij pomagati rešiti to težavo. Veliko občin ima zelo dobre projektne ideje, ki bi v primeru, da bi vanj bilo vključenih več držav imele večjo možnost za pridobitev evropskih sredstev.

Städtebund in Skupnost občin Slovenije bosta razmislila o možnostih prijave skupnega projekta v programu Intereg 2 oziroma ostalih razpisih za EU sredstva. Z namenom izmenjati konkretne ideje za prijavo skupnega projekta in poglobiti medsebojno sodelovanje se bosta asociaciji naslednjič sestali v začetku decembra.

Miha MOHOR

Delovno srečanje v Beogradu

Generalna sekretarka SOS Jasmina Vidmar se je v septembru v Beogradu sestala z generalnim sekretarjem Stalne conference mest in občin Srbije Đordetom Stanišićem in predstavnikom makedonskega združenja občin (ZELS) zadolženim za mednarodne odnose Viktorjem Arnaudovskim. Sestanek je bil namenjen širjenju medsebojnega sodelovanja med tremi asociacijami, ki so v lanskem letu podpisale sporazume o sodelovanju. Na sestanku so obravnavali tudi dokument, ki ga je v obravnavo Odboru regij Evropske unije posredovala Evropska komisija: Zahodni Balkan - okrepitev evropske perspektive. Glede na to, da dokument obravnava tudi napredek Srbije in Makedonije na določenih področjih, so se dogovorili, da bodo pripravili svoja razmišljanja in pozicije do stališča komisije ter predlogov, ki jih je pripravil poročevalec Odbora regij EU. Dogovorili so se tudi, da bo to eden izmed stalnih načinov sodelovanja med asociacijami, saj omogoča pregled in vpliv asociacij na stališča sprejeta v nekaterih organih EU.

Podpis sporazuma o sodelovanju

Podpis sporazuma o sodelovanju med NALAS, Združenjem občin iz Albanije in občino Sukth iz Albanije

9. septembra je bila podpisana pogodba o sodelovanju med mrežo lokalnih oblasti JV Evrope (NALAS), albanskim združenjem občin in občino Sukth. Občina bo izpeljala pilotski projekt legalizacije neformalnega naselja. Pojem neformalno naselje zajema več zgradb, ki nimajo gradbenega dovoljenja. Takšna naselja so se pojavila iz različnih razlogov na območju zahodnega Balkana po letu 1990. Eden od vzrokov za nastanek neformalnih naselij je bila vojna, drugi razlog pa veliko priseljevanje iz podeželja v mesta. Občinske oblasti niso sledile trendom priseljevanja, posledično niso izdajala gradbenih dovoljenj in niso posodabljala prostorskih načrtov, katerih nekatere občine, na območju zahodnega Balkana, sploh nimajo. V takšno gradnjo so bile prisiljene predvsem revnejše družine, ki so gradile na terenu neprimernem za gradnjo - v bližini večjih mest. Kot primer lahko navedem neformalno naselje, ki se nahaja na močvinih tleh in nima ustrezne infrastrukture (ni vodovodov, kanalizacij ali električne napeljave). S pilotskim

projektom namerava občina Sukth s pomočjo mreže NALAS legalizirati neformalno gradnjo in vzpostaviti infrastrukturo v neformalnem naselju, v katerem se nahaja 1500 neformalnih zgradb. Podpisa pogodbe sva se udeležila predstavnik Skupnosti občin Slovenije Zoran Vitorovič in Miha Mohor. Skupnost občin Slovenije izvaja projekt analize zakonodaje s področja prostorskega načrtovanja v šestih državah članicah mreže NALAS. Namen projekta je ugotoviti slabosti zakonov in procesov pridobivanja gradbenih dovoljenj, ki so tudi povzročila nastanek neformalnih naselij. Po končanem projektu bo Skupnost občin Slovenije izdala priročnik s priporočili za izboljšavo zakonodaje državam članicam s področja prostorskega načrtovanja. Projekt analize zakonodaje je vreden 80.000 € in bo trajal do marca 2009.

Miha MOHOR

Izkušnje priprav in izvedbe občinskih kulturnih programov

V sredo, 24. 9. 2008, se je v prostorih knjižnice Domžale delovnega posveta udeležilo nekaj več kot 40 predstavnikov slovenskih občin, ki delujejo in so dejavni na področju kulturne dejavnosti v lokalnem okolju. Delovni posvet je bil namenjen problematiki občinskih kulturnih programov, izmenjavi izkušenj pri pripravi in izvedbi kulturnih strategij, bodisi kot samostojno področje ali pa v povezavi z nekim drugim področjem (izobraževanjem, socialo in podobno). Posvet je potekal v konstruktivnem in sproščnem duhu ter je potekal v obliki skupnega pogovora. Kratkim uvodnim predstavitvam, v katerih so sodelovali Vojko Stopar, pomočnik direktorja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, dr. Uroš Grilc, načelnik Oddelka za kulturo Mestne občine Ljubljana, Daniel Sajko iz Urada za kulturo in mladino Mestne občine Maribor in Petra Polak, svetovalka Mestne občine Kranj, je sledila javna razprava.

Kako strokovno pripraviti občinski kulturni program in kako v praksi realizirati čim več zapisanih programskih ciljev? Kako pripraviti program uresničljivih strateških projektov, ki ni zgolj seznam političnih želja? Ali drugače povedano, kako določiti jasne usmeritve na vseh kulturnih področjih, ki jih pokriva neka občina ter se hkrati izogniti programskemu dokumentu, ki bi bil zgolj nabor projektov, ki bodo realizirani pod pogojem, če bodo v prihodnosti zagotovljena sredstva? Ali je za manjše občine sploh smiselno, da sprejemajo lastne kulturne programe? Ali ni morda bolj smiselno, da vključijo kulturo v širšo strategijo občinskega razvoja? Kako pridobiti župane in občinska vodstva za to, da namenijo posebna sredstva za obnovo in izgradnjo kulturne infrastrukture? Kako sploh pridobiti dodatna sredstva za strateške projekte? Kako določiti strateške cilje za tiste javne zavode - na primer: knjižnice, muzeje in galerije -, ki jih kot soustanoviteljice sofinancira več občin? Kakšno je razmerje med kulturnimi programi na eni

strani in letnimi izvedbenimi načrti, ki jih predvideva deveti člen ZUJIK-a na drugi strani? Kako lokalno okolje zaščititi pred najbolj komercialno kulturno ponudbo? Kako povezati kulturo s turizmom? Namen delovnega posveta je bil torej pridobiti odgovore o teh in podobnih vprašanjih.

Nekatere države načrtno spodbujajo svoje občine, da oblikujejo in izvajajo lastne kulturne strategije. Ministrstvo za kulturo, medije in šport Velike Britanije je na primer leta 2000 sprejelo posebna navodila, dosegljiva tudi na internetu, kako naj občine pripravijo svoje kulturne programe. Za razliko od britanskega ministrstva pa slovensko ministrstvo za kulturo ne ponuja občinam tovrstne strokovne pomoči. Pri tem pa je res, da je lokalni program za kulturo v skladu z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo predvsem zakonska možnost ne pa tudi zakonska obveznost posamezne občine. Če nima lastnega programa, mora občina smiselno uporabljati tiste dele Nacionalnega programa za kulturo, ki se nanašajo nanjo. Tukaj se seveda takoj odpira vprašanje, koliko se vsebina Nacionalnega programa za kulturo 2008-2011, ki je bil sprejet 2. aprila letos, nanaša na občine, zlasti na manjše in srednje občine. Za največje občine pa je najbrž aktualno nasprotno vprašanje, koliko jim nacionalni program sploh še dopušča manevrskega prostora za oblikovanje avtonomne kulturne politike, saj je z nacionalnim programom država določila svoje prioritete in glavne projekte v naslednjih štirih letih. Izvajanje strateških projektov brez državnega sofinanciranja pa v praksi pomeni zelo negotov načrt.

Že ob bežnem pogledu na kulturne programe tistih občin, ki imajo sprejete kulturne programe, lahko ugotovimo številne razlike. Če pogledamo samo obdobje trajanja teh programov, lahko vidimo, da je:

- Ljubljana je v letošnjem letu sprejela strategijo razvoja kulture za štiriletno obdobje (2008-2011);
- Maribor je lani sprejel svoj kulturni program za obdobje petih let (2007-2011);
- Kranj ima šestletni kulturni program (2005-2010);
- V Celju pa je bil sprejet kulturni program za sedemletno obdobje (2007-2013).

Pri sprejetih programih, seveda, ne gre zgolj za razlike glede časa trajanja. V okviru posveta so nas zanimalo tudi druge razlike, da bi skozi primerjavo različnih izkušenj prišli do takšnih

rešitev, ki se v praksi najbolj obnesejo. Od predstavnikov občin, ki že imajo sprejete kulturne programe, smo želeli, da nam ob svojem metodološkem pristopu pri pripravi programa predstavijo tudi glavne prednosti in pomanjkljivosti, s katerimi se soočajo oziroma so se soočali pri praktični izvedbi.

Udeleženke in udeleženci tematskega srečanja so prišli do naslednjih zaključkov: vse občine naj imajo načeloma kulturni program. V kolikor to zaradi kakršnihkoli dejavnikov ni mogoče (na primer imajo zgolj eno društvo), pa naj se vsebinsko navežejo na občinske programe. Dilema obstaja, ali naj imajo občine enoletni ali večletni kulturni program. Po mnenju predstavnikov občin, ki imajo na tem področju izkušnje, je priporočljiv večletni - zlasti zaradi stabilnosti na področju izvajanja kulturne dejavnosti, vezan pa je tudi na elemente, ki omogočajo vire financiranja. Večletni občinski kulturni programi predstavljajo tudi zagotovilo v primeru menjave oblasti v občinah in uresničevanje zastavljenih ciljev tudi po morebitni menjavi županov in županov. Zagotovilo, da bi se strategija izvajala 100%, ni, je pa slednji sprejelo okolje z najširšim družbenim konsenzom kot javni interes. Strategija se izvaja tudi z namenom, da se definirajo dolgoročni cilji ter da se skozi javno razpravo ugotovi, kakšno je stanje kulture v posamezni občini. Strategija je torej pomemben vir, ki poda celovito sliko kulture v posamezni občini ter kako so posamezni vsebinski sklopi medsebojno vezani.

Vzpodbujati je potrebno čim več izvajalcev, saj je kontinuirana dejavnost največje zagotovilo. V primeru kakršnihkoli težav naj se občine obmejo na območne izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti. V kolikor se slednji ne odzivajo, naj se predstavniki občin obmejo na centralni Javni sklad za kulturne dejavnosti v Ljubljani. Izredno pomembno je tudi navezovanje kulture na druge dejavnike v občini, kot so prostor, okolje in turizem. Konkreten namig za pripravo analize oziroma ankete pri pripravi občinskega kulturnega programa najdete na spletni strani oddelka za kulturo Mestne občine Ljubljana. Na spletni strani najdete strategijo razvoja kulture in analiza stanja na področjih kulture MOL. Zveza kulturnih društev Slovenije je po besedah predstavnika Javnega kulturnega sklada naredila in pripravila tudi osnovno metodologijo za male občine (npr. za mandat enega župana). Kontakt: info@zveza-kds.si

Vlado KOŽEL, MO Celje
Davor BUINJAC, MO Ljubljana

Sos aktiven v času novega plačnega sistema

Skupnost občin Slovenije je v času uvedbe novega plačnega sistema bila izredno aktivna in dejavna. V želji, da bi predstavnikom občin omogočili čim lažji prehod v nov plačni sistem, smo organizirali kar tri delovne posvete, kateri so bili popolnjeni do zadnjega sedeža. V vsebinski program smo vključili tudi novosti glede sistemizacij občinskih uprav v skladu z novostmi, ki jih je prinesla Uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih. Slednje je predstavila Štefka Korade Purg iz Ministrstva za javno upravo. Vsakokratni izvedbi se je odzval tudi mag. Igor Klinar iz Direktorata za plače Ministrstva za javno upravo. Obema se v imenu vseh udeleženk in udeležencev srečanja zahvaljujemo za hiter odziv in pripravljenost za sodelovanje. Ker občine uporabljajo ob izračunih plač tudi različna programska orodja, smo v juliju v zadnjem delu delovnega posveta k sodelovanju povabili predstavnike različnih podjetij. Slednji so predstavili programske novosti in rešitve ob uvedbi novega plačnega sistema programskih aplikacij, ki jih občinske uprave uporabljajo ob izračunih plač. Prav tako je sekretariat SOS v času uvajanja novega plačnega sistema svetoval občanem članicam, zanje iskal odgovore na vsa vprašanja in dileme, ki so se ob uvajanju sprememb pojavljale ter v sodelovanju z matičnim ministrstvom reševal včasih zapletene in drugič pravzaprav preproste težave. Navkljub številnemu in pogostemu nezadovoljstvu z novim plačnim sistemom pa je bila prevedba v tehničnem smislu zelo dobro pripravljena in suportirana. Ministrstvo za javno upravo se je na uvedbo novega plačnega sistema v tehničnem in organizacijskem smislu zelo dobro pripravilo.

Ustavna presoja Zakona o varstvu kulturne dediščine

Skupnost občin Slovenije je v imenu dvaindvajsetih občin (Mestne občine Ljubljana, Mestne občine Maribor, Mestne občine Ptuj, Mestne občine Novo mesto, Mestne občine Murska Sobota, Mestne občine Slovenj Gradec, Mestne občine Celje, Mestne občine Nova Gorica, Mestne občine Kranj, Mestne občine Koper, Mestne občine Velenje, Občine Brežice, Občine Metlika, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Škofja Loka, Občine Kamnik, Občine Idrija, Občine Kočevje, Občine Radovljica, Občine Trbovlje, Občine Piran in Občine Ajdovščina) na Ustavno sodišče Republike Slovenije vložila zahtevo za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 16/08). Zakon, ki je stopil v veljavo 1. marca 2008, naj bi vzpostavil »sistemsko financiranje muzejev in galerij, katerih ustanoviteljica ni država, in sicer tako, da bo muzejem in galerijam, ki bodo izpolnili določene zahteve, podeljen status pooblaščenih muzejev. Financiranje preostalih muzejev in galerij, ki spadajo v t.i. muzejsko

mrežo in ki tega statusa ne bi pridobili, s 1. 1. 2009 prevzamejo njihovi ustanovitelji.« (iz obrazložitve Ministrstva za kulturo RS ob sprejemanju zakonskega predloga).

V povezavi z osnutkom pravilnika o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev, ki ga je Ministrstvo za kulturo RS šele sredi septembra objavilo na svojih spletnih straneh, Zakon o varstvu kulturne dediščine določa nove pogoje in zahteve za sofinanciranje občinskih muzejev in galerij iz državnega proračuna. Dejstvo, da je tudi vseh enajstih mestnih občin pristopilo k skupni pobudi, samo po sebi zgovorno priča o povsem zgrešenem poskusu zakonskega urejanja sistemskega vprašanja sofinanciranja muzejev in galerij v škodo javnega interesa za kulturo na lokalni ravni in na račun občinskih proračunov, ne da bi bila pri tem zagotovljena sredstva za izvajanje zakonskih določb.

MODEL na področju energetskega upravljanja

Septembra leta 2007 se je začel izvajati projekt MODEL (Upravljanje energetskih področij v lokalnih oblasteh), ki želi pomagati lokalnim skupnostim spremeniti podobo svojega mesta in postati model (vzor) za svoje občane in druge evropske občine.

Francoska agencija Energie-Cités je koordinator projekta MODEL, nacionalni vodja projekta v Sloveniji pa je Razvojna Agencija Sinergija. Projekt MODEL je podprla Evropska unija v sklopu programa »Inteligentna Energija Evrope« in francoska Agencija za okolje in energetsko upravljanje ADEME.

Glavni cilj projekta MODEL je povečati dejanske kapacitete lokalnih oblasti na področju energetskega upravljanja v desetih državah novih članicah EU in Hrvaške.

V projekt je vključenih 41 evropskih pilotnih občin, med katerimi je tudi pet slovenskih občin (Cankova, Moravske Toplice, Puconci, Velenje in Gornja Radgona), ki so si zadali cilj spremeniti podobo svojega mesta in postati model (vzor) na področju energetskega upravljanja v lokalnih oblasteh tako za svoje občane kot tudi za druge evropske občine.

Za začetek aktivnosti je predvidenih pet praktičnih ukrepov:

- angažirati občinskega energetskega menedžerja,
- vzpostaviti energetsko enoto v občinski administraciji,
- pripraviti lokalni energetski akcijski plan (AP) in razviti energetski informacijski sistem,
- pridobiti financiranje za konkretne investicije,

- izboljšati ozaveščenost občanov o možnih trajnostnih aktivnostih na področju energije.

Projekt MODEL ponuja številne prednosti za vsako mesto, od energetskih in finančnih prihrankov k boljši kvaliteti življenja!

Postanite model tudi vi in spodbudite vaše občane in partnerje k sodelovanju!

Več informacij lahko dobite na uradni spletni strani projekta www.energymodel.eu

Larisa LOVRENČEC

Kako ravnati z azbestnimi kritinami?

Zaradi pereče problematike neustreznega ravnanja z azbestno cementnimi kritinami in neenotnimi cenami za odlaganje na odlagališčih je bila že 7.9.2006 sprejeta Uredba o prevzemanju odpadnih azbest-cementnih gradbenih izdelkov na odlagališčih komunalnih odpadkov in o določitvi najvišje cene njihovega odlaganja (Uradni list RS, sl. 97/2006). Ta vrsta odpadkov se ne razvršča med komunalne odpadke, vendar se, čeprav se odpadki razvrščajo med nevarne, lahko (pod točno določenimi pogoji!) odlagajo na odlagališča nenevarnih odpadkov, ker se šteje, da so azbestna vlakna v azbest-cementnih proizvodih solidificirana in se ne morejo izluževati. Ta predpis je bil sprejet tudi na osnovi dejstva, da v Republiki Sloveniji trenutno nastajajo velike količine odpadnih azbest-cementnih gradbenih proizvodov, ker se strešnim kritinam iz azbest-cementa, ki je bil v obdobju 1970 do 1990 najbolj pogost gradbeni material za strešne kritine, življenjska doba izteka. K nastajanju večjih količin dodatno pripomorejo poletna neurja, ki izrabljeno in neodporno strešno

kritino uničujejo že pri malo močnejšem vetru in pojavu intenzivnejše toče. Na podlagi 8. in 9. člena Zakona o kontroli cen Vlada Republike Slovenije lahko regulira cene nekaterih storitev javnih služb, med katerimi so tudi storitve obveznih občinskih gospodarskih javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki. Najvišja cena odlaganja odpadnih azbest-cementnih gradbenih odpadkov določena s to uredbo je 67 evrov za tono azbest-cementnih odpadkov (vključno z DDV) in temelji na:

- oceni stroška za 1m³ odlagališčnega prosotora na odlagališčih komunalnih odpadkov,
- obsegu storitev, ki so določene za odlaganje azbest-cementnih odpadkov s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, ki vsebujejo azbest,
- specifični teži azbest-cementnih gradbenih izdelkov, ki je okoli 1.700 kg/m³ in
- oceni potrebne prostornine za odlaganje odpadnih fasadnih oblog ali stresnih kritin, ki je enaka med 0,7 in 0,9 m³ na tone teh odpadkov.

Na podlagi sprejete cene za odlaganje odpadnih azbest-cementnih gradbenih proizvodov znašajo stroški za odlaganje strešne kritine za enodružinsko hišo s površino strehe okoli 200 m² med 210 in 290 €. Predlagana cena odlaganja odpadnih azbest-cementnih proizvodov je bila usklajena tudi na združenju izvajalcev komunalnih storitev pri Gospodarski zbornici Slovenije. Z uredbo so določeni tudi upravljavci odlagališč komunalnih odpadkov, ki morajo prevzeti v odlaganje odpadne fasadne obloge in stresne azbest-cementne kritine, če so nastali na območju občin, ki so za to odlagališče določene v prilogi k tej uredbi. Upravljavec odlagališča komunalnih odpadkov lahko odkloni odlaganje odpadnih fasadnih oblog in strešnih azbest-cementnih kritin samo, če so ti pomešani z drugimi odpadki tako, da jih ni možno odložiti v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, ki vsebujejo azbest.

Regionalno stičišče nevladnih organizacij Pomurja

Lokalna razvojna fundacija za Pomurje je letos začela z izvedbo projekta in vzpostavitev Regionalnega stičišča nevladnih organizacij Pomurja, ki je sofinanciran s strani Evropske unije, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Projekt pomeni vlaganje v razvoj nevladnega sektorja, ki postaja iz dneva v dan pomembnejši.

Zakaj smo se lotili tega projekta?

S preteklim delom, s finančno podporo nevladnih organizacij v Pomurju smo ugotavljali najbolj pereče težave in pomanjkljivosti v nevladnem sektorju. Izkušnje in ugotovitve smo uspeli združiti v projekt, ki ima kot najpomembnejši rezultat vzpostavljeno stičišče nevladnih organizacij - infrastrukturo za razvoj in delovanje nevladnih organizacij.

V kolikor ste član ali sodelujete v nevladni organizaciji, to je zavodu, društvu, ustanovi ... in se vam postavlja vprašanje:

- kje preveriti pravno, računovodsko ali davčno dilemo;
- kako zagotoviti sredstva za delovanje organizacije;
- kako se lotiti priprave projektnih predlogov za pridobivanje sredstev iz nacionalnih in mednarodnih virov;
- kako pravilno voditi poslovanje organizacije;
- kako preveriti pravni vidik določenega razmerja;
- kako si zagotoviti pozicioniranje na svetovnem spletu;
- kako obvestiti in kako biti obveščen;
- itn. ...

Informacije oziroma naše storitve lahko dobite na sedežu Regionalnega stičišča nevladnih organizacij Pomurja v Bistri hiši - Smart house v Martjancih, Martjanci 36, vsak dan od 7.30 do 15.30 oziroma na dislociranih enotah v Mlinski ulici 5, 9220 Lendava, in sicer vsak ponedeljek od 8. - 15. ure, v Ljutomeru na Prešernovi 2, 9240 Ljutomer (prostori PRA GIZ Ljutomer - Vem Točke), vsak ponedeljek in torek od 10. - 14. ure, in v Gornji Radgoni na Partizanski c. 11, 9250 Gornja Radgona, in sicer vsak četrtek od 7. do 15. ure.

Ker si prizadevamo za pospeševanje uporabe sodobnih informacijsko komunikacijskih tehnologij in s tem lažjanje poslovanja in

pretoka informacij med organizacijami, vam ponujamo možnost komunikacije preko elektronske pošte info@lrf-pomurje.si oziroma na spletni strani www.lrf-pomurje.si.

Prav tako bomo v okviru projekta nevladnim organizacijam omogočili dostop do svetovnega spleta in predstavitev svojega delovanja; vzpostavili bomo spletne strani za nevladne organizacije. V kolikor imate interes in željo da se tudi vaši organizaciji vzpostavi internetna stran, nam to sporočite na elektronsko pošto sandra@lrf-pomurje.si, kjer bomo uskladili podrobnosti okrog vsebine spletne strani. Spletne strani bomo brezplačno vzpostavljali do zapolnitve kvote, zato pohitite s prijavi. Prav tako bomo s ciljem usposobitve članov nevladnih organizacij organizirali različna usposabljanja in izobraževanja. O vseh aktualnih srečanjih boste obveščeni preko spletne strani ali na elektronsko pošto na podlagi vaše včlanitve, ki jo lahko opravite na spletnem portalu.

Vabimo vas, da na našem portalu opravite vključitev v bazo nevladnih organizacij, ki vam omogoča aktivno oblikovanje politike delovanja, informiranost o aktualnih razpisih, dostop do potrebnih podlag za delovanje vaše nevladne organizacije, pregled aktualnega dogajanja na področju civilnega sektorja v Pomurju. Vključitev v bazo organizacij lahko izvedete na našem spletnem portalu www.lrf-pomurje.si, kjer vas pozivamo k sodelovanju v spletni anketi, ki je namenjena oblikovanju in dopolnjevanju našega dela ter specifikaciji strategije.

Projekt Regionalno stičišče nevladnih organizacij Pomurja se izvaja do konca oktobra, je pa s strani Ministrstva za javno upravo napovedan naslednji razpis, ki bo financiral aktivnosti in prihajajočem obdobju.

Najpomembnejše aktivnosti in rezultati projekta:

- vzpostavitev regijskega registra NVO-jev;
- vzpostavitev informiranja in medsebojnega sodelovanja;
- zagotavljanje podpornih storitev za NVO-je;
- računovodsko in davčno svetovanje za NVO-je;
- finančno in pravno svetovanje za NVO-je;
- pomoč ter svetovanja pri pripravi finančne konstrukcije projektnih predlogov;

- razvoj in vzpostavitev informacijsko-komunikacijskega pristopa k reševanju prepoznavnosti in povezanost NVO-jev,
- implementacijsko promocijska orodja projekta.

Cilji, ki jih projekt zasleduje oziroma »koristi«, ki jih Pomurja preko LRF-ja lahko pridobi:

- kot prioriteto; razvoj in delovanje civilnega sektorja, ki bi na ravni Pomurja prevzemal naloge in se vključeval v različne aktivnosti in komunikacijo z vladnimi službami;
- povečanje zaposlenosti v nevladnem sektorju, ki pomeni neizkoriščen potencial, zaradi specifične usmerjenosti in delovanja posameznih skupin nevladnih organizacij;
- ohranitev in plemenitenje regijskega kapitala iz gospodarstva;
- doseganje dodane vrednosti na relaciji gospodarstvo - LRF za Pomurje - nevladne organizacije, ki se pokaže v »feed backu« nevladne organizacije (dejavnost/rezultati) - gospodarstvo;
- posledično tudi povečano črpanje sredstev iz nacionalnih in mednarodnih virov s strani nevladnih organizacij in predvsem »konzorcijev« nevladnih organizacij.

Naše delo v preteklosti in pričakovanja na področju nevladnega sektorja v Pomurju!?

V preteklih letih smo namreč za podporo zavodom in društvom namenili več kot 70.000 €, ki smo jih razdelili med organizacije iz Pomurja za sofinanciranje različnih projektov. Polovico teh sredstev nam je uspelo pridobiti iz ameriškega sklada CEE Trust-a, ostalo polovico pa smo zbrali kot donacije v domači regiji. Z objavljenima razpisoma za sofinanciranje in razvoj NVO-ja v Pomurju smo storili odločilen korak na poti uresničevanja svojega poslanstva. Razpisa sta iz nameravanih sklopov, s katerimi želimo (so)financirati razvoj in delovanje nevladnih organizacij. Vsebinska in tema oziroma aktivnosti, ki jih LRF za Pomurje podpira, so usmerjene v povečanje dejavnosti in razvoj civilnega sektorja, povečanje deleža prostovoljstva in filantropije pa tudi k vzpostavitvi sodelovanja z organizacijami in med organizacijami nevladnega sektorja.

Bojan VOGRINČIČ
predsednik uprave LRF za Pomurje

Referendum za ustanovitev nove krajevne skupnosti

21. 9.2003 je bil v Mestni občini Velenje izveden referendum v KS Podkraj-Kavče, na katerem so se volivci odločili, da želijo, da se obstoječa KS deli na dve novi KS, in sicer KS Podkraj in KS Kavče. Odločitev o delitvi KS Podkraj-Kavče na KS Podkraj in KS Kavče je bila sprejeta, saj je zanjo glasovala večina volivcev, ki so glasovali.

Zakonska podlaga

Referendum je neposredna oblika sodelovanja občanov pri odločanju v občini. Lokalnega referenduma slovenska ustava izrecno ne predpisuje. Njegovo ureditev je prepustila zakonu, in sicer Zakonu o lokalni samoupravi (18. , 46. in 47. člen), ki ureja samo temeljna vprašanja referenduma in Zakonu o referendumu in o ljudski iniciativi, ki določa postopek za izvedbo referenduma. Statut Mestne občine Velenje (UPB-1-Uradni vestnik Mo Velenje, št. 15/06 in 26/07; v nadaljevanju: Statut) v 65. členu ureja pobudo za ustanovitev ožjega dela občine, in sicer lahko pobudo za spremembo ožjega dela občine poda zbor občanov ožjega dela občine ali 10 odstotkov volivcev s tega območja po postopku, ki je določen s statutom za ljudsko iniciativo. 97. člen statuta (ljudska iniciativa) določa, da mora občinski svet obravnavo zadeve uvrstiti na prvo naslednjo sejo, o njej pa odločiti najkasneje v 3 mesecih od dne pravilno vložene zahteve. V nadaljevanju tudi 66. člen statuta določa, da ožji del občine ustanovi, ukine ali spremeni njihovo območje občinski svet s statutom po poprej na referendumu ugotovljeni volji prebivalcev o imenu in območju skupnosti.

Postopek

Skladno s statutom referendum razpiše občinski svet. Sredstva za izvedbo referenduma se zagotovijo v občinskem proračunu.

Zakon o referendumu in ljudski iniciativi podrobneje ureja postopek za izvedbo referenduma.

Akt o razpisu referenduma določa vrsto referenduma (v primeru MO Velenje je šlo za

referendum o teritorialnem oblikovanju in preoblikovanju enot lokalne samouprave ločitev KS Podkraj Kavče), akt, o katerem se odloča na referendumu, besedilo vprašanja, ki se daje na referendum, dan razpisa referenduma in dan glasovanja na referendumu. Akt o razpisu referenduma se objavi v uradnem glasilu občine skladno z določili statuta. Z aktom o razpisu referenduma določi občinski svet vsebino vprašanja, o katerem se bo odločalo na referendumu ter določi dan, ki sešteje za dan razpisa, referendumsko območje in dan glasovanja (47.a člen ZLS).

Z dnem, ki je določen kot dan razpisa referenduma, začnejo teči roki za opravila, ki so potrebna za izvedbo referenduma.

Za dan glasovanja na referendumu se določi nedelja ali drug dela prost dan.

Od dneva razpisa do izvedbe referenduma ne sme preteči manj kot 30 dni in ne več kot 45 dni. Najpozneje 15 dni pred dnem glasovanja se akt o razpisu referenduma objavi v javnih občilih. V javnih občilih se objavi tudi besedilo akta, o katerem se bo odločalo na referendumu.

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani krajevne skupnosti, katere območje se z referendumom spreminja, ki imajo pravico voliti člane občinskega sveta. Za vsako glasovanje se sestavi volilni imenik po Zakonu o evidenci volilne pravice. Glasovanje na referendumu je tajno, glasuje se z glasovnicami in osebno. Nihče ne more glasovati po pooblaščenju. Pri glasovanju morata biti zagotovljena svoboda odločanja in tajnost glasovanja.

Postopek za izvedbo referenduma vodijo volilni organi, ki vodijo lokalne volitve (občinska volilna komisija).

Javna propaganda v zvezi z referendum se mora končati najkasneje 24 ur pred dnem glasovanja.

Na volišču je treba razobesiti akt o razpisu referenduma in besedilo akta, o katerem se odloča na referendumu.

Glasovnica vsebuje vprašanje, o katerem se odloča na referendumu in navdilo o načinu glasovanja. Glasuje se tako, da glasovalec

obkroži na glasovnici besedo »ZA« ali »PROTI«.

Za glasovanje na referendumu ne veljajo določbe glede glasovanja po pošti v tujini in na glasovanje pri diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije.

Stroške javne propagande v zvezi z referendumom nosijo organizatorji propagande.

Odločitev na referendumu je sprejeta, če zanjo glasuje večina volivcev, ki so glasovali.

Poročilo o izidu glasovanja na referendumu pošlje občinska volilna komisija občinskemu svetu ter ga objavi v uradnem glasilu.

Kaj po referendumu?

Po izvedenem referendumu, s katerim je bila ugotovljena volja volivcev, da se referendumsko območje razdeli na dve krajevni skupnosti z novima imenoma, je bilo potrebno ustrezno spremeniti tudi statut in odlok o krajevnih skupnostih in mestnih četrtih, in sicer določila o imenih in območjih ožjih delov občine in določila, ki poimensko naštevajo krajevne skupnosti.

2. odstavek 18. člena Zakona o lokalni samoupravi določa, da lahko občinski svet s spremembo statuta ukine ožji del občine ali spremeni njegovo območje. Sprememba statuta, s katero se ukine ali spremeni ožji del občine, lahko začne veljati šele po izteku mandata sveta ožjega dela občine. Zaradi potreb spremembe statuta je bilo potrebno z Geodetsko upravo Republike Slovenije uskladiti oz. določiti popisne okolišje za novi krajevni skupnosti.

Za novonastali krajevni skupnosti je občinski svet določil, na koliko volilnih enot bosta novi krajevni skupnosti razdeljeni in koliko članov sveta bosta imeli. Volilne enote namreč določi organ lokalne skupnosti, ki je z zakonom pristojen za določitev števila članov organa ožjega dela skupnosti (občinski svet). Volilne enote se določijo tako, da je zagotovljena zastopanost prebivalcev posameznih naselij oziroma delov krajevne ali četrtne skupnosti v svetu te skupnosti.

Suzana ŽINIČ, univ.dipl.prav.
Zdravka VASILJEVIČ, univ.dipl.prav.

Ustvarjanje prijetne soseske z zmanjšanjem porabe energije v prometu

V oktobru 2007 smo na Razvojni agenciji Sinergija v sodelovanju z Avtobusnim prometom Murska Sobota pričeli z izvajanjem projekta PRO.MOTION. Projekt se izvaja v sklopu evropskega programa Inteligentna energija - Evropa, ki podpira projekte, ki delujejo v smeri zmanjšanja vplivov prometa na okolje in na področju izkoriščanja obnovljivih virov energije ter učinkovite izrabe energije.

Projekt PRO.MOTION želi izboljšati objektivne pogoje mobilnosti, kot so infrastrukturno planiranje in organizacijski ukrepi z upoštevanjem predlogov vseh deležnikov v prometu in v sodelovanju z javno upravo. S projektom želimo izboljšati osveščenost ljudi in percepcijo glede energetske učinkovitega transporta, npr. s pomočjo ustvarjanja osebnih koristi vseh akterjev v prometu ter motivirati, in informirati sedanje in potencialne voznike ter ostale prebivalce za uveljavljanje sprememb vedenja v prometu (npr. uvedba potovalnih načrtov, seznam organiziranega prevoza, večje povpraševanje po javnem transportu).

Ena izmed projektnih aktivnosti je priprava spletne strani o dostopnosti in namigih za trajnostno mobilnost, kjer bodo obiskovalci lahko našli vse informacije na enem mestu, t.j. informacije o javnem potniškem prometu in povezavah, informacije o urejenih kolesarskih povezavah in pešpoteh, informacije o vzpostavitvi sistema skupnega prevoza ter povezave med trajnostnimi oblikami mobilnosti in možnostih njihovega povezovanja oz. kombiniranja.

Na spletni strani bo vzpostavljen tudi sistem organiziranega skupnega prevoza z možnostjo vnosa ponudbe in povpraševanja. Prebivalce Pomurja, predvsem tiste, ki se vsakodnevno v različne namene vozijo v regionalno središče Murska Sobota, bi namreč radi spodbudili, da pomislijo na skupen prevoz na delo, v službo ali po nakupih. Po statičnih podatkih namreč kar 70 % vsakdanjih poti (na krajše razdalje) opravimo individualno. S sistemom organiziranega skupnega prevoza zato ljudem ponujamo možnosti za prihranek denarja, s tem pa posledično z manjšimi izpusti toplogrednih plinov možnost za prispevek k varovanju okolja. Spletna stran bo vzpostavljena v začetku leta

2009, dostop do nje pa bo mogoč tudi s spletne strani RA Sinergija www.ra-sinergija.si.

Nekdaj samoumevni načini transporta (kolo, hoja, javni transport) so danes zopet postali uveljavljeni načini mobilnosti, zato s tem

projektom želimo ustaviti gnečo na cestah, zmanjšati onesnaževanje s toplogrednimi plini in prihraniti denar!

Več informacij najdete tudi na spletni strani projekta PRO.MOTION, www.iee-promotion.eu!

Gensko spremenjeni organizmi (GSO)

Uresničevanje globalnih ciljev biotehnologije v Sloveniji je prepuščeno tako industriji kot znanosti. Slovenija nima celovitega biotehnološkega programa, čeprav trendi v svetu napovedujejo veliko ekonomsko uspešnost izdelkom biotehnološkega porekla. Socialni etični in pravni vidiki uporabe biotehnologije postajajo vse pomembnejši spremljevalci okoljske zavesti tudi v Sloveniji in vplivajo na razvoj drugačnih vrednot in spoznanj o okoljskih razsežnostih uporabe, predvsem sodobne biotehnologije.

Gensko spremenjen je vsak organizem, ki nastane v normalnem procesu reprodukcije. Danes kot takega razumemo katerikoli organizem, ki nosi novo kombinacijo genske zasnove in je pridobljen z uporabo sodobnih metod biotehnologije. Lahko gre za mikroorganizem, rastlino ali žival. Rastline so ljudje že od nekdaj prilagajali lastnim potrebam. Sprva so jih gojili, potem izbirali najprimernejše, nato so se razvile metode umetnega opraševanja in križanja rastlin z zelenimi lastnostmi. Pozneje smo začeli spreminjati genski material še z mutagenozo (z žarčenjem in kemikalijami). V zadnjih desetletjih se je razvila še genska tehnologija, ki je omogočila, da v celico, rastlino ali organizem vnašamo točno določene gene tudi iz drugih organizmov. Obenem vnesemo še zeleno lastnost.

Razvoj genskega inženirstva nam je med drugim omogočil tudi prenos dednega materiala med tistimi organizmi, ki po naravni poti ne morejo izmenjati svojih genov. Organizme, ki so spremenjeni na tak način, danes uporabljamo predvsem v prehrabni in farmacevtski industriji, v zadnjem času pa tudi v poljedelstvu. Mnenja glede uporabe GSO so različna. Nekateri strokovnjaki takšne posege ocenjujejo kot neškodljive za ljudi oziroma okolje, druge pa skrbijo nepredvidljivi stranski učinki, ki jih lahko ima prenašanje genov z enega organizma na drugega.

Najmočnejši pomislek predstavlja možnost, da bi tovrstna hrana lahko povečala število alergijskih reakcij zaradi sinteze novih proteinov. Poleg tega nasprotniki uporabe gensko spremenjene hrane menijo, da ni mogoče dovolj zanesljivo izključiti vseh stranskih učinkov uživanja in gojenja GSO. Vnos GSO v prehranjevalne verige spremljajo tudi etični pomisleki.

Najpogostejši GSO:

- koruza (Dovoljenje za komercialno pridelavo ima v tem trenutku koruza z oznako MON 810, ki je odporna na koruzno veččo. Dovoljenje oz. odločba o možnosti za gojenje določene gensko spremenjene rastline se izda na ravni EU, z vpisom v skupni katalog poljščin pa se pridelava dovoli v vseh državah članicah EU. V skupnem katalogu poljščin je trenutno vpisanih 72 sort koruske, ki vsebujejo MON 810, so še sporočili z ministrstva (STA)).
- soja
- oljna repica
- krompir
- paradižnik

Ker vsi učinki gensko spremenjene hrane še niso znani, so v številnih državah začeli razmišljati o tem, da bi vsem, ki iz različnih razlogov take hrane nočejo uživati, zagotovili možnost izbire. Tako se počasi razvija praksa

označevanja živil, pri predelavi in pridelavi katerih so uporabili gensko spremenjene organizme ali surovine, pridobljene iz njih.

V vseh državah, kjer GSO niso posebej označeni, potrošniki že najmanj osem let uživajo gensko spremenjeno hrano, ne da bi to vedeli ali da bi se za to prostovoljno odločili. V Evropski uniji zakonodaja zahteva, da so živila, ki vsebujejo več kot en odstotek GSO, označena. Ker pa je v trenutnem zakonodajnem okviru precej vrzeli in ker so tako zahtevali potrošniki, je v pripravi sklop novih predpisov, ki bodo v EU celoviteje in strože urejali to področje.

V skrbi za zdravje se je tudi v Sloveniji pojavilo mnenje o predlogu Zakona o začasnih prepovedi pridelave gensko spremenjenih rastlin. Sam predlog zakona pa žal ni bil dobro izdelan, saj je bil podan preveč splošno, hkrati pa je v nasprotju z zakonodajo EU, katere temeljno načelo je zagotavljanje prostega pretoka blaga na trgu Skupnosti, pri čemer v skladu s 14. členom Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti državam članicam EU ni dovoljeno sprejemati ukrepov, ki bi prost pretok blaga kakorkoli prepovedale ali omejevale oziroma ovirale delovanje skupnega trga.

Nadalje je bilo ugotovljeno, da je zakon s pravnosistemskega vidika pomanjkljiv in nedorečen, saj ne opredeljuje, katere rastline se štejejo za gensko spremenjene rastline oziroma gensko nespremenjene kmetijske rastline. Ne določa kršiteljev, sankcij za kršitve določb zakona, niti pristojnih organov. V 2. členu predloga zakona je tudi določeno, da je prepovedano pridelovanje gensko spremenjenih kmetijskih rastlin do uveljavitve predpisov, ki bodo urejali soobstoj gensko spremenjenih rastlin z ostalimi gensko nespremenjenimi kmetijskimi rastlinami. Takšna določba pomeni dodatne težave pri izvajanju zakona, saj to pomeni, da je prepovedano gojenje gensko spremenjenih rastlin, vse dokler ne bodo izdani tudi vsi podzakonski akti izdani na podlagi zakona, ki bo urejal soobstoj gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami, kar pa ni v skladu z navedenimi cilji predloga zakona, ki naj bi onemogočil oziroma preprečil pridelavo gensko spremenjenih rastlin v okolje v obdobju do sprejetja zakona o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami. Ob vseh

navedenih pomanjkljivosti je jasno, da zakona o začasnih prepovedi pridelave gensko spremenjenih rastlin v naši zakonodaji ne bo še lep čas.

Mnenja, ki so proti GSO:

- Problema lakote v tretjem svetu agrarna genska tehnika ne bo rešila. Trditev, da bi se s pomočjo genske tehnike lakota v deželah v razvoju lahko rešila, nima nikakršne resne osnove. Problem lakote v tretjem svetu je v prvi liniji problem porazdelitve in pomanjkanja kupne moči. Deželam v razvoju bi pomagali več, če bi podprli njihovo trajnostno tradicionalno kmetijstvo. Za to so primerne ekološko prilagojene domače sorte: kmetje jih lahko sejejo brez plačevanja licenčnin in zanje umetna gnojila in zaščita s kemičnimi sredstvi niso potrebni. Drag semenski material gensko spremenjenih organizmov je manj primeren, ker ga je potrebno leto za letom kupovati in so posevki, da bi pridelek ustrežal pričakovanemu, vezani na draga umetna gnojila in sredstva za zaščito rastlin. Kot po vsem svetu razširjeno gibanje vemo: pretežno majhnim kmečkim strukturam v deželah v razvoju omogoča eksistenco in hrano ter trajno ekonomsko varnost ekološko kmetovanje. Kulture z nizkimi zahtevami so bolj smiselne kot kulture z visokimi zahtevami.
- Fauna in koristni insekti so ogroženi. Posevki gensko spremenjenih organizmov negativno vplivajo na okolje. Po podatkih

državnega okoljskega instituta Nanjing na Kitajskem so na poljih z gensko spremenjenim bombažem našli bistveno manj koristnih insektov, število škodljivcev pa se je povečalo. Britanski znanstveniki so v doslej največji raziskavi posevkov gensko tehnično spremenjenih organizmov v svetu dokazali, da je fauna (med drugimi ptice in metulji) pri dveh od treh raziskanih kulturnih rastlin (oljna repica, sladkorna pesa in koruza) zaradi posevkov gensko tehnično spremenjenih organizmov bistveno močnejše prizadeta kot pri konvencionalni pridelavi. Tudi mnoge druge raziskave potrjujejo škodljiv vpliv na okolje.

- Ekološko kmetijstvo je eksistencialno ogroženo - koeksistenca ni mogoča. Kmetje, ki delajo biološko-dinamično, so zelo zaskrbljeni, da bo ta več kot 80 let uspešen naraven način kmetovanja zaradi vsiljene koeksistence s posevki gensko spremenjenih organizmov eksistencialno ogrožen. Kot kažejo izvedeniška mnenja, moramo izhajati iz tega, da bo zaradi križanja prišlo do genske kontaminacije lastnih posevkov. To je povezano z multiplikatorskim učinkom. Predlagane varnostne razdalje niso zadostne. Niti čebele se ne pridružujejo od človeka predpisanih koridorjev niti se pri odprto cvetočih rastlinah lahko prepreči širjenje gensko spremenjenih rastlin z vetrom, in to na velike razdalje. Enkrat v naravo spuščena gensko spremenjena dedna substanca se ne more odpoklicati nazaj in je ni mogoče kontrolirati. Garancijska določila niso nikakršna tolažba. ☞

• Ekološko kmetijstvo je inovativno in predstavlja kulturni faktor. Genska tehnika trdi, da je inovativna. S tem izpostavlja, da lahko ciljano spreminja lastnosti živih bitij in tako ustvarja nove sorte. To zveni moderno. Biologi, ki se ukvarjajo z vprašanji evolucije, vedo, da je horizontalni transfer genov med vrstami, kot ga genska tehnika na umeten način opravlja, mogoč le na nivoju bakterij. Višje življenje je postavilo med vrstami meje in doseglo razmnoževanje s spolnostjo, ki omogoča večjo diferenciacijo življenja. Horizontalni transfer genov je korak nazaj v prejšnja stanja evolucije. Res inovativno je ekološko kmetijstvo, ki se kot odgovorno kmetijstvo odlikuje po pestrosti in kulturi in več soodločanja. To je pravi kulturni dosežek. Genska tehnika predstavlja kljub svojim biotehnološkim rafinesam kulturno obubožanje. Trg to tudi kaže: v ekokmetijstvu dela v Nemčiji 150.000 ljudi. Letno se za 5 do 7 % povečuje. V agrarni genski tehniki dela le 2000 ljudi.

Zakonodaja, ki opredeljuje področje gensko spremenjenih organizmov (v nadaljevanju GSO):

Zakonodaja EU

UREDBA (ES) št. 1829/2003 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi

UREDBA (ES) št. 1830/2003 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 22. septembra 2003 o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, proizvedenih iz gensko spremenjenih organizmov ter o spremembi Direktive 2001/18/ES

DIREKTIVA 2001/18/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 12. marca 2001 o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in razveljavitvi Direktive Sveta 90/220/EGS

Zakonodaja ES povezana s predpisom:

DIREKTIVA 2001/18/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 12. marca 2001 o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in razveljavitvi Direktive Sveta 90/220/EGS

DIREKTIVA 2008/27/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 11. marca 2008 o spremembi Direktive 2001/18/ES o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje glede Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil (Direktiva 2008/27/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2008 o spremembi Direktive 2001/18/ES o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje glede Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil).

Zakonodaja v Sloveniji

Zakoni

1. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi
2. Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (uradno prečiščeno besedilo) /ZRGSO-UPBI/
3. Predlog Zakona o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami poslan Vladi RS (predlog, 15.5.2008). Predlog zakona upošteva Priporočila Komisije z dne 23. julija 2003 o smernicah za razvoj nacionalnih strategij in najboljših praks za zagotavljanje soobstoja gensko spremenjenih posevkov s konvencionalnim in ekološkim kmetovanjem in je obenem pripravljen tako, da upošteva specifičnost slovenskega kmetijskega prostora in zagotavlja, da soobstoj ne bo imel negativnih vplivov na izvajanje kmetijsko-okoljskih ukrepov iz Programa razvoja podeželja oziroma varstvenih ukrepov, predpisanih za zavarovana, posebna varstvena območja s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Predlog je bil 5. junija 2007 ponovno posredovan Evropski komisiji v notifikacijo v skladu z Direktivo 98/34/ES Evropskega parlamenta in sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov.
4. Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami ne dovoljuje gojenja gensko spremenjenih rastlin, ampak tako pridelavo ureja. Zakon tako določa ukrepe za zagotavljanje soobstoja in za preprečevanje nenamerne prisotnosti gensko spremenjenih organizmov v gensko nespremenjenih kmetijskih rastlinah. Določa tudi postopek pridelave gensko spremenjenih rastlin, obveznosti pridelovalcev in njihovo strokovno usposabljanje, uveljavljanje odškodnine za morebitno škodo, monitoring, inšpekcijski nadzor in sankcije

Uredbe

1. Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o gensko spremenjenih živilih in krmi in Uredbe (ES) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov (velja od 1.10.2005)

Zakonodaja ES povezana s predpisom:

UREDBA (ES) št. 1829/2003 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in kmi

UREDBA (ES) št. 1830/2003 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 22. septembra 2003 o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, proizvedenih iz gensko spremenjenih organizmov, ter o spremembi Direktive 2001/18/ESP

2. Uredba o poročilu o primernosti izdelka, ki vsebuje gensko spremenjene organizme za

dajanje na trg in njegove uporabe

3. Uredba o načinu delovanja znanstvenih odborov na področju ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi.

Podzakonski akti

1. Pravilnik o registru gensko spremenjenih organizmov

2. Pravilnik o programu monitoringa vplivov izdelka, ki vsebuje gensko spremenjene organizme in njegove uporabe

3. Pravilnik o vsebini prijave za dajanje izdelka, ki vsebuje gensko spremenjene organizme na trg

4. Pravilnik o vsebini prijave namernega sproš-

čanja gensko spremenjenih organizmov v okolje

5. Pravilnik o oceni tveganja za namerno sproščanje gensko spremenjenih organizmov v okolje

6. Pravilnik o obsegu in vsebini poročila o rezultatih namernega sproščanja gensko spremenjenih organizmov v okolje

7. Pravilnik o oceni tveganja za dajanje izdelka, ki vsebuje gensko spremenjene organizme na trg

8. Pravilnik o postopku za določitev predstavnikov nevladnih organizacij v Komisiji za ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi

9. Pravilnik o oceni tveganja za delo z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtem sistemu

Sodelovanje med Kranjem in Beljakom

Beljak in Kranj sta prvi stik našla prav pri športu, smučarskih skokih, z podpisom listine pa sta se zavezala in široko odprla vrata na vsa področja, kjer obstaja skupni interes. Želja je, da se okrepijo dvostranski medsebojni odnosi med obema mestoma, medsebojno prijateljstvo in sodelovanje. S tem želita prispevati k procesu napredovanja, razumevanja med ljudmi ter k ustvarjanju pogojev za društveno, politično, ekonomsko in kulturno zблиževanje in splošni napredek. Listino sta župana obeh mest slovesno podpisala 25. julija 2008 v Kranju in 28. julija 2008 v Beljaku.

Kot je poudaril kranjski župan Damijan Perne ob podpisu v Kranju, se s tem odpirajo možnosti za sodelovanje na številnih področjih: v evropskih programih, pri skupnem kandidiranju za sredstva Evropske unije, na gospodarskem področju, pri prenosu dobrih praks in sodelovanju na področju raziskovanja in delovanja tehnoloških parkov, pri izmenjavi izkušenj in aktivnosti na področju delovanja in organiziranja občinskih uprav in javnih služb. Tudi župan Beljaka Helmut Manzenreiter je potrdil, da se pričakuje širše sodelovanje na področju kulture in umetnosti ter športa z vzpostavljanjem neposrednih povezav, na področju izobraževanja, sociale in zdravstva z izmenjavo izkušenj in aktivnosti, na področju turizma ter pri prenosu dobrih praks in sodelovanju na področju obnove, upravljanja in oživitve starih mestnih jeder.

»V Evropi se meje brišejo, v ospredje stopa

povezovanje. Prav je, da sodelovanje okrepimo najprej z najbližjimi sosedi, saj nas že zgodovinsko povezujejo kultura, gospodarstvo, turizem, naravne danosti, bivanje v isti regiji. Prepričan sem, da bomo v prihodnjih letih skupaj uresničili pomembne projekte, ki temeljijo prav na partnerstvu in čezmejnem povezovanju,« je še povedal župan Damijan Perne.

Druženje v Kranju je pospremila razstava fotografov iz Beljaka, ki je bila v Kranjski hiši odprta do konca avgusta. Na večernem delu, v sklopu tradicionalne Kranjske noči pa so Beljačani razdelili obiskovalcem 600 sončnic, kajti sonce je simbol njihovega mesta. Prisluhnili smo lahko tudi njihovemu pevskeemu zboru »Volkslied - ensemble Landskron«.

V Beljaku so slovesen podpis listine združili z odprtjem tradicionalne prireditve »Srečno Koroška Servus Slovenien« na tako imenovanem Slovenskem dnevu v okviru njihove že 61. prireditve »Kirchtag«. Na prireditvi sta nastopila tudi Folklorna skupina Sava in Kranjski kvintet.

Svečanega podpisa listine je s svojo prisotnostjo tako v Kranju kot v Beljaku počastil veleposlanik Republike Avstrije v Sloveniji dr. Valentin Inzko, ki je v govorih poudaril velik pomen takih oblik sodelovanja za razvoj in spoznavanje ljudi.

Mendi KOKOT in
Nada BOGATAJ KRŽAN
kabinet župana

Konec julija letos sta župana Mestne občine Kranj in Mesta Beljak (Avstrijska Koroška) Damijan Perne in Helmut Manzenreiter podpisala listino o sodelovanju med obema mestoma oziroma občinama.

75. Plenarno zasedanje

75. plenarno zasedanje se je odvijalo 18. in 19. junija v Bruslju v zgradbi Evropskega parlamenta. Plenarnega zasedanja so se udeležili štiri člani/članice in dva nadomestna člana slovenske delegacije Odbora regij (OR). Prisotni člani slovenske delegacije so bili: Irena Majcen, Jasmina Vidmar, Anton Tone Smolnikar in Robert Smrdelj. Prisotni nadomestni člani slovenske delegacije v OR sta bila Branko Ledinek in Siniša Germovšek.

Na plenarnem zasedanju je go. Hübner, evropska komisarka za regionalno politiko, o petem vmesnem poročilu o koheziji poudarila, da regionalna politika ni samo instrument za obravnavo precejšnjih razlik v razširjeni Evropi, temveč tudi politika za razvoj konkurenčnosti vseh evropskih regij in spodbujanje trajnostnega razvoja v celotni Evropi. Izkazalo se je, da je evropska kohezijska politika verjetno bolj kot kdajkoli prej v središču nekaterih glavnih strateških prednostnih nalog unije za nekaj prihodnjih desetletij. Omenila je, da so rezultati analize pokazali, da gredo najrevnejše regije v EU skozi dramatični proces prestrukturiranja in se zaposlovanje in gospodarska dejavnost preusmerjata na bolj produktivne in konkurenčne sektorje. Evropska kohezijska politika podpira preusmeritev na dejavnosti z večjo dodano vrednostjo in v bolj na znanju temelječe delo z naložbami v boljše podjetniško infrastrukturo in storitve ter usposabljanje delovne sile. Podobno se je dogajalo v regijah, ki prejemajo prehodno pomoč v okviru evropske kohezijske politike z jasno preusmeritvijo na sektorje, kjer EU kot celota dosega največjo rast. Po govoru komisarke so predstavniki političnih skupin predstavili še svoja gledanja na kohezijsko politiko. V nadaljevanju so obravnavali naslednja mnenja: Posodabljanje socialnega varstva za večjo socialno pravičnost in gospodarsko kohezijo: spodbujanje dejavne vključitve oseb najbolj oddaljenih od trga dela, poročevalca g. Koola (podžupan Haaga, Nizozemska), ki je

predstavil osnutek mnenja, ki je bilo soglasno sprejeto.

- Predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu boja proti revščini in socialni izključenosti (2010). Poročevalka go. Serri (članica občinskega sveta Armungie, Italija) je predstavila mnenje, ki ga je plenarna skupščina soglasno sprejela.
- Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS): nov zagon teritorialnemu sodelovanju v Evropi. Po predstavitvi mnenja poročevalke go. Bresso (predsednica dežele Piemont, Italija) je plenarna skupščina mnenje sprejela z večino glasov.
- Mnenje skupine: globalni pristop k vprašanju migracij: razvoj evropske politike na področju priseljevanja delavcev in odnosi s tretjimi državami poročevalke go. Terron I Cusi (sekretarke katalonske vlade za EU, Španija) je bilo po predstavitvi sprejeto z večino.
- Evropski instrument za demokracijo in človekove pravice (EIHDR) poročevalke go. Utunen Ziv (članice mestnega sveta, Jyväskylä, Finska) je bilo sprejeto soglasno.
- Predhodno mnenje o večjezičnosti poročevalca g. Pella (člana pokrajinskega sveta Biella; podžupan Valdenga, Italija) je bilo sprejeto z večino.

Naslednji dan plenarnega zasedanja je g. Hubert FALCO, državni sekretar za prostorsko načrtovanje pri državnem ministru za ekologijo, energijo, trajnostni razvoj in prostorsko načrtovanje, članom Odbora regij predstavil francosko predsedovanje svetu EU. Državni sekretar je predstavil štiri glavne prednostne naloge francoskega predsedstva: podnebne spremembe in energetska politika, Evropski pakt o azilu in priseljevanju, varnost in obramba v Evropi v sodelovanju z Natom ter večji poudarek na razvoju podeželja v okviru skupne kmetijske politike, nato pa je omenil francoske načrte v zvezi s pripravo "kolikor je mogoče najbolj obsežne in odprte razprave" o prihodnosti regionalne politike. V zvezi z irskim referendumom o lizbonski

pogodbi je g. Falco dejal, da je treba stališče Ircev upoštevati, čeprav so nekatere države z njim nezadovoljne. Potrdil je, da bo francosko predsedstvo tesno sodelovalo z lokalnimi in regionalnimi skupnostmi, da bi "našli rešitve" in spodbujali idejo "teritorialne kohezije", kar je novi cilj EU v okviru lizbonske pogodbe. Nato so poročevalci in poročevalke plenarni skupščini predstavili naslednje osnutke mnenj:

- Zelena knjiga: gorski politiki Evropske unije naproti evropska vizija za gorska območja poročevalca g. Dumwalderja (regionalni svetovalec in predsednik avtonomne pokrajine Bolzano, Italija) ki je bilo po predstavitvi soglasno sprejeto.
- Partnerstvo za komuniciranje o Evropi poročevalke go. du Granutr (članica regionalnega sveta Pikardije, Francija) je bilo po predstavitvi soglasno sprejeto.
- Evropsko leto ustvarjalnosti in inovacij (2009) poročevalca g. Harmsa (predstavnika dežele Brandenburg za zvezne in evropske zadeve, državni sekretar v uradu ministrskega predsednika zvezne dežele, Nemčija) je bilo soglasno sprejeto.
- Paket reform za področje telekomunikacij poročevalca g. Schaeferja (člana občinskega sveta občine Vianden, Luksemburg) je bilo po predstavitvi sprejeto soglasno.
- Akcijski načrt za izobraževanje odraslih Za učenje je vedno pravi čas poročevalke ga. Shields (članice mestnega sveta Corka, Irska) je bilo sprejeto soglasno.
- Predhodno mnenje o grozdih in politiki grozdov poročevalke . Gonzalez Terol (generalne direktorice za evropske zadeve, avtonomna skupnost Madrid, Španija) je bilo soglasno sprejeto.

Naslednje plenarno zasedanje se je odvijalo 8. in 9. oktobra v Bruslju. V času 76. Plenarnega zasedanja so se odvijali tudi dnevi odprtih vrat 2008 (OPEN DAYS 2008), na katerih se je predstavila tudi Mestna občina Maribor s svojo stojnico.

Miha MOHOR

Prvi evropski vrh o romski problematiki

Evropska komisija je 16. septembra 2008 v sodelovanju s francoskim predsedstvom Svetu EU organizirala prvi evropski vrh, ki je bil posvečen položaju romskih skupnosti v Evropski uniji (EU) in načinom, kako ta položaj izboljšati. Udeležilo se ga je kakšnih 400 predstavnikov institucij EU, nacionalnih parlamentov, civilne družbe, vključno z romskimi organizacijami. Vrh je bil organiziran kot nadaljevanje poročila Evropske komisije o instrumentih in politikah EU za vključevanje Romov. Poročilo pravi, da so mnogi Romi v Evropi podvrženi nenehni diskriminaciji tako na individualni kot na institucionalni ravni in daljnosežni družbeni izključenosti.

Položaj Romov je precej težji kot položaj drugih etničnih manjšin. Pričakovana življenjska doba za okoli 10 milijonov Romov, ki živijo v državah članicah EU, je 10 do 15 let nižja kot od drugih Evropejcev. Leta 2007 je skupina strokovnjakov za družbeno integracijo etničnih manjšin in njihovo polno udeležbo na trgu delovne sile identificirala številne ovire za pripadnike etničnih manjšin pri iskanju zaposlitve. Večina pripadnikov etničnih manjšin se srečuje samo z nekaterimi izmed teh ovir, Romi pa skoraj z vsemi. Te ovire so: pomanjkanje izobrazbe in veščin, pomanjkljivo znanje tujih jezikov, problemi s priznavanjem njihovih veščin in kvalifikacij, otežen dostop do poklica, otežen dostop do

pridobitve državljanstva, pomanjkanje integracijskih politik, stereotipi, predsodki in negativne naravnosti, industrijske spremembe, zmanjševanje spodbud v okviru sistemov socialne države, diskriminacija, pomanjkanje informacij, konkurenčnost na trgu dela in neprijavljeno delo.

Vendar poročilo Evropske komisije zaključuje, da obstajajo orodja zakonodajne, finančne in politične narave za izboljšanje položaja Romov, ki se čedalje bolj uporabljajo, toda njihova implementacija je še vedno nezadostna v državah članicah EU. Evropski strukturni skladi, vključno z Evropskim socialnim skladom, in predpristopni instrumenti bi lahko bistveno zmanjšali družbeno izključenost Romov.

Vrh o romski problematiki je bil organiziran kot naslednji korak v procesu izražanja podpore in promoviranja nediskriminacije na splošni ravni in še posebej izboljšanja položaja Romov s strani držav članic, institucij EU in civilne družbe. Direktiva Sveta EU (Direktiva 2000/43/EC) prepoveduje diskriminacijo na osnovi rase in etnične pripadnosti v EU na vseh področjih.

Na vrhu je Evropska koalicija o romski politiki (ERPC), neformalno združenje nevladnih organizacij, ki se ukvarja z različnimi vidiki diskriminacije proti Romom, pozvala

Evropsko komisijo, da se vzdrži praznih besed in pride na dan s konkretnimi strategijami za reševanje romske problematike. Romski predstavniki so tudi kritizirali EU, ker ni obsodila namere Italije, da se iz varnostnih razlogov vzamejo prstni odtisi pripadnikom romske skupnosti.

Rezultati razprav in zaključki vrha morajo biti predloženi francoskemu predsedstvu za nadaljnjo obravnavo v Svetu EU pred zasedanjem voditeljev držav članic EU decembra 2008.

Več informacij:

Rapid Press Releases EUROPA,
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/08/559&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Kopenhagenska agenda za trajnostni razvoj mest

Globalne klimatske spremembe soočajo naša mesta z velikimi izzivi, ki radikalno postavljajo pod vprašaj načine, po katerih smo jih načrtovali, vodili in uporabljali doslej. Skoraj 80 % vseh emisij CO₂ povzročajo urbane aktivnosti, s čimer mesta največ prispevajo h globalnemu segrevanju. Mesta se povsod srečujejo s podobno dilemo: kako najbolje odgovoriti na okoljske izzive z zmanjšanjem emisij, hkrati pa ostati konkurenčni v globalizirani ekonomiji.

Odgovor je treba iskati v razvoju trajnostnega mesta. Sedanji urbani razvoj zanemara dejstvo, da potrebujemo mesta, ki so hkrati okoljsko, družbeno in ekonomsko trajnostna. Klimatskih sprememb ne smemo gledati samo kot okoljski problem, ampak tudi kot problem naraščajoče lakote, naraščajoče neenakosti in pomanjkljive izobrazbe.

Za zagotovitev varne urbane prihodnosti je treba hitro ukrepati. Tako so na danskem ministrstvu za okolje prosili 50 izmed svetovno najpomembnejših strokovnjakov za urbanizem, da povedo, kaj je potrebno, da se ustvarijo trajnostna mesta. Njihova razmišljanja so strnjena v 10 načel za prihodnje trajnostno upravljanje mest in so namenjena sedanjim in prihodnjim mestnim prebivalcem, znanstvenikom, profesionalcem in voditeljem z namenom spodbujanja in krepitev razvoja trajnostnih mest:

1. **PONOVNO ODKRITI MESTO.** Potrebna je radikalna sprememba miselnosti. Mesto

mora postati organizem, ki se sam vzdržuje in se razvija komplementarno z naravo.

2. **REDEFINIRATI VREDNOST MESTA.** Trajnostno mesto je odvisno od naravnosti in vedenja vsakega urbanega posameznika in uporabnika. Potrebno je bolj spodbujati občutek pripadnosti mestu in individualno odgovornost do trajnostnih vrednot kot pa golo potrošništvo.

3. **VKLJUČITI »VSAKODNEVNE STROKOVNJAKE«.** Trajnostno mesto je mesto, pri upravljanju katerega sodelujejo njegovi uporabniki, kot so npr. ulični prodajalci in umetniki.

4. **ZRUŠITI SILOSE.** Načrtovanje trajnostnega mesta je inherentno multidisciplinarno. Zato mora inovativno, medsektorsko sodelovanje nadomestiti stare administrativne strukture.

5. **REDISTRIBUIRATI URBANO ODLOČANJE.** Okoljske spremembe ne upoštevajo mestnih meja. Vertikalno sodelovanje med lokalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi javnimi institucijami je ključno za trajnostno načrtovanje mest.

6. **DEDIZAJNIRATI URBANO NAČRTOVANJE.** Mestno načrtovanje mora biti bolj osredotočeno na ljudi kot pa na dizajn. Mesto je nenehno razvijajoče se organizem in

restno načrtovanje mora imeti širšo perspektivo kot pa samo dizajn posameznih stavb.

7. **PROMOVIRATI SKUPNO ODGOVORNOST ZA MESTO.** Trajnostna mesta in uspešna trgovina so med seboj povezani. Podjetja morajo biti obravnavana kot nosilci interesov in povabljeni k sodelovanju pri načrtovanju mesta in prevzemanju odgovornosti za njegovo trajnost.

8. **DELOVATI GLOBALNO.** Klimatske spremembe predstavljajo globalen izziv. Globalno sodelovanje pri razvoju okolju prijaznih tehnologij je ključno. Nujen je tudi skupen napor za reševanje številnih problemov mest držav v razvoju.

9. **SPREJETI KAOS, KRIZO IN SPREMEMBE.** Trajnostno mesto mora biti sposobno prilagoditve nepričakovani spremembi. Sposobnost za spopadanje s sedanji in prihodnji klimatski spremembami je ključna. Fleksibilno vodenje in inovativna miselnost za spopadanje s krizo sta bistvena.

10. **SPODBUJATI STRAST ZA MESTNO VODSTVO.** Mestni voditelji morajo biti sposobni obvladovati kompleksno povezavo novih institucij in partnerstev. Od prihodnje generacije mestnih voditeljev se pričakuje kombinacija poslovnega menedžmenta, političnega vodstva in kreativnosti.

Merjenje kvalitete življenja v evropskih mestih

V Evropski uniji (EU) živi kar 74% prebivalstva držav članic v mestih z več kot 5000 prebivalci, zato je za vse odločevalce, bodisi na evropski, nacionalni, regionalni ali lokalni ravni zelo pomembno, da razumejo, kaj se dogaja v ekonomskem in družbenem smislu v evropskih mestih. Ena izmed prioritiet prenovljene libronske strategije in Strateških smernic Skupnosti o koheziji 2007-2013 je povečati privlačnost mest in regij.

Raziskave Urban Audit so rezultat skupnih naporov sodelujočih mest in statističnih uradov, ki pripadajo Evropskemu statističnemu sistemu, Evrostata in Generalnega direktorata za regionalno politiko Evropske komisije. Sedaj te raziskave vključujejo 321 mest držav članic EU, 26 turških mest, šest norveških in štiri švicarska mesta, ki imajo med 50 000 in 10 milijoni prebivalcev. Mesta so bila izbrana v sodelovanju z nacionalnimi statističnimi uradi in so geografsko razpršena, da bi zagotovili reprezentativen vzorec, kar pomeni, da izbrana mesta niso nujno največja.

Junija 2008 je bila v Bruslju organizirana konferenca » Stanje evropskih mest: Urban Audit«, kjer so bili predstavljeni rezultati obsežne dolgoročne raziskave Urban Audit. Poročilo o stanju evropskih mest, ki temelji na prvi obsežni Urban Audit raziskavi, je bilo končano aprila 2007. V raziskavo je bilo vključenih 258 mest sedanjih držav članic EU. Podatki se nanašajo na leta 1991, 1996 in 2001. V obdobju 1996-2001 se je med 258 za raziskavo Urban Audit izbranimi mesti teh

držav približno v tretjini povečalo prebivalstvo za več kot 0.2% letno, v tretjini je ostalo stabilno in v tretjini se je znatno zmanjšalo. Največji prirast prebivalstva je bil v Španiji, kjer je bila v nekaterih urbanih področjih letna rast prebivalstva 2% in več. Glavna vzroka za to sta bila naravni prirast prebivalstva in migracija. Podobno so tudi portugalska mesta doživela visoko stopnjo tuje imigracije, predvsem iz portugalsko govoreče Afrike, Brazilije in vzhodne Evrope. Bistveno drugačna slika pa je bila v Italiji, kjer se je v mestih vključenih v raziskavo Urban Audit zmanjšalo prebivalstvo v obdobju od 1996 do 2001.

Mesta na Irskem, Finskem in v Grčiji so tudi doživela nekatere od najvišjih prirastov prebivalstva v EU. V nasprotju s tem so v istem obdobju mesta v srednji in vzhodni Evropi v celoti gledano doživela zmanjšanje prebivalstva. Na splošno so mesta vključena v raziskavo Urban Audit rasla precej hitreje kot celotno prebivalstvo v teh državah. Največja razlika se je pojavila na Finskem, kjer je prirast prebivalstva v mestih vključenih v raziskavo Urban Audit presegel nacionalno raven spremembe prebivalstva za eno do dve odstotni točki v povprečju letno. Močna gospodarska rast, h kateri so bistveno prispevale storitvene dejavnosti, je bila pomemben dejavnik tega prirasta prebivalstva v mestih. Na splošno je prebivalstvo v mestih vključenih v raziskavo Urban Audit hitreje raslo v mestih, ki se nahajajo v hitreje rastočih in razvijajočih se regijah.

Poročilo o stanju evropskih mest kaže, da sta starostna struktura in demografska rast v

mestih povezani. Medtem ko staranje prebivalstva predstavlja širok trend v Evropi, pa so mesta z najhitreje rastočim prebivalstvom tista, ki imajo najmanjši delež starih ljudi in v skladu s tem najvišji delež otrok in mladih ljudi. Primeri hitro rastočih mest v državah članicah EU so London, Dublin in Madrid. Toda v srednji in vzhodni Evropi se v mestih, ki so bila vključena v raziskavo Urban Audit, ni pokazala neposredna povezava med prirastom prebivalstva in starostno strukturo. Še več, v mestih v bližini Sredozemskega morja se je prebivalstvo povečevalo vzporedno s staranjem prebivalstva kot posledica pritoka starejših stanovalcev, predvsem upokojujencev in tistih, ki iščejo sonce. Primerjava deleža ljudi starih 65 let in več iz leta 2004 kaže, da se devet od desetih mest z najvišjim deležem starih ljudi nahaja v Italiji. Izjema je le Lizbona na Portugalskem.

Migracija igra ključno vlogo. Na splošno so velika mesta vključena v raziskavo Urban Audit doživela višjo stopnjo imigracije kot manjša mesta in bistven delež imigrantov je mlajši kot štirideset let. Manjša mesta večinoma pritegujejo ljudi iz sosednjih regij, večja mesta pa ljudi od daleč. Mednarodni migranti so koncentrirani v določenih mestih, še posebej v Španiji, Italiji in na Nizozemskem. Za imigracijo v mesta Velike Britanije vključena v raziskavo urban Audit pa ni dostopnih podatkov.

Leta 2004 je bilo med 357 izbranimi mesti 26 takih, v katerih je bilo število prebivalstva večje kot milijon, od tega 21 v EU in pet v Turčiji.

Carigrad s približno 10 milijoni ljudi je največje mesto, sledita mu London z okolico in Pariz. Pet od desetih mest z najhitreje rastočim prebivalstvom je v Turčiji. Vendar je mesto z najhitreje rastočim prebivalstvom Almere na Nizozemskem in tudi nizozemski Utrecht, Leipzig v Nemčiji, Palma di Mallorca in Murcia v Španiji kažejo velik prirast prebivalstva. Štiri od desetih mest, v katerih se je najbolj zmanjšalo prebivalstvo, so v Romuniji. Preostalih šest se nahaja na različnih koncih EU.

Mesta so nesporen motor gospodarske rasti v Evropi. V vseh evropskih državah so urbana področja glavni proizvajalec znanja in inovacij, središča globalizirane svetovne ekonomije. Velika mesta na splošno več prispevajo k ekonomiji, toda ne vsa. V mestih z več kot milijonom prebivalcev je BDP za 25% višji kot v EU kot celoti in 40% višji od nacionalnega povprečja.

V evropskih mestih se pojavlja paradoks povezan z zaposlenostjo. Koncentracija služb v mestih je celo večja kot koncentracija ljudi, mnogi izmed glavnih evropskih centrov zaposlitve so znotraj mest in največja mesta imajo veliko ekonomsko moč. Vendar se tako kot v drugih delih sveta proizvedeno bogastvo ne transformira nujno v stopnjo zaposlenosti med urbanimi prebivalci. Samo 28% od najpomembnejših mest vključenih v raziskavo in predstavljenih v Poročilu o stanju evropskih mest je imelo višjo stopnjo zaposlenosti kot država, kjer se nahajajo. Samo 10% izmed teh

mest je imelo 70% stopnjo zaposlenosti. Stopnje zaposlenosti so bile še posebej nizke (manj kot 50%) v mnogih poljskih, belgijskih in južnoitalijanskih mestih.

Urbane ekonomije hitro postajajo storitvene ekonomije. Storitveni sektor je daleč najpomembnejši vir zaposlitve v evropskih mestih. To velja še posebej za mesta zahodne Evrope, medtem ko je bila v mestih srednje in vzhodne Evrope največja rast storitvenih dejavnosti v obdobju raziskave Urban Audit 1996-2001.

Širom Evrope je bila stopnja nezaposlenosti višja kot na nacionalni ravni v dveh od treh mest vključenih v raziskavo Urban Audit leta 2001. Stopnje nezaposlenosti so bile najvišje, čez 25%, v mestih na Poljskem, v Belgiji in južni Italiji. V določenih južnoitalijanskih mestih, kjer je na splošno nizka stopnja zaposlenosti žensk, je bila stopnja zaposlenosti žensk nižja kot 30%. V skandinavskih mestih vključenih v raziskavo Urban Audit je zaposlenih več kot 70% žensk. Najnižje stopnje nezaposlenosti so bile na Nizozemskem, v posameznih nemških mestih in severni Italiji.

Znotraj mest se velike razlike v stopnji nezaposlenosti pojavljajo med različnimi soseskami istega mesta. Razlike v stopnji nezaposlenosti med soseskami so bile še posebej visoke v Franciji, Belgiji in južni Italiji, toda tudi pomembne v mestih vzhodne Nemčije, večjih španskih mestih in severni Angliji.

Če primerjamo stopnjo nezaposlenosti v mestih zaobjetih v raziskavo Urban Audit iz leta 2004 vidimo, da je nezaposlenost visoka v belgijskih in poljskih mestih. Nezaposlenost v Urban Audit mestih variira od 30.8% v Randomu na Poljskem do 0.8% v Luksemburgu. Sedem od desetih mest z najvišjo stopnjo nezaposlenosti je na Poljskem. Med mesti z najnižjo stopnjo nezaposlenosti jih je pet na Norveškem in štiri v Veliki Britaniji.

Glede stopnje kriminala v evropskih glavnih mestih, če primerjamo število vlovov v domove ljudi, raziskava iz leta 2004 kaže, da je v Bruslju najvišja, sledita mu London in Amsterdam. Najnižja stopnja te vrste kriminala je v Luksemburgu, Bratislavi in Helsinkih.

Pomemben dejavnik privlačnosti nekega mesta je tudi vreme, pri čemer se število deževnih dni v različnih mestih običajno smatra kot negativna značilnost. V skladu z raziskavo iz leta 2004 je največ deževnih dni v nemških mestih Halle a.d. Saale in Köln. Sledijo jima predvsem angleška in irska mesta. Med desetimi mesti z najmanj deževnimi dnevi je šest turških, pa tudi dve mesti na Portugalskem ter po eno v Grčiji in na Cipru.

Več informacij:
<http://www.urbandaudit.org>

Zasedanje komisij

Sestanek komisije za ustavne zadeve, evropsko upravo ter območje svobode, varnosti in pravice (CONST)

14. seja komisije CONST Odbora regij se je sestala 12. junija v Bruslju. Na začetku seje je predsednik Claudio Martini poročal o napredku ratifikacije lizbonske pogodbe. Seznanil jih je z izidom referendumu, o lizbonski pogodbi na Irskem, ki je bil 12. junija. Irska je edina država, ki je izbrala referendumsko pot za ratifikacijo pogodbe. Predsednik je dejal, da je ta izid odločilen, saj je začetek veljavnosti lizbonske pogodbe odvisen od njene ratifikacije v vseh 27 državah članicah. Posledice morebitnega irskega "ne" pa je težko presoditi. Če se v tem primeru ne bi mogli dogovoriti z Irsko in države članice ne bi znova začele s pogajanjem, bi bilo mogoče razmišljati o tem, da bi Evropska unija še naprej delovala na podlagi pogodbe iz Nice, čeprav njene ustavne določbe niso predvidene za Evropsko unijo, ki bi jo sestavljalo več kot 27 držav članic. Predsednik je poudaril, da je lizbonsko pogodbo doslej ratificiralo 18 držav članic in da se njena ratifikacija nadaljuje. Po govoru predsednika so člani komisije določili nova poročevalca za pripravo naslednjih mnenj: sporočilo o Skupni politiki priseljevanja za Evropo: načela, ukrepi in orodja ter mnenje o skupnem programu za vključevanje: tri leta zatem, Spodbude in podpora za krepitev vključevanja državljanov tretjih držav. Poročevalca sta postala Werner Jostmeier(DE)

in Dimitrios Kalogeropoulos (EL). Člani so v nadaljevanju obravnavali mnenje na lastno pobudo o okrepitvi boja proti terorizmu: vključitev lokalnih in regionalnih oblasti, mnenje o spodbujanju temeljnih pravic, ki izhajajo iz evropskega državljanstva - obe mnenji sta bili sprejeti soglasno. V nadaljevanju pa so obravnavali še nekaj mnenj v prvih fazah.

Sestanek komisije za politiko ozemeljske kohezije (COTER)

Seja komisije COTER je bila 26 junija na Brdu pri Kranju. Komisija se je sestala na povabilo dveh članov slovenske delegacije v OR, ki sta člana komisije COTER. Člana komisije sta župan občine Kamnik Anton Tone Smolnikar in župan občine Pivka Robert Smrdelj. Skupnost občin Slovenije pa je bila tudi sofinancerka dogodka. Predsednik je člane obvestil o seji, ki jo organizira francosko predsedstvo v sodelovanju z OR o ozemeljski koheziji in prihodnosti kohezijske politike, ki bo v Parizu 30. in 31. oktobra. Na njej bodo sodelovali nekateri člani in poročevalci komisije COTER. Seje, ki bo potekala pred ministrskim zasedanjem, se bo udeležilo več sto ljudi in bo glavni dogodek francoskega predsedovanja na področju regionalne politike. V nadaljevanju so se člani in članice komisije lotili obravnavanja osnutkov mnenj. Obravnavali so osnutek mnenja o paketu o tovornem prometu, osnutek mnenja o upravljanju in partnerstvu na nacionalnem,

regionalnem in projektne temelju na področju regionalne politike. Na koncu zasedanja je Dominique Lapiere s francoske ambasade v Ljubljani predstavil prednostne naloge francoskega predsedovanja.

Sestanek komisije za trajnostni razvoj (DEVE)

Sestanek komisije za trajnostni razvoj (DEVE) je potekal 25. junija v zgradbi Odbora regij (OR) v Bruslju. Predsednik je člane seznanil z najnovejšim dogajanjem s podočja konvencije županov. 5. junija je prispelo pismo komisarja Piebalgsa s priloženim končnim besedilom o konvenciji županov in odzivom na pripombe članov komisije DEVE v zvezi z osnutkom besedila. Vsi člani OR bodo kmalu prejeli pismo predsednika van den Brandeja s pozivom, da se konvenciji pridružijo. V nadaljevanju je sledila predstavitev Christophu Roya, člana evropske skupine za koordinacijo EPODE, na temo skupaj preprečujemo otroško debelost. Skupaj preprečujemo otroško debelost je bil program za zdravstveno preventivo, ki so ga najprej sprožili v 10 pilotnih mestih v Franciji, nato pa razširili v Španijo in Belgijo. Cilj programa je bil preprečevanje prekomerne telesne teže pri otrocih starih od 5 do 12 let. Leta 2008 je bila ob podpori Evropske komisije in zasebnih partnerjev ustanovljena evropska mreža EPODE, da bi se na podlagi obstoječih izkušenj izboljšal preventivni model EPODE.

Članice in člani so sprejeli nekaj mnenj - mnenje Na poti k boljši politiki o industrijskih emisijah in predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja), mnenje o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov.

Sestanek komisije za ekonomsko in socialno politiko (ECOS)

Komisija Odbora regij za ekonomsko in socialno politiko se je sestala 3. julija v Bruslju. Na sestanku komisije je bil prisoten župan občine Rače-Fram Branko Ledinek. Komisija je obravnavala naslednja mnenja: Mobilnost, instrument za nova in boljša delovna mesta: Evropski akcijski načrt za poklicno mobilnost (2007-2010) poročevalca Dave Quayla (UK) in predkomercialna naročila: spodbujanje inovacij za zagotavljanje visokokakovostnih trajnostnih javnih storitev v Evropi poročevalca Dimitrios Tsigkounisa (EL). Mnenji sta bili sprejeti z večino in bosta predstavljeni na oktobrskem plenarnem zasedanju Odbora regij. Bolj vroče je bilo pri predstavitvi osnutka mnenja z naslovom Enotni trg za Evropo 21. stoletja poročevalca Volker Hoffa, kamor je prišel predstaviti stališča Evropske komisije Sebastian Bohr, predstavnik Evropske komisije (GD MARKET). Na osnutek mnenja so člani komisije imeli veliko pripomb, vložili so kar 58 amandmajev. 41 amandmajev je poročevalec sprejel, ostale

pa zavmil. Mnenje je bilo sprejeto s 14 glasovi za in 14 glasovi proti. Ker enako število glasov za in proti ne pomeni sprejetja, mnenje ne bo predloženo v sprejetje na plenarnem zasedanju. O prihodnji obravnavi mnenja bo odločalo predsedstvo na naslednji seji predsedstva OR.

Sestanek komisije za kulturo, izobraževanje in raziskave (EDUC)

Komisija v Odboru regij za kulturo, izobraževanje in raziskave (EDUC) se je sestala 1. julija na sedežu Odbora regij v Bruslju. Komisije sta se udeležila oba slovenska predstavnika, Anton Tone Smolnikar in Jasmina Vidmar. Obravnavali so nekaj predlogov mnenj, in sicer Splošno mnenje o medijski pismenosti in ustvarjalnih spletnih vsebinah, Splošno mnenje o predlogu priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja in predlog priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sistema prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET) ter mnenje o programu Varnejši internet (2009-2013). Članice in člani komisije so pri zadnjem mnenju v razpravi razpravljali o večjem poudarku, ki ga je treba nameniti ozaveščanju otrok in njihovih staršev o pravilni uporabi

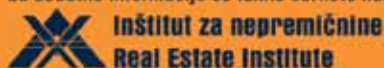
interneta ter izobraževanju otrok o tem, kako se zanesti na lastno presojo in o ključni vlogi, ki jo lahko imajo v zvezi s tem lokalne in regionalne oblasti. Poudarili so tudi obveznost, da se dostop do določenih vsebin za mladoletnike zavaruje z gesli.

Sestanek komisije za zunanje odnose

Komisija za zunanje odnose se je sestala 24. Junija v Marseillu v Franciji. Članice in člani so obravnavali osnutek mnenja z naslovom Mnenje o sporočilu Komisije o močni evropski sosedski politiki, v katerem je poročevalka povzela ključne točke evropske sosedske politike EU od njenega nastanka leta 2004. Poudarila je vprašanja, ki so posebno pomembna za lokalne in regionalne oblasti: politični dialog in reforme v zvezi z decentralizacijo, mobilnost in migracije, človekove pravice in trgovanje z ljudmi ter regionalni konflikti. Obravnavali so še Mnenje o sporočilu Komisije o zahodnem Balkanu: okrepitev evropske perspektive in Mnenje o sporočilu Komisije o EU kot globalnem partnerju za razvoj - pospeševanje napredka na poti k uresničitvi razvojnih ciljev novega tisočletja.

Za dodatne informacije se lahko obrnete na:

Dunajska 106, 1000 Ljubljana

E-pošta: info@inre.si

GSM: 041/609-857

GSM: 041/677-846 (mag. Anton Kožar)

www.inre.si

GZS – Zbornica za poslovanje z nepremičninami

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

E-pošta: vida.logar@gzs.si

Tel. 01/58-98-240 (Vida Logar)

državljan

stanovanja

država

19. tradicionalni posvet Poslovanje z nepremičninami

Portorož 13. in 14. november 2008

GENERALNA SPONZORJA

UniCredit Bank

UniCredit Leasing

ZLATI SPONZOR

IMAGINE software

Seznam spletnih

APO – Programska oprema za **vođenje vpisnikov, evidenc in statistik v hitrih prekrškovnih postopkih** v skladu z Zakonom o prekrških, Pravilnikom o obliki in vsebini vpisnikov in pomožnih knjig ter ostalimi veljavnimi predpisi.

Občinska in Medobčinska Redarstva in Inšpekcije, izkoristite svoj dragoceni čas za vaše operativno delo in **naj bo programska oprema vaše orodje**, da prekrškovne postopke izpeljete enostavno, hitro, zanesljivo in imate v vseh fazah postopka popoln nadzor in natančne informacije o stanju posameznih prekrškovnih postopkov. **APO je povezljiv** z e-upravo, zunanjo terminalno opremo (pametni telefon, Radix, POS) in **prilagodljiv** posameznemu organu.

Pokličite na tel. : 041 859 869 ali pišite na e-mail:

info@kvadrim.com

Kvadrin d.o.o.

digitech
www.digitech.si

ČASOSPIS izdaja: Skupnost občin Slovenije.
Časopis izhaja mesečno in ga brezplačno prejemajo občine, državne institucije, mediji.

Odgovorna urednica: Jasmina Vidmar
Oblikovanje in prelom: Dejan Šarman
Tisk: Eurograf d.o.o.
Fotografije: Jasmina Vidmar

ISSN 1581-8500

Naslov uredništva: Skupnost občin Slovenije
Partizanska 1, 2000 Maribor
Telefon: 02 234 15 00, faks: 02 234 15 03
www.skupnostobcin.si, E-mail: jasmina@skupnostobcin.si

Naklada: 1200 izvodov